

GERGEF

Edebiyat Dergisi

Yıl: 5 Sayı: 28 Temmuz - Ağustos 2025

DOSYA:

GURBET

AKİF DUT

Vakte Tutunma Telaşı

AHMET

URFALI

Gurbet Garipliği

YASİN MORTAŞ

Özlemin Yorgunluğu

YIL: 5 SAYI: 28 TEMMUZ-AĞUSTOS 2025

Fotoğraf: Emre KOÇ

19 MAYIS GAZETESİ VE MATBAASI ADINA
DERGİNİN SAHİBİ VE SORUMLU YAZI İŞLERİ
MÜDÜRÜ

ADİL ATICI

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

RECEP ŞEN

EDİTÖR

AHMET KAFKAS

YAYIN KURULU

RECEP ŞEN

AHMET KAFKAS

MEHMET OSMANOĞLU

EMRE KOÇ

ÇAĞLAR SARITAŞ

SELİM ERDOĞAN

SON OKUMA

MEHMET OSMANOĞLU

TASARIM

EMRE KOÇ

GERGEF WEB

www.gergefedebiyatdergisi.com

E-POSTA ADRESİ

gergefedebiyatdergisi@gmail.com

SOSYAL MEDYA

İnstagram: **@gergefedebiyatdergisi**

Twitter: **@gergefedebiyat**

Facebook: **@gergefedebiyatdergisi**

YAYIN TÜRÜ

Sürekli Yayın

İki Aylık e-dergi

Dergimiz iki ayda bir kendi internet sayfasında E-Dergi olarak yayımlanmaktadır, ücretsizdir. Yayınlanan eserlere telif ücreti ödenmez. Gönüllülük esastır. Eserlerin hukuki sorumluluğu yazarlarına aittir. Gergef Edebiyat Dergisinden yapılan alıntılarda kaynak gösterilmesi zorunludur.

İÇİMDE DÖVÜNÜP AĞLAMA GURBET

Değerli dostlar, yirmi sekizinci sayımızla edebiyat yolculuğumuza devam ediyoruz. Bu sayımızda ortak alın yazımız gurbet üzerine yazalım, söyleşelim, dertleşelim istedik. İşte huzurlarınızdayız, gönül hanelerinize misafiriz. Gurbet özel sayımıza hoş geldiniz.

Bizim coğrafyamızda yiğitlerin alın yazısıdır gurbet. Bazen biz gurbetin koynunda, bazen de gurbet bizim koynumuzda gam kadehinden yudumlayarak yaşayıp gidiyoruz bu hayatı. Biz de bu sayımızda ortak alın yazımız gurbet üzerine yazalım, söyleşelim, dertleşelim istedik.

Sıladan ayrı düşeriz, geçmişî özleriz, yârdan ayrı kalırız; bunların hepsi gurbettir. Gönümüzün kendini garip, yalnız, kimsesiz hissettiği her yer gurbettir aslında. Çünkü gurbet dediğimiz o yerde gönümüzü avutan yâr yoktur, sıla yoktur. Sıla dediğimiz şey yârin olduğu yerdir. Gerçek sıla orasıdır.

Yunus Emre bize "Mülk-ü fenadan geçeyim/Dost iline göçeyim" derken aslında dünya hayatının baştan başa gurbet olduğunu hatırlatır. Onun Dertli Dolap şiirini hatırladınız değil mi? Bir akarsuyun kenarında, suyun akıntısına kendini kaptırıp dönen dolabın da bir hikâyesi var. Dağdan kesilmiş, asıl yurdundan koparılıp bir marangoz elinde yontulmuştur. O da bir gurbetçidir bizim gibi. Yunus, suyun akıntısına kendini kaptırarak dönen dolabın çıkardığı gıcırta sesini insanın iniltisine benzetir, onun derdini içinde duyar. "Böyle emreylemiş Çalab" diyerek dönen dertli dolap derdinden hiç şikâyet etmez; boynunu büker, kaderine razı olur ve kendisine verilen vazifeyi yerine getirir.

Cennet yurdundan bu çile ve meşakkat yurduna hakikati aramaya, bir özge yâr için hasret çekmeye, gözyaşı dökmeye geldik Âdem babamızla birlikte. İlk gurbet hikâyemiz, Bezm-i Elest'ten yani Rabbimizin huzurundaki o ilk meclisten dünyaya gönderilişimizle başladı. "Bezm-i elest sâkisi (Allah c.c) bu süflî çorak toprağa, yâni insana bir damla aşk şarabı saçtı. O aşk şarabıyla diyar-ı gurbete geldi insan. Biz vatanımızdan ayrılmışız, bu yüzden yorgunuz, sinanmadayız." der Mevlâna. Yine Mesnevi'nin ilk on sekiz beytinde kullandığı, kâmil bir gurbetçiyi temsil eden Ney metaforu ile insanın asıl yurdu cennetten dünya sürgününe gönderilişini, bu ayrılıktan duyduğu ıstırapı, asıl yurduna olan özlemini detaylı olarak şiirsel bir dille anlatır. Bu gurbet, bu sürgün diyarında insan asıl vatanına kavuşmanın hasret ve hüznünü yaşayacaktır; en sonunda da bu dünyadaki gurbetini diğer adıyla sürgününü tamamlayıp yine asıl yurduna dönecektir.

Biz gurbete alışkın bir milletiz. Hayatımız göç ve gurbet içinde geçmiştir hep. Gurbetin sızısı Orta Asya bozkırlarından Anadolu'ya gelinceye kadar içimizde hiç dinmemiştir. O günden bugüne sızımız hâlâ devam etmektedir. Tarihin akışı içerisinde arkamızda hatıralar, sevinçler, üzüntüler, zaferler, aşklar, medeniyetler, yurtlar bırakarak bu günlere geldik. Onun için Anadolu, alın yazısı gurbetle mühürlenmiş insanların mekânıdır. Bu toprağın bağı yanık, gözü yaşlı insanların gurbet artık hayat tarzı haline gelmiştir. Şairlerimiz, ozanlarımız türkülerinde ve şiirlerinde yaşadıkları gurbeti gönül diliyle anlatmışlardır. "Ben gurbette değilim/Gurbet benim içimde" diye boşuna söylememişiz. Hangimizin yüreği sızlamaz şu halk manisini duyduğumuzda: "Tuz kabında tuzum var/Yüreğimde sızım var/Acep annem derm'ola/Gurbette bir kızım var" Ya şu Erzincan türküsünü dinlediğimiz de gözümüzden yaş süzülmez mi: "Gurbet elde bir hâl geldi başıma/Ağlama gözlerim Mevlâ kerimdir"...

Ayrılık ve gurbet zordur. Allah, kimseyi sevdiklerinden ayrı düşürmesin. Sizleri yeni sayımızla baş başa bırakırken sağlık, huzur ve mutluluklar temenni ediyoruz. Selam, hürmet ve muhabbetlerimizle.

Recep ŞEN
Genel Yayın Yönetmeni

3	Başyazı Recep ŞEN	51	İnce Hakan İLHAN
5	Gurbette Gurbet Türküleri Ramiz AYDIN	54	Hayal Kiraz BAYRAM
9	Yunus Emre'nin Bu Dünyanın Meseli Şiirini Tahmis Tayyib ATMACA	56	Gurbet Ele Düştü Bizim Yolumuz Şifanur Özçelik ŞİRİN
11	Vakte Tutunma Telaşı Akif DUT	58	Gurbet Nerede? M.Burak TUNAY
12	Prof.Dr.Haluk TANRIVERDİ İle Şiir, Toplum ve Hayat Üzerine Söyleşi Recep ŞEN	62	İncinmiş Yürekten Arife ÖZDEN
17	Yaşadığımız Topraktan Ayrılmak Hayrettin DURMUŞ	63	Gurbet Kul KOZAKİ
20	Yabancı Satılmış ŞEN	64	Ne/densizdir Hayat M. Nihat MALKOÇ
21	Almanya'da Bir Yürek Erol Mert UZUN	66	Çiçeğin Gurbeti Olur Mu Hiç? Tuana ZAIM
24	Gurbet Garipliği Ahmet URFALI	67	Kapı Servet ZEYREK
26	Babamın Çocukları Polat KAYACIK	69	Bir Başıma Selim ERDOĞAN
33	Bayramı Gurbette Yaşamak Bayram Ali PARLAK	72	Ferdâm Nilüfer AKINGÜL
34	Yıkıldı Sevda Otağım Ali AĞIR	74	İğde Çiçeği Mustafa İMİR
35	Yarım İstanbul'u Mesken Mi Tuttun Cafer Tayyar TAŞYÜREK	75	Hatıran Yeter Ravza GÜRSOY
39	Devrik Hayatlar Ali HAVAN	78	Tayyib Atmaca Şiirinde Gurbet M. Ali ÖZDOĞAN
40	Qaraçı Qurbeti Saxavat İZZATİ	81	Ömür Destanı Cahit CAN (Ozan Ebedî)
41	Bir İstanbul Yolcusu Alparslan KILINÇ	84	Adese Şaban YURTCU
43	Tıpkı Zeytin Ağaçları Gibi... Cihat BARIŞ	88	Tebessüm Ağrısı Mehmet OSMANOĞLU
44	Gurbet Salmadı Beni Mehmet GÖZÜKARA	91	Seherde Düz Koşu Ve Kuşburnu Ezmesi Ahmet KAFKAS
45	Gurbetin Adı Batsın Bekir OĞUZBAŞARAN	92	Ögsüzdüm Ben Maşide DİNÇER
46	Gurbet-i Dünya ve Rabıta-i Mevt Faik KUMRU	94	Seyr-i Âlem Köşesi "Cacabey Gökbilim Medresesi" Fatma SÜMER
		100	Özlemenin Yorgunluğu Yasin MORTAŞ

GURBETTE GURBET TÜRKÜLERİ

RAMİZ AYDIN

Garibin hayat şartları aklındaki hayallere ve yüreğindeki arzulara uymazsa işte o hal ile başlar gurbet denilen acıyla yoğrulan macera.

Gurbete düşmek imkânsızlık denilen annenin doğurduğu gariban bir çocuktur, henüz doğmadan adı bile konulan bir çocuk... Kismetsiz, nasipsiz, kadersiz bir çocuk...

Anne karnındaki bebeğin doğma vakti geldiğinde doğması gibidir gurbet ele düşüp gurbetin kahrını çekmek.

Aslında bir ümidin peşine düşmektir gurbet ellere düşmek, bir kader olarak kabul edilerek bir ümit peşindeyken çekilecek olan dertlere boyun eğmek vardır artık kaderde.

Mecbur hisseder kendini bu kaderi çekmeye, ulaşmak istediklerini sevdiklerini sorumluluk duyduğu kişilere hediye edecek bir umudun peşine takılan garip, mecburdur hayallerinin bedelleri neyse onu acı çekerek ödemeye.

Bir çıkınla çıkılır yola ardına baka baka, sonrasında sılasındaki sevdiklerine bir veya birkaç bavulla dönebilmek, şansı daha da yaver giderse bir araba ile dönmek ne güzel bir hayaldir o garibe gurbete hevesle düşmek için.

Bir elinde çıkını, içerisinde umutları, diğer elinde sıkı sıkıya tuttuğu küçük bir çanta... Çantanın içerisinde ölümüne söz verdiği kader arkadaşının ve koklamaya doyamadığı İki evladının gözü gibi baktığı, aman kaybetmeyeyim dediği fotoğrafı...

Anne ve babasının elini öpüp hayır duasını aldıktan sonra arkada bıraktığı canlarına sık sık bakarak yola koyulur garip, kafasında üç beş sene sonranın hayalleri onun yolunu açar, arkadaş olur ona ümitleri.

Tozlu bir köy yolunda başlayan yolculuğunda henüz yarım saat geçmeden bir türkü vardır artık ona eşlik edecek, onun ruh halini anlatacak; halini anlatan, sanki benim için yazmışlar dedirten dertortağı bir türkü...

Bir yiğit gurbete gitse
Gör başına neler gelir,
Garip sılayı andıkça
Yaş gözüne dolar gelir.

Bağrıma basarım taşlar,
Akıttım gözümden yaşlar,
Yavrusun yitiren kuşlar
Sılasına döner gelir.

Sonra bir büyük şehrin tanıyıp bilmediği sokakları, tanımadığı huydaki insanları, ekmek uğruna hakaretler, yorgunluklar, hasret, hastalık, imkânsızlıklar... Say sayabildiğin kadar.

Gündüz yalnızlık, akşam yalnızlık... Hiçbir şey aslının yerini tutamıyor; insanlar vardır, hatta kalabalıklar içerisine de düşebilirsin zaman zaman ama yalnızsın, derdini dönecek bir candan dost bulamamanın acısı gurbet kadar yakıcıdır, halden anlayan bir dert ortağı ne kadar da değerlidir bu durumda.

Akşam olunca derme çatma bir odada bir başınasın, yanında sadece dertlerin, yalnızlığın, yorgunluğun ve özlemlerin vardır, yanık mı yanık bir gurbet türküsü söylemenin vakti gelmiştir artık, zaten türküler Anadolu insanın hayatı değil miydi?

Gurbet elde bir hal geldi başıma,
Ağlama gözlerim, Mevla'm kerimdir;
Derman arar iken derde düş oldum,
Ağlama gözlerim, Mevla'm kerimdir.

Hüma kuşu yere düştü, ölmedi;
Dünya Sultan Süleyman'a kalmadı,
Dedim yâre gidem, nasip olmadı;
Ağlama gözlerim, Mevla'm kerimdir.

Yan odadan bir başka gurbetçinin yanık sesi eklenir bu türküye, kambur kambur üstüne binmiş gibidir garibin o andaki ahvalı...

Gurbet bu, tarifsizdir acısı; sınırsız, limitsizdir yürek yaraları; dertlere katlanabilenlere yiğit denir diyerek gurbetin kanatsız kuşu kulak verir türküye.

Allı turnam bizim ele varırsan,
Şeker söyle, kaymak söyle, bal söyle;
Eğer bizi sual eden olursa
Boynu bükük, benzi soluk yar söyle.

Allı turnam ne gezersin havada?
Arabam kırıldı, kaldım burada;
Ne onmamış kul imişim dünyada,
Akşam oldu, allı turnam dön geri.

Böyle geçen, birbirinin aynısı olan zor günler vardır gurbette; günler günlere aylar aylara, yıllar yıllara eklenir, zaman zor geçer gurbette ama geçer işte, hem de deler de geçer.

Tam demli bir çay içmenin de kaçınılmaz zamanı gelir, demleneli iki üç saat olmuş acı çaydan üst üste yudumlar alınır çivi çiviye söker misali, sonra kızı Ayşe ve oğlu Ali'nin fotoğrafları... Çilekeşanası Fatma, fedakârlıkta örnek aldığı babası Akif...

Ya evdeşi Seher? Onun fotoğrafına bakamazdı, cesareti olamazdı buna, dert üstüne dert binmişti zaten, daha fazlası yığılıp kalmaktır olduğu yere, ölüm demekti onun için Seher'in fotoğrafına bakmak. Gurbet çaresizlik değil miydi zaten, işte sana çaresizlik diye geçirir içerisinden, kaderine razı olup boyun eğer kaderine böylece.

Zor geçen geceden sonra sabahleyin şükür buna cinsinden bir kahvaltı, üst üste çaylar... Ardından bilek gücüne dayalı amelelik saatleri... Ümidi bileklerinde, ümidi ayakta kalabilmek ve ayakta kalarak kürek sallamakta...

Gurbette garibin bir günü böyle başlar, işle beraber bir Anadolu delikanlısının yanık sesiyle de bir türkü başlar inşaatın birinci katından, herkesin gözü işte, kulağı türküde olur.

Duman duman olmuş karşiki dağlar,
Çözölmüş siyenci, bozulmuş bağlar;
Bölbölün yatağı bahçeler bağlar,
Garibin yatağı kahveler, hanlar.
Hastanın halinden ne bilir sağlar,
Döşek melul mahzun, yastık kan ağlar.

Ağır gelir bu uzun hava nahif yüreklere, dayan yüreğim sözü sığınak olur ve dayanır bu acıya.çok acıya alışık olan yürek.

Günler günleri kovalar, bir şeyler olunca elde avuçta sılaya dönüş hesapları başlar, alışveriş için orta halli mağazalara girilir, erkek beğenisiyle yüz akı olabilecek hediyeler seçilip alınır sevilenler için; eh artık bu kadarı yeterli gelir anlayışıyla hediyeler bir araya getirilir.

Şu gün, bu gün derken başlar dönüş yolculuğu, heyecanlı bir yolculuk, ümit dolu bir yolculuk, özlem dindirecek bir yolculuk...

Günü gelir otobüsün içe dokunan kornası yolculuğun başladığına dair son işaret olur, haydi bismillah!.. Yolculuk başlar, başlayan yolculukla beraber hayaller de başlamış olur. Ali, Ayşe, anne, baba veevdeşi Seher... Bir de köyünün havası ve samimi insanları...

Yine bir türkü vardır dudağında mırıldandığı ama bu kez sevinç ve mutluluğuna yol açan bir tür-

kü, hasretini, acısını dindirecek bir türkü...

Aman dağlar, yol verin a beyler
Ben sılama varayım,
Sılam yeşil yaprak açmış,
A ben nasıl dayanayım?

Küp içinde unum var,
Allah'tan umudum var,
O yar benim olursa
Dedelere mumum var.

Küp içinde bulgurum,
Keman kaşa vurgunum,
Bana sabırsız diyorlar,
Ben sabırlı bir kulum.

Gurbet sabır, her şeye sabır demek, sabır ve kararlılıkla kazanılan, kazanılması gereken bir mücadelenin zaferi demek.

Sabret be garibim sabret, zaferden dönüşün, yeni bir hayatın son yolculuğu bu; bu yolculuk da biter, bu yolculuk gurbetten daha acı değil ya?

Gönlüne göre olsun senin ve sevdiklerinin hayatı, senin gurbet hikâyen biterken başka gariplerin gurbet hikâyesi yeni başlamış olur Anadolu'da.

Bu hayat böyle işte !..

Bir şekilde başaracaksın, başarıp ayakta kalacaksın.

Alın teri dökeceksin helal lokma için, gururun uğruna ve kimseye el açmamak için...

Sevdiklerin için, yarınlara için...

Haydi gönlündeki hayat için bismillah!..

YUNUS EMRE'NİN BU DÜNYANIN MESELİ ŞİİRİNİ TAHMİS TAYYİB ATMACA

Bor yüreği sürersen bahçen gülzara benzer
Kendi kendine kalsa boş bir mezara benzer
Hayat sonu uçurum derin bir yara benzer
*Bu dünyânın meseli bir ulu şara benzer,
Velî bizim ömrümüz bir tez pazara benzer.*

Derdi dünya olanlar hülyalara takıldı
Menzili hesap eden yoldan çabuk sıkıldı
Ölümü öldürenler kendi namazın kıldı
*Her kim bu şara geldi, bir lâhza karar kıldı,
Geri dönüp gitmesi gelmez sefere benzer.*

Kendine sor ey kalbim nereyedir seferin
Daldığın bu deryada için dışından derin
Gönlü ile bakanlar görür içini yerin
*Bu şarın evvel tadı şehd ü şekkerden şîrin,
Âhır acısını gör şol zehr-i mâra benzer.*

Hâl ehli olan âdem meşakkatli yol gider
Sancı çiçek açınca yüzünü boyar keder
Derdi ile avunur masivayı terk eder
*Evvel gönül almağı hûplara nispet eder,
Ahır yüz döndürmeği acuz mekkâra benzer.*

Yanmaya razı olan karıştırmaz külleri
Kaleleri kuşatıp fetheder gönülleri
Seher vakti serenat okurken bülbülleri
*Bu şarın hayalleri türlü türlü halleri,
Aldamış gafilleri câzû ayyâra benzer.*

Her gün pazara çıkar el avuçta kârı yok
Hatıraları solmuş bir tek bergüzarı yok
Zemherinin sonunda bekler nevbaharı yok
*Bu şarda hayallerin haddi vü şumârı yok,
Bu hayâle aldanan otlar davara benzer.*

Gözün hâlden anlayıp bakarak susanı var
Ne ağzına ses dolar ne dilde lisanı var
Susarak çığlık atar ne kulak asanı var
*Bu şarın sultanı var cümleye ihsânı var,
Sultan ile bilişen yok iken vara benzer.*

Sözü diken olanlar kana bular dilini
Nefse köle olanlar doğrultamaz belini
Yardan haber bekleyen gözler seher yelini
*Kendi mîkdârın bilen, bildi kendi hâlini,
Velî dahi aşk ile evvel bakara benzer.*

Ressamların ustası hüznün rengini bulmuş
Dirlik düzen ararken yaraların kaybolmuş
Yağacak gök ararsın göz kapakların dolmuş
*Bıçare Yunus'u gör, derd ile hayran olmuş,
Onun her bir nefesi şehd ü şekere benzer.*

VAKTE TUTUNMA TELAŞI AKİF DUT

gün eksilirken avuçlarından
perdelerde
bir genç kız sakarlığı çiçeklenir
yollara da
 kömür gözlüm yollara
 kim düşürmüş
 sözümüzü dillere
 ak gerdana iz bırakan güllere
 saramadım
 ondan ağlar gözlerim
 sonra
 yorgun bir ay uyanır
 suyun yankısında
 telaşlı adımlarla geçerken
 yamaçlar boyu
 vakte tutunma telaşındaki bir çiçeğin gözlerinden
 haberi yok
 yapraklarının
 eski bir fala kurban gittiğinden
 bu yüzden koparılıp atılan
 her çiçekle
 bulutlara hesap sorar:
 bu zamansız kokuları kim sürdü gözlerimize
 biz dağılıp geçerken yârin kapısından
 her uyandığımızda bağrımızı deşen ağıtlar
 gibi yayılır yoksulluğumuzun üstüne

"PROF. DR. HALUK TANRIVERDİ İLE ŞİİR, TOPLUM VE HAYAT ÜZERİNE SÖYLEŞİ"

Recep ŞEN

Değerli hocam, isterseniz söyleşimize kısaca hayat hikâyeniz ve edebiyat alanındaki çalışmalarınızla başlayalım ne dersiniz? Böylece okurlarımız da sizi daha yakından tanımış olur. Buyurunuz efendim.

1958 Yılında Erzurum İli, Pazaryolu İlçesi'nde doğdum. Genç yaşlardan itibaren şiire meraklı olup, şiir yazmaktayım. Hem anne ve hem de baba tarafından ailemde bir çok âşık, ozan, şair bulunmaktadır. Şiirlerimde anonim halk şiiri örneklerinden maniler, türkülerden ezgilerine göre koşma, konularına göre, tabiat, yer, sevgi, iş, acı, kahramanlık konularını işlemekteyim. Şiirlerimde iki, dört, beş, altı, yedi bentli türkülerim bulunmaktadır. Âşık tarzı halk şiirinde koşma olarak 11 heceli, şiirlerini güzelleme, koçaklama, taşlama (satirik), yiğitlik - kahramanlık ve ağıt şeklinde nazımlı eserlerim vardır. Dini tasavvufi halk şiiri örneklerinden ise, ilahi ve methiye konularında şiir yazmaktayım.

"Maniler; Bilim - Eğitim - Öğretim; Dini; Folklor - Kahramanlık - Türklük; Hatıralar - Özlem; Hayat; İnsanlık; Kişiler - Portreler; Sağlık; Sevgi; Tabiat; Turizm; Tütün; Yer - Şehir - Mekân; Azerbaycan" Şiirleri temalarında şiirlerim olup, ayrıca Âşık, Ozanlarla yaptığım 40 kadar Atışma - Sohbet şiirlerim de bulunmaktadır. Şiirlerim bir, iki, bentten başlayarak on beş, on altı bente kadar uzanmakta; iki, üç heceli şiirlerden başlayarak, on beş, on altı heceli şiirlere doğru çeşitlenmektedir. Şiirlerimde kafiye ve redif, teşbih, mecaz, aliterasyon-asonans, tecnis, kinaye, terkip, tekrar, telmih, mecaz-ı Mürsel vd. şiir sanatlarını kullanmaya özen gösteriyorum. Nazım türde, lirik, didaktik, satirik, şiir tarzlarında şiirlerim bulunmaktadır.

Bugüne kadar yayımlanmış iki adet şiir kitabım ("Hayatı Doğru Okumak" - 159 şiir) ; "Hayata Dair" -179 şiir) bulunmaktadır. Ayrıca 70 kadar şiirlerim çeşitli antoloji kitaplarında, edebiyat dergilerinde de yer almıştır. Ayrıca edebi eser tahlilleri de yapmaktayım. Bu konuda yayımlanmış çeşitli eserlerde şiir tahlillerim yer almıştır. 2022 Tarihi itibariyle, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Somut Olmayan Kültürel Miras Taşıyıcıları Listesinde yer alarak, Sanatçı Kartı ve "Halk şairi" unvanı aldım. Ulusal ve uluslararası düzeyde tertip edilen çeşitli âşık bayramlarına davetli konuşmacı olarak katıldım ve plaket ve hizmet ödülleri aldım. Nasibimizde var ise, bir üçüncü şiir kitabını bu yıl içinde yayınlamayı hedefliyorum. Şiirlerinde "Âlimî" mahlasını kullanmaktayım.

Aynı zamanda akademisyen olup, Turizm İşletmeciliği bilim alanı profesörü, Yönetim ve Strateji doçenti, Organizasyon ve İşletme Politikası uzmanı ve doktoruyum. Tütün Teknolojisi Mühendisi ve Sağlık Yönetimi lisans programları mezunu olup, aynı zamanda Halen İstanbul Üniversitesi, İktisat Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümünde öğretim üyesi (Prof. Dr.) olarak görev yapmaktayım.

Edebiyatla yolunuz nasıl kesişti? Bir şair ya da yazar olarak yazma sürecinizde sizi harekete geçiren, sizi en çok etkileyen şey neydi?

Küçüklüğümünden itibaren şiirlerle, türkülerle iç içe büyüdüm. Hocadede'mizin şiirleri, Anneannemin manileri, Annemin türküler, Babamın Usta malı şiir örneklerini evimizin içinde ve meclislerde dile getirmesi, Dedemin ve Anne ve Baba tarafından âşık olan Büyük Enişterimizin ve Dayımın şiirleri hep bizlere yol gösterici oldu. Radyoda Türküler Geçidinde yerel ve ulusal düzeydeki sanatkârlarımızın seslendirdiği türkülerle, şarkılarla büyüdük. Hocadedem Âşık Avnî, Âşık Sümmânî, Âşık Hicranî, Yunus Emre, Karacaoğlu, Âşık Erzurum'lu Emrah, Âşık Veysel, Âşık Ruhsatî, Âşık Gevherî, Kul Nesimi, Dadaloğlu, Köroğlu, Halk Müziği Sanatçımız Neriman Altındağ Tüfekçi, Mükerrrem Kemertaş, Raci Alkır, Halamın Beyi Âşık Efkârî, Teyzemin Beyi Âşık Eflâtunî, Dayım Şair İhsanî gibi Âşık ve Ozan ve Şairlerimizin şiirleri, türküler, bizlere yol gösterici oldu. Daha sonraki yıllarda Necip Fazıl, Cahit Külebi, Orhan Veli, Oktay Rıfat, Özdemir Asaf, Ceyhan Atuf Kansu, Bedri Rahmi Eyüboğlu, Abdurrahim Karakoç, Sezai Karakoç, Cahit Sıtkı Tarancı'nın şiirlerini dinleme, okuma fırsatımız oldu. Gençlik yıllarından itibaren şiire yer veren gazete ve dergilerin şiir sayfalarını özenle okur ve saklardım. Şiir antolojilerini zevkle takip ederdim. Erzurum ve havalisine ait türkülerin hayatımda apayrı bir yeri vardır. Bütün bunlar yazma hevesimizi arttırmada bizi harekete geçiren unsurlar oldu.

Sizin için şiir nedir? Şiirle kurduğunuz kişisel ilişkiyi nasıl tanımlarsınız?

Şiirler, duygu, düş ve düşüncelerden süzölmüş ve çeşitli temalar şeklinde ortaya konulan ve edebi süsleme sanatları ile yoğrulmuş, okuyucuda estetik duygular uyandıran, sanatkârane biçimde söylenen vezinli-kafiyeli edebi metinlerdir. Şiir, şairin hayat tarzını, hayat anlayışını, hayata bakışını ifade eder. Dolayısıyla şiirler şairlerinden izler taşırlar. Bu yüzden, bir şiire baktığımızda onun içinde bir yerlerde şairini de o şiirde görmek mümkündür. Ben de yazdığım şiirlerde bir şair olarak ruh halimi, hayat yolculuğumu, duygu ve düşüncelerimi, hayallerimi şiirlerime yansıtmaya gayret ediyorum.

İyi bir şiiri sizin gözünüzde değerli kılan unsurlar nelerdir?

İyi bir şiir; özgün, sıradanlıktan uzak, haliyle ifade edildiği yönüyle, okuyucuda farklılık uyandıran, hakkı teslim edilen bir edebi metindir diye düşünüyorum. Dolayısıyla iyi bir şiir; iyi bir dil yapısıyla ve bütünlük içinde ele alınan, içinde bulunulan toplumun ve değerlerinin dikkate alındığı ve kabul gördüğü, açık, estetik yönden doygun, ses ve ahenk uyumu bulunan, hatırdan kalan, duygu yüklü eserdir diyebiliriz. Sevgiyle, özenle, usulle kaleme alınan şiirler, okuyucuda da beğenme, sevmeye, sevilme hissini uyandırır.

Okuduğunuz ilk şiiri hatırlıyor musunuz? Sizde nasıl bir etki bırakmıştı?

Çok küçük yaşlarımdan bu yana şiire merakım bulunmaktadır. İlkokul birinci sınıfından itibaren, milli gün ve törenlerimizde, müsamerelerde şiir okumak üzere sahnede yer aldığımı hatırlıyorum. Bunlardan birini örnek olarak vermek istiyorum. İlkokul müsameresinde okuduğum Şairimiz Orhan Şaik Gökyay'a ait olan "Bu Vatan Kimin" şiirini dün gibi hatırlıyorum. Okuduğum Orhan Şaik Gökyay'ın bu şiiri, Türk milletinin vatan sevgisini, tarih boyunca yaptığı fedakârlıkları ve kahramanlıklarını coşkulu ve etkileyici bir dille anlatır. Şiir, milletin birlik ve beraberlik içinde vatanına sahip çıkmasının önemini vurgular. Türk tarihini, Türk milleti ve onun kahramanlık sembolü Mehmetçimiz bu şiirde adeta destansı şekilde ele alınmıştır.

Edebiyat ve şiir size göre daha çok bireysel mi yoksa toplumsal bir ifade biçimi midir? Neden?

İnsanın iç dünyasını, kişisel deneyimlerini, hayat yolculuğunu anlatan; insana hayatı doğru anlamamıza yardımcı olacak bireysel temalı şiirler edebiyatımızda önemli bir yer kaplar. Bireysel temada şair kendi karakter, huy, yetenek, eğitim, benlik duygusunu deneyimleriyle bütünleyerek duygu ve düşüncelerine göre şiirini kurgular. Böylece okuyucu bir yandan şiiri okurken, bir yandan da kendini şiirde bulabilir. Şair şiirini yazdıktan sonra artık okuyucunun sesi haline gelir. Dolayısıyla birey tarafından ele alınan şiir, belirli kalıplardan çıkarak kişisel deneyimlerin toplumla, toplumsal deneyimlerin de kişisel deneyimlerle iç içe olduğu yani bireysel ve toplumsal temaların iç içe geçtiği hâle bürünmüş olur.

**İyi bir şiir; özgün,
sıradanlıktan
uzak, haliyle ifade
edildiği yönüyle,
okuyucuda farklılık
uyandıran, hakkı
teslim edilen bir
edebi metindir.**

Toplumsal temalı şiirlerde de şair toplumun sosyal, kültürel, beşeri ve siyasi yönünü dikkate alarak, değer yargıları ve toplum yapısına göre şiirlerini kurgular. Kanaatimce bireyler içinde bulundukları toplum içinde toplumun bir ferdi olarak adeta nevi şahsına münhasır olarak; kişiliğiyle herkesten ayrılan, kendine özgü tutum ve davranışı olan yönleriyle şiirlerini içinde yaşadıkları topluma mesajlarını ulaştırırlar. Zaman ilerledikçe şiirde yer alan toplumsal ve bireysel temaların iç içe geçer, bireyden yola çıkılarak da toplumsal meseleler de böylece ele alınma fırsatı yakalanmış olur. Duygu ve düşünceleri ifade etmede en güçlü silahlardan biri olarak kullanılan şiir; duygu, deneyim ve hisleri ifade etmeden önemli bir araç olarak var olduğu her dönemde kendisini yenilemeye devam eder, yazıldığı dönemin siyasi, beşeri, sosyal ve kültürel yapısı üzerinde izler bırakır.

Değerli hocam isterseniz biraz da edebiyatın toplum üzerindeki etkisi üzerinde duralım, ne dersiniz?

Edebiyat kendine özgü dil, yapısı ve üslubuyla, içinde bulunduğu topluma adeta bir ayna tutarak, okuyucularına; farklı kültürler, toplumlar ve tarihsel dönemler hakkında farklı bir bakış açısı sunarak fikir verir. Okuyucuların zihninde duygudaş olma, hemhâl olma duygularının gelişmesine, okuyucuyu harekete geçmesine zemin hazırlar. Edebiyat bir taraftan toplumsal varoluşun ve milli kimliğin inşası ve temsilini mümkün kılarken, diğer taraftan da inanç, değer ve geleneklerle yoğrulan kültürel mirasın korunması ve gelecek kuşaklara aktarılmasında çok önemli bir rol oynar. Söz ustası Şairin kalbinden gelen, zihninde şekillenen, kalemle yazıya dökülen şiirleri, okuyucusunda ve edebiyat camiasında hüsnükabul görür ve hayranlık bıraktırırlar.

Günümüz şiiriyle klasik şiir anlayışı arasında nasıl bir bağ ya da kopuş görüyorsunuz? Şiir ve gelenek ilişkisine nasıl bakmalıyız?

Şiir bilindiği gibi, edebi alanda estetiğin sözlü sunumu olarak ele alınan şiir anlayışıyla, özenle seçilerek oluşturulan ve türlü yöntemlere göre düzenlenen bir sanat seçkisi niteliğindedir. Şiirin unsurlarını oluşturan ölçü, kafiye, redif, aliterasyon, asonans, kelime tekrarlarının ahenkli ve uyum içinde sergilenmesine yol açar. Klasik üslup ile ele alınan şiirlerde söz-anlam ilişkisi, anlamın dile getirilmesinde sergilenen zarif ve sade söyleyiş, anlam boyutunda işlenen tema-konu, anlam dünyasının şekillenmesinde kullanılan dil mecaz ve mazmun kalıplarının ayrı bir önemi vardır. Şiirde, hecelerın sayılarına ya da heceyi oluşturan seslerin uzunluk ve kısalıklarına göre bir düzen oluşturulur.

Modern şiir geleneğine bakacak olursak sanatlı söyleyişten ziyade nazım biriminin kullanılmadığı, yalın ve tabii söyleyiş biçiminin tercih edildiği bir anlayış ön plana çıkmaktadır. Okuyucuya duygusal veya zihinsel bir izlenim vermeyen metinlerin şiir olarak algılanmasının zorlaşır. Bu durumda gereği gibi anlaşılamayan şiirlerde okuyucu ile anlam arasında bir bağ oluşması pek mümkün olmaz. Modern şiirde anlam derinliği, okura bırakılan yorum alanı genişletildiğini gözlemekteyim. Şiirde estetik dünyayı yansıtacak unsurların yer alması kaçınılmazdır. Sonuç olarak şiirde üsluba özenle bağlı kalınması gerektiğini, şiirde, düz yazıdan ayıran ölçü, kafiye, uyak şeması gibi ahenk unsurlarının mevcut olması gerektiğini düşünüyorum.

Şiirin biçimsel yapısı mı yoksa duygusal içeriği mi sizin için daha belirleyici?

Bilindiği gibi şiirin dış görünüşüne "biçim", iç görünüşüne de muhteva denilmektedir. Şiir, biçim bakımından "nazım şekli, nazım birimi, kafiye, vezin ve dil özellikleri"; muhteva bakımından da iç ahenk, mecazlar, söz sanatları, konu ve tema şeklinde incelenmektedir. Şiirlerin yapısal unsurları arasında kafiye, ritim, ölçü ve biçim bulunur. Şiirin hangi duygu hali içerisinde yazıldığı, hissettirmek istediği en temel duygunun ne olduğunun fevkalâde önemli olduğunu düşünüyorum. Şiirde içten gelen heyecanları coşkulu bir dille anlatım çok önemlidir. Şiirin hem duyguya ve hem de düşünceye dayanması gerektiğini düşünüyorum. Sadece duyguya dayanan şiirlerin derinliği olmazken, yeterince düşünceye dayanmayan şiirlerin de şiir niteliğinden uzak kaldığını şiirin ruh halini yansıtmadığını söylemek isterim. Sonuç olarak şekil, birim, dil özelliği uygun olan şiirler, duygusal yönü zengin olan şiirleri gereği gibi yansıtabilmede önemli bir role sahiptir diye düşünüyorum.

Gençlere şiiri dolayısıyla edebiyatı sevdirmek için ne tür çalışmalar yapabiliriz?

Bilindiği gibi, edebiyat tarih ve kimlik bilinci içinde, farklı kültürlerden ve yaşam deneyimlerinden karakterler ve hikâyeler ihtiva ederek, konuşulan dilin ve kültürün devamlılığını sağlar, bir toplumun dili, gelenekleri ve değerleri hakkında bilgi sunar, farklı kültürlerin tanınmasına hizmet eder. Edebiyat metinleri, güçlü özellikleriyle bir toplumun tarihini ve kimliğini yansıtır.

Şiir, Türk yaşayışında daima özel bir konumda tutulmuştur. Bilinen ilk dönemlerden itibaren sayısız eser vermiş olan Türk şairleri ve onların eserleri daima el üstünde tutulmuş Türk toplumu, bu topraklarda şiir türüne bambaşka bir surette hayat vermiştir.

Edebi metinlerin okutulması, genç kuşaklara farklı kültürleri tanıma ve anlama fırsatı sunar. Edebiyat geleneğimizde çocuklara, gençlere edebiyatı sevdirecek güzel örnekler bulunmaktadır. Bu örnekleri onlara aktararak dillerini, kültürlerini sevdirmemiz gerekiyor. Şiiri sevdirmek için insanların şairleri daha iyi tanımasına vesile olmak, şair yaşayışlarını insanlara anlatmak etkili bir yol olabilir. Aynı şekilde şiirlerin yazılış sebeplerini, esin kaynaklarını ve onların ardındaki gizleri gözler önüne sermek de insanları şiire yaklaştırabilir. Sait Faik Abasıyanık, "Sevmek, bir insanı sevmekle başlar her şey..." demiştir. Her insanın kalben güzel söz söyleme istidadına sahip olduğuna inanırım. Dolayısıyla bu özelliğimizi açığa çıkarmak için uğraş vermek, güzel olan söze yönelmek sosyal ve beşeri ilişkilerimizi çok daha iyileştirmenin yolu ve yöntemidir diye düşünüyorum.

Değerli hocam, yoğun çalışmalarınız arasında bize vakit ayırdığınız için çok teşekkür ediyorum. Gergef Edebiyat Dergisi okurları için söyleyeceğiniz son sözlerinizle söyleşimizi bitirelim isterseniz.

Bizlere bu fırsatı verdiğiniz için ben de Sizlere teşekkürlerimizi sunuyorum. Bir bilimsel derginin baş editörü olarak, bir dergi çıkarmanın ne kadar emek gerektiren bir uğraş olduğunun bilincinde olarak, Gergef Edebiyat Dergimizin her sayısının büyük bir özen ve dopdolmuş muhtevayla yayımlanması beni çok mutlu ediyor. Bu vesileyle şahsınızda Gergef Edebiyat Dergisi'nin vücuda gelmesinde büyük emeği bulunan tüm idari, teknik vd. ekip üyelerini gönülden tebrik ediyorum. Dergide edebi metinleri yayımlanan edebiyatşinas yazar, şair, dostlara sağlık ve afiyet dileklerimi sunuyorum.

YAŞADIĞIMIZ TOPRAKTAN AYRILMAK HAYRETTİN DURMUŞ

Göçümüzü sarıp, "Ağam nerden aşar yolu yaylanın?" diye yola düştüğümüzde küçücüküm. Yol boyunca türküler mırıldandı annem. Bir anlam verememiştim o zamanlar. Gâh "Yine mi gurbete düştü yolumuz" diyor, gâh "Aman Allah gurbet ellerinde alma canımı" diyordu gözlerinden sağanaklar akıtarak. Yaylalardan geçerken "Bizim Elden Göçtüm'ola Obalar" diye haykırıyor, "Çekemedim Akça Kızın Göçünü" deyip hıçkırıyordu. "Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri" derken ağlamayı kesiyor, gurbete meydan okurcasına dimdik duruyordu.

Yıllar önce dinlediğim türküler yeniden döküldü dilime. Yine gurbete düştü yolumuz. Kırk yıllık yurdunu, eşini, çocuklarını bırakıp yeniden çıkmak yollara. Çocuktun o zaman. Bir bavulun vardı küçücük. Hiçbir şeyin farkında değildin. Anadan ayrılığın hüznü yeni bir hayata başlamanın sevinciyle harmanlanıyordu. Köy çocuklarının kaderiydi küçük yaşta sılasını terk etmek. Gurbete giden bir daha geri dönmezdi çoğu kez. Sılay-ı rahim için uğranırdı bayramda, harmanda o kadar. Gurbet sana alışsa da sen bir türlü alışamazdın gurbete. Hasretin dayanılmaz acısı çöreklenir kalırdı içinde.

Bu yaştan sonra gurbete çıkınca daha iyi anlıyorsunuz aslında dünyanın kendisinin gurbet olduğunu. Sezai Karakoç'un neden "dünya sürgünü" dediğini daha bir güzel kavırıyorsunuz. Bir ilden öbürüne taşınırken bile bu kadar kasvetli duygular yaşarken bir de temelli dünyayı terk edecek olmanın hüznü sarıyor içinizi. Demek insan tek başına gelirmiş dünyaya. Kalabalıklar arasında yalnız yaşarmış ve günü geldiğinde yine tek başına çıkarmış dönüşü olmayan yola. Bu taşınmalar bizi büyük yolculuğa mı hazırlıyor bilmiyorum.

Gurbet sana alışsa da sen bir türlü alışamazdın gurbete. Hasretin dayanılmaz acısı çöreklenir kalırdı içinde. Yürüdüğün yol seni tanısa da sen bir yabancı gibi bakardın ona. Sokaklar, evler, alışveriş merkezleri yalnızlığını yüzüne vuruyor. Tanıdık bir yüz arıyorsun selamlaşmak için. Sen dalgın daldın geçerken caddeden bir ses seni kendine getirsin istiyorsun. Otel odasının merdivenlerini adımlarken Yahya Kemal Beyatlı'nın hüznünü daha iyi anlıyorsun.

Gökyüzü aynı gökyüzü oysa. Bulutlar tanıdık. Zaten kırk yıldır dostun onlar senin. Rüzgâr farklı yönlerden esse de sesi aynı. Yağmurun namesi kulaklarında. Yol kenarında açan gelincikler rüzgârda dans ederken çocukluğunu fısıldıyor kulaklarına. Ağaçlar, çiçekler, kuşlar aynı. Renklerinden, seslerinden tanıyorsun onları. Bir dereden geçiyorsun, kendini görüyorsun suda. Her şey tanıdık olsa da garip gelen bir şeyler var. Bütün bunlarla aranda bağ kurmak zaman alacak belli ki. Hadi diyelim sen onları kabullendin, bakalım onlar aralarına alacaklar mı seni? Çalı bile kendine sığınan kuşu itmez, dalları arasında saklarmış. Timuçin koyun sürüsü arasında saklanırken böyle demiş onu saklayan köylüler ve vermemiş onu öldürmeye gelen acımasız zalimlere. Niye tasalanıyorsun o zaman? Arandaki bağ, gönlündeki ahit tazelandıkçe gör bak nasıl kaynaşacaksın onlarla. Belki de her yerden daha çok sahiplenecekler seni. Dünyanın her

yeri insanlarla doluyken bir sen mi fazla geleceksin bu yere? Hem küçücük bir noktayken kim fark edecek seni?

Ayrıca geldiğimiz yer hiç de fena değil. Ümmi Sinan'ın diliyle söyleyecek olursak:

"Gül alırlar gül satarlar
Gülden terazi tutarlar
Gülü gül ile tartarlar
Çarşı pazarı güldür gül."

"Ne işim var bu ellerde?" diyorsun kendi kendine ama buraya kendiliğinden gelmedin ki? Seni nelerin beklediğini bilmiyorsun. Çekeceğin zorluklardan ya da karşılaşacağın güzelliklerden haberin yok. Nereden biliyorsun bu yerin sana iyi gelmeyeceğini? Havasına, suyuna alışmayacağını kim söylüyor? Elbette insanın alışkanlıklarını bir çırpıda terk etmesi kolay değil. Çukurova'nın o gürül gürül akan sesini, neşesini buralarda bulamayabilirsin. Keşmekeş içindeki bir varoşu kutu gibi plânlı evlere tercih edebilirsin. Mutluluğu nerede, nasıl yakalayacağını bilemezsin ki.

Abdurrahim Karakoç "Unutursun Mihriban'ım" derken haklıdır. İnsan iyi ki unutuyor. Unutuyor da yaşamak katlanılır hale geliyor. Gerçi unuttum zannediyorsun ama içindeki sıla özlemi mütemadiyen kanıyor. Uzaklaştıkça yakınlaşıyor, unutmak istedikçe zihnine kazıyorsun sevdiklerini. Attila İlhan'ın "Adını mih gibi aklımda tutuyorum" demesi bundan mı bilmem ki?

Gurbet olmasa, aşk ateşi gönlünü yakmasa, ayrılık yüreğini dağlamasa nasıl kocar insan? Karacoğlan boşuna mı "Bir ayrılık, bir yoksulluk, bir ölüm" demiş? Neşet Ertaş'ın sazi, sözü neden yüreğe bu kadar hararetle dokunur sanıyorsunuz? Turnaların katarına niçin el sallar insan? Niçin haber salıp haber bekler seher yelinden? Dağların ardına neden bakılır umutla? Bir tren istasyonunun garında, bir otobüs terminalinde sabahlamanın elemi, gideni uğurla(yamama)manın, geleni karşılamak için heyecanla beklemenin ne olduğunu belki Tolunay ana anlatabilir size. Ben nasıl anlatabilirim ki?

**"Gurbet
olmasa, aşk
ateşi gönlünü
yakmasa,
ayrılık yüreğini
dağlamasa
nasıl kocar
insan?"**

Gezginleri düşünüyorsun sonra. Nasıl adımlıyorlar dünyayı? Hiç bilmedikleri beldelere nasıl gidiyorlar çekinmeden. Dönüp dolaşıp aynı gere geleceklerini bilmenin rahatlığı mı var yoksa? Bir gün biz de yeniden gider miyiz geldiğimiz topraklara. Gideriz gideriz. Canımızın bir parçası orada değil mi? Şimdi nasıl üzüldü kim bilir oradan ayrıldığımızı. Biliyorum döneceğimiz günü bekliyor. Ben de biliyorum bir gün döneceğiz ona ve büyük kavuşma gerçekleşecek elbet. Ne önemi var o zaman mesafelerin, şehirlerin, köylerin? Ne önemi var nerede yaşadığının? O şehirde olmuşsun, bu şehirde bulunmuşsun ne fark eder? Değirmen dönecek, un ufak edecek herkesi ve buluşacaksın hamurunun karıldığı balçıkla.

Bütün mesele bu dünyada konuk olduğunu bilerek bir yolcu gibi yaşamak ve öbür dünyaya taşınmayı göze almak. O zaman kolaylaşıyor taşınmalar, dökülüyor valizindeki fazlalıklar ve bir başına kalıyorsun gönlünden bir türlü yolcu edemediklerinle. Toprak ana seni bağrına basınca diniyor mu acıların, unutuyor musun dertlerini bilmiyorum.

Daha buralara doğru dürüst alışamamışken bir de büyük göç var dönüşü olmayan. Sahi bitiyor mu göçmenlik o zaman? Buradaki gibi orada da sıkıntı çekiyor mu göçmenler?

Anne bekle beni. Arda boylarında can teslim edenlerle, Meriç'in azgın sularıyla boğuşa boğuşa geliyorum yanına. Yanımızda Aylan bebek de var...

Sana sevdiğin türkülerini söyleyeceğim.

İnsan her çıktığı yolculukta yeniden mi başlar hayata?

YABANCI SATILMIŞ ŞEN

Yöneldim sılaya doğru,
Yolum beni tanımadı.
Esip geçti sandım uğru,
Yelim beni tanımadı.

Bir seher sessizce varıp,
Yürüdüm kapıyı vurup,
Çöküverdim bağdaş kurup,
Kilim beni tanımadı.

Ne çatı kalmış ne siva,
Zelzele uğramış eve.
Kıymış fare yemiş güve,
Çulum beni tanımadı.

Umduğum bir açık kucak,
Döndüm durdum köşe bucak.
Zaten arama od ocak,
Külüm beni tanımadı.

Kırk yıl bitti saya saya,
Hanesini tuttum yaya.
Karışmış torun torbaya,
Gülüm beni tanımadı.

Böyleydi sevdanın örfü,
Göz yaşımdı her bir harfi,
Açtım yolladığım zarfı,
Pulum beni tanımadı.

Bağırımı tutunca sızı,
Türküye bağladım sözü,
İndirdim duvardan sazı,
Telim beni tanımadı.

Kavim kardaş, dost akrabam;
Çoktan göçmüş anam babam.
Velhasılı köyüm obam,
İlim beni tanımadı

ALMANYA'DA BİR YÜREK EROL Mert UZUN

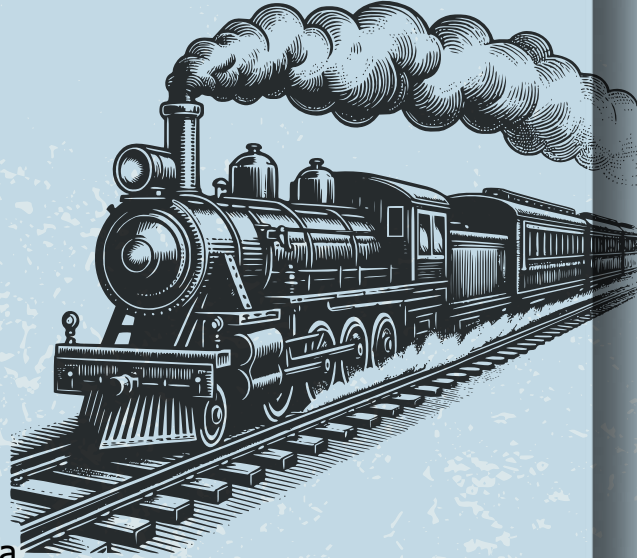
Gurbet...

Bir tren biletiyle başladı her şey,
Bir fotoğraf kaldı geride;
Anamın başörtüsüyle gözlerini sildiği,
Babamın sustuğu o son sabah.

Frankfurt garında indiğimde
Kokusu yoktu toprağın,
Sadece demir, mazot ve yabancı kelimeler
Dizilmişti önümde,
Hiçbiri "hoş geldin" demedi bana.
Çünkü hoş gelmemiştim aslında,
Sadece "işçi" olmuşum,
Bir beden, bir kimlik numarası,
Bir de takvimde vardiya çizgisi...

Köln sokakları sessizdir akşamları,
Sessizliği yutar insan yavaşça.
Bir çay demleyip cam kenarına oturduğumda
Ses ararım;
Televizyonda bir Türkçe reklam,
Radyoda bir türkü,
Ama en çok da –
Yan duvardan sızan memleket sesi...

Burada çocuklar Almanca sayar hayalleri,
Ve biz, Türkçe susarız çoğu zaman.
Çünkü bazen dilin yoktur burada,
Kendini anlatacak bir kelime ararsın –
Ama hepsi telaffuzsuz,
Hepsi eksik kalır.

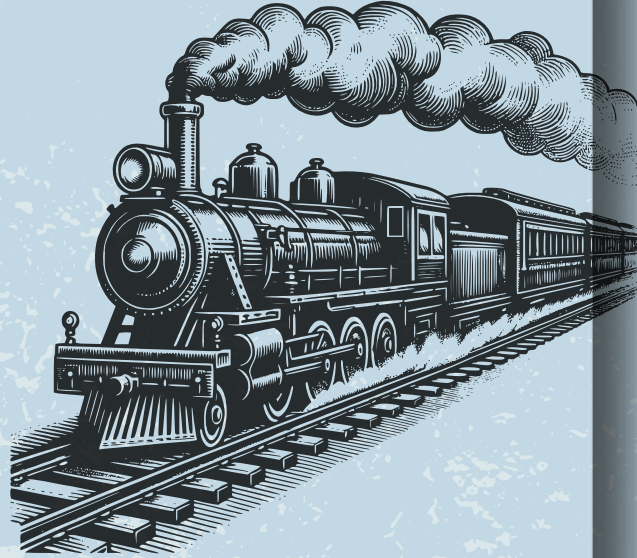

Mektuplar alırım annemden,
Her satırı köy kokar,
"Ev iyi, biz iyiyiz oğlum" yazar
Ama biliriz ki
Hiçbir "iyiyiz" gerçekten iyi değildir
Gurbettekine yazılmışsa.

Berlin duvarları çoktan yıkıldı,
Ama biz hâlâ başka duvarların arkasında
yaşarız:
Yabancılik duvarı,
Özlem duvarı,
Memlekete dönsem ne yaparım duvarı.

Bir Türk marketi bulunca
Sevinirim çocuk gibi,
Kuru fasulye, beyaz peynir,
Bayat da olsa simit...
Bir sepet alışverişle
Yalnızlığımı azaltırım belki.

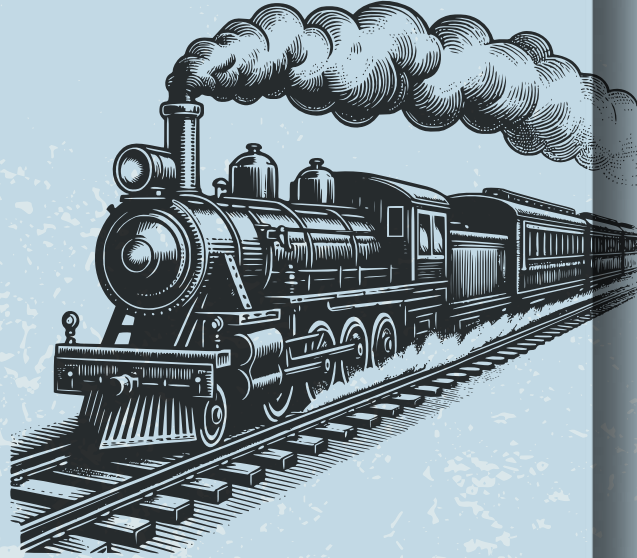
Caminin avlusunda
Babama benzeyen biriyle selamlaşırım.
Tanımam onu.
Ama gözleri benimle aynı hikâyeyi anlatır:
Gitmekle kalmak arasında
Asılı kalmış ömrün hikâyesini...

Yaz geldiğinde biletler tükenir,
Uçaklar dolup taşar memlekete.
İki bavul, bir umutla döneriz,
Bir avuç toprak alıp geri geliriz,
O da yetmez aslında.
Çünkü buradaki toprak ne ekin verir
Ne dua tutar.

Çocuklar büyür,
Almanca düşünür artık.
"Baba" der ama sonra
"Vater" der daha rahat...
İçim sızlar.
Bir dilin göçtüğünü izlemek,
Kendi içine göçmektir aslında.

Ve yine de...
Her sabah,
Simit kokusu yapan bir fırının önünden
geçerken,
Bir gurbetçi minibüsünün camına bakarken
Sılanın hayalini kurarım.
Orada olsam şimdi,
Belki yağmur yağıyordur köyün üstüne,
Belki anam pencereyi kapatıyordur usulca,
Ve ben hâlâ burada,
Bir başka pencerenin ardında
Yüreğimin memleketine bakarım.

GURBET GARİPLİĞİ AHMET URFALI

Gurbet; yabancı memlekettir, yâd el'dir. Memleketten uzaklaşma, vatandan ayrı kalmanın verdiği karmaşık duygulardır. Gurbet başlı başına garipliktir.

Türk'ün tarih seyrinde göç/gurbet olagelmıştır hep. Türk'ün dinamik yapısı biraz da bununla ilgili olsa gerek. Efsanesinde göç, türküsünde gurbet, ağdında hüznün vardır Türk'ün.

"Bir yiğit gurbete gitse" diye başlar türküler. Garipliğin kimsesizliği dokunaklı bir hüznle dolar gözlere. Yabancısin, elsin, elginsin şimdi burada.

"Gâh olur gurbet vatan; gâh vatan gurbetlenir." Şair Vişnezade İzzeti bu deyişiyle insanı anlatıyor sanki vatanında gurbetçi, gurbette yabancı olan insanları...

Gurbetle gariplik ikiz kardeştir, yurdundan yuvasından ayrılınca insan. Biri gözyaşı akıtır gözünden, diğeri ağıt yakar.

Kutlu Elçi, "Bu din garip geldi, garip gidecektir." Derken gariplerin efendisi olduğunu bir daha vurgulamıştır. O'nun izini süren Türk ulusu, göç etmeye, gurbete çıkmaya mistik bir anlam yüklemiştir.

Ahmet Yesevi, gurbete çıkmayı dervişlerine telkin ve tavsiye edip onları üç yöne salmıştır. Horasan, dest-i Kıpçak ve diyar-ı Rum'da aydınlanmayan köşe kalmamıştır. Binlerce derviş, Türk'ün üstün erdemlerini, İslam'ın özü ile birleştirip Horasan'a Anadolu'ya gelmişlerdir.

Yahya Kemal'in deyişi ile "Şu Ahmet Yesevi kim, bir araştırın, göreceksiniz, bizim milliyetimizi asıl onda bulacaksınız" Anadolu'nun aydınlaşıp Türkleşmesini, birlik ve beraberliğini belirtmiştir. Gurbet garipliği tamlaması da Ahmet Yesevi'ye aittir. Tasavvufa göre dünya bir gurbet değil midir zaten?

Tasavvufta vatan, Allah katı, vatandan ayrılış ise gurbet olup imtihan halidir. Sefere çıkan kişi, gurbet garibidir. Bu bakımdan Ahmet Yesevi, vatan ve gurbete çıkmayı övmüştür. Gidilen her gurbet, kutlu Türkistan kadar sevilmiş, yeni vatan yapılmıştır. Ahmet Yesevi'nin gurbeti anlatan şu şiiri, o'nun asıl hedefinin ne olduğunu öğrenmek açısından önemlidir:

“Gurbet değse, pişkin kılar çok haramları
Bilgili kılar, seçkin kılar çok âmları,
Keçe giyer, bulsa yiye taamları;
Onun için Türkistan’a geldim işte.”

İslamiyet’e girdikten sonra, eski kültürel değerler İslami renk ve şekilleri almaya başladı. Göç ve gurbetin habercisi olan kuşlar, tasavvuf gereği gönüllerden makamlara sır taşırlar. Derviş ruhu, kuş donuna girerek gurbete çıkar. Bu gurbet, dervişin Tanrı’dan uzaklaştığı kaygısına kapılarak günlük hayatla ilişkisini kesmesi ve yalnızlık içinde Tanrı’yı gönlünde aramasıdır.

Göç ve gurbet Türk’ün alinyazısıdır. Bunlar kuru sözler değildir; içeriğinde kültürel kodları, gidilecek yolları, erişilecek ülküleri, ulaşılacak hedefleri anlatır.

Gurbet garipliği, Pir-i Türkistan Ahmet Yesevi’nin bir mirasıdır; yüzyıllardır süren ve sürececek olan.

Ekim soğuğu, çiseleyen yağmurla beraber iyiden iyiye İstanbul'un üzerine çökmüştü. Arabasını park eden Ömer, deri evrak çantasını başının üzerine tutarak koşar adım evinin kapısına doğru yürüdü. Bir an önce içeri girmek için alelacele cebinden anahtarı çıkararak kapıyı açtı. Mutfak tarafından güzel yemek kokularıyla beraber, eşi Lale'nin müşfik bir tondaki "Hoş geldin" cümlesi duyuldu. Aynı tonda "Hoş buldum" diyerek mukabele ettikten sonra saatine baktı, epey geç olmuştu.

Yarına yetiştirmesi gereken makale vardı ve yazmayı planladığı konu hakkında tereddütler yaşıyordu. Olabildiğince kişiselleştirmeden, konuyu bilimsel açıdan değerlendirmeli ve okuyucuya ekonomik ve sosyal boyutuyla aktarmasının yeterli olacağını düşünüyordu. Kıyafetlerini değiştirdikten sonra mutfığa giderek, eşi Lale'ye "Hayatım, gazeteye yetiştmesi gereken makale var, çalışma odasına geçiyorum." dedi.

Lale Hanım, eşi gibi akademisyen olması hasebiyle Ömer'in yoğun temposunu anlayışla karşılıyor ve elinden geldiğince yardımcı olmaya çalışıyordu: "Tamam hayatım, ama yemek yemelisin, birazdan bir şeyler hazırlar getiririm." dedi.

Ömer eşine gülümsedi ve çalışma odasına geçti. Masa lambasını açtı, çantasından dizüstü bilgisayarını çıkararak karşısına oturdu. Birkaç dakika öylece ekrana bakarak bekledi. Sonra parmakları klavyenin üzerine gitti ve makalenin ilk satırları ekranda görünmeye başladı.

"Bugün, Türkiye ve Almanya arasında 30 Ekim 1961 tarihinde imzalanan İşgücü Antlaşması'nın 63. yılı. Türkiye'nin İkinci Dünya Savaşı sonrası oluşmakta olan uluslararası göç süreçlerine gönderen ülke (sending country) olarak katılmasını sağladı. Aslında Almanya'da Türk toplumunun temelleri bu antlaşma ile atılmış oluyordu. Sürecin başında iş kontratlarıyla güvenceye alınan bir rotasyon ilkesine göre işleyeceği ve nihayetinde kesin dönüşle tamamlanacağı düşünülen göç; artık 3,5 milyona ulaşan Türk nüfusu, Alman toplumunun demografik yapısının asli unsurlarından biri haline gelmiştir. Elbette olumlu manada iktisadi, kültürel ve sanatsal sonuçlarının yanında, her göç hadisesinde olduğu gibi psikososyal yansımaları da zaman içinde ortaya çıkmıştı.

Artık gurbet kavramının ifade ettiği araya giren mesafeler ve ayrılık zamanları hiç olmadığı kadar artmıştı. Türküler ve şarkılarda yârin mesken tuttuğu İstanbul'un yerini Berlin, Münih, Hamburg gibi kentler almıştı. Geride parçalanmış aileler, yıkılan evlilikler ve birçok hazin hikâyeye kalmıştı."

Ömer bu cümleyi yazdıktan sonra geriye doğru yaslandı, ellerini başının arkasında birleştirdi. Düşünceli bir şekilde boşluğa bakarken, kapı çalındı ve elinde tepsi ile Lale Hanım içeri girdi.

"Biraz ara ver istersen Ömer, bir şeyler yemelisin." dedi ve elindeki tepsiyi masanın üstüne bıraktı.

Ömer gülümseyerek: “Teşekkür ederim, birazdan yerim.” dedi. Lale Hanım çıkınca yine o kasvetli ruh haline geri döndü.

Aslında bu makalenin konusu, Ömer Faruk Şimşek’in hikayesinin temelini oluşturuyordu. Babası askerden döndüğünde, görücü usulüyle küçük yaştaki annesi ile evlendirilmiş, bir yıl kadar sonra yokluk ve yoksulluk içinde Ömer dünyaya gelmişti. Henüz ismi bile konmamış iki aylık bebek iken babası, 1965 yılı Eylül’ünde Almanya’ya işçi olarak gitmişti.

İki göz odalı köy evinde annesi, dedesi, babaannesi ve küçük amcası ile birlikte kalıyorlardı. Büyük amcası Ahmet, aynı avluda eşi ve iki çocuğuyla bir başka evde yaşıyordu. İlk yıl babasından zaman zaman mektup ve bir miktar para geliyormuş fakat sonraki günlerde paranın ve mektupların arkası kesilmiş.

Aradan neredeyse iki yıl kadar geçince dedesi, borç harç büyük oğlu Ahmet’i kardeşini arayıp bulması için Almanya Essen’e göndermiş. Nihayet 20 gün kadar sonra Ahmet amcası dönmüş ve dedesine:

“Mehmet, bizden çıkmış baba. Orada evlenmiş, bir çocuğu olmuş ve Alman vatandaşlığına geçmiş. Dedi ki babama selam söyle, ben yeni bir hayat kurdum kendime, benim hakkım varsa helal ediyorum, o da kendi bilir ister helal eder ister etmez. Ha Fatma’yı da babasının evine gönderin, resmi nikah yok zaten. Çocuğa da bakarsanız, bakın, bakmazsanız çocuk esirgemeye verirsiniz. Beni öldü bilsin, benim dönüşüm yok artık.” demiş.

Kısa bir süre sonra annesinin akrabaları gelmiş kasabaya, babası onlara bir mektup yollayarak olan biteni anlatmış. Her ne kadar dedesi gelinini vermek istemese de kavga, gürültü alıp götürmüşler annesini köylerine. Birkaç ay sonra da kendinden yaşça büyük bir adamla evlendirilerek, İstanbul’a gelin etmişler. Bir anda hem yetim hem de öksüz kalmıştı, Ömer bebek.

Her çocuk gibi, Ömer’de büyümeye başlamış olanları birçok kere yakınlarından dinlemiş ve çocuk aklıyla yaşananların sorumlusunun kendisi olduğu düşüncesine kapılmıştı. Dedesi, babaannesi, amcaları ve yengeleri hatta kuzenleri dahi onu hep koruyup kollamışlardı ama o yaşta bile hayatındaki büyük eksiklikleri derinden hissediyordu.

Okul çağı gelmiş, kayıtlar başlamıştı ama nüfus cüzdanı olmadığından okula kayıt yapılamamıştı. Dedesi epey uğraşmış, nihayetinde onu nüfusuna alarak sorunu çözmüştü. Ömer’in o zamana kadar kafasında bir yere oturtmaya çalıştığı anne, baba figürlerini okullar açılınca anlamlandırabilmişti.

Çocukların anne, babaları okula geliyor, onlarla ilgileniyor, öpüp, kokluyorlardı. Ömer onları uzaktan, imrenerek seyrediyordu. Yine de okul onun için dünyaya açılan bir pencere olmuştu. Bu arada, onun en büyük şansının Serpil Hanım gibi bir öğretmenin sınıfına düşmek olduğunu sonradan anlayacaktı. Serpil öğretmen, daha okulun ilk yılında Ömer’deki cevheri fark etmiş ve onunla özel olarak ilgilenmişti. Dersler, kitaplar, hikayeler, masallar, Ömer’in tüm sıkıntılarından

uzaklaşabildiği ender anların baş aktörleriydiler. Başarılı bir öğrenci olması başta dedesi ve diğer akrabaları olmak üzere Serpil öğretmeni de çok mutlu ediyordu.

İlkokul 4. sınıfta babasının ölüm haberi gelmişti. Essen’de bulunan bir hemşerileri izine gelmiş, Ahmet amcasıyla çarşıda karşılaştıklarında üç ay kadar önce, bir iş kazasında kardeşinin öldüğünü, Alman eşinin orada bir Hristiyan mezarlığına defnettirdiğini söylemiş. O akşam evde sessiz bir hüznün yaşanıyordu. Sadece babaannesinin içten içe hıçkırır gibi ağlaması duyuluyordu.

Hiç tanımadığı babası ölmüştü; sebebini bilemediği bir şekilde üç gün hasta gibi evde yattı. Kimse bir şey sormadı ona, sanki yapması gerekenin bu olduğunu onaylar gibiydiler. Üç günün sonunda bir şey olmamış gibi erkenden kalkıp çantasını hazırladı ve okul önlüğünü giydi. Babaannesinin hazırladığı kahvaltısını güzelce yaptı ve okula gitti.

Serpil öğretmen ve sınıf arkadaşları o gün sanki daha çok ilgiliydiler kendisine ama onlar da bir şey sormamışlardı. 5. sınıfa geldiğinde Serpil öğretmen birkaç defa evlerine gelmiş, dedesi, babaanesi ve amcalarıyla görüşmüştü. Konunun ne olduğunu bilmiyordu.

Öğretmenin son gelişinden sonra ev halkı büyük odada toplanarak Ömer’i çağırmışlardı. Dedesi:

“Bak oğlum, öğretmenin senin bir sınava girmeni istiyor. Devlet senin gibi çocukları alıp okutarak devlete, millete hayırlı evlatlar yetiştiriyormuş.” dediğinde Ömer’in içini bir heyecan kapladı.

Dedesi sözlerine devam ediyordu:

“Bak bu okul İstanbul’daymış, devlet tüm imkânlarını seferber ediyormuş, neydi adı Ahmet?”

“Darüşşafaka, baba.”

“Evet o işte. Okul yatılıymış. Biz senin burada kalmana da, okumaya gitmene de razıyız. Kararı sen vereceksin, yok dede ben yapamam dersin hiç mesele değil. Kazanıp gitmek istersen de yanındayız. Şimdi ne istediğini söyle bana aslanım.” dedi.

Ömer çok sevinçli bir şekilde:

“Kazanırsam gitmek isterim, dede.” dedi.

Sonrasında Serpil öğretmenle birlikte sınav tarihine kadar yoğun bir programla çalışmaya başladı. Sınava vilayet merkezinde girdi, iyi geçmişti. Okullar kapanıp tatil başlayınca heyecanla sonuçları beklemeye başladı. Ağustos ayında sonuçlar belli olmuş, Ömer ön sıralarda kazanmıştı sınavı.

Akabinde kayıt süreci, okula katılma, alışma aşaması derken devletin güvenilir kanatları altında uzun sürecek başarılı tahsil hayatı başlamıştı. Her tatil dönemi gittiği memleketinde Serpil öğret-

menini ziyaret etmeyi hiç aksatmadı.

Ortaokul, lise derken üniversite çağı gelmişti. Yine başarılı bir sınavla, İstanbul'da bulunan önemli devlet üniversitelerinden birine, üstelik ilk tercihine yerleşti. Üniversite yılları onun için hayatının istikametini çizdiği zamanlar oldu. Ortaokul yıllarında başladığı Almanca merakının yanına İngilizceyi ekleyerek kitap çevirileri yapmaya başladı. Yayınevi, yazarlar ve basın erbabından çevresi olmaya başladı. Üniversitenin ikinci yılında ilk romanı yayımlandı.

Hepsinden de önemlisi annesi ile tanışma fırsatı buldu. Liseden beri annesini bulmasına yarayacak bilgiye ancak üniversite yıllarında ulaştı. Annesinin köyünde kalan birkaç akraba dışında İzmit'te yaşayan bir teyzeden haberdar oldu ve ona ulaştı. Teyzesi ona yardımcı olacağını sadece biraz sabırlı olmasını istedi. Neticede annesinin bir ailesi vardı ve o insanları da hazırlamak gerekiyordu. Altı ay kadar bekledikten sonra, Küçükçekmece'de bir adres verdi teyzesi. İlk karşılaşma, Ömer açısından uzak bir akraba ile tanışma gibiyken, annesi için bir duygu seline kapılıp kaybolmak gibiydi. Kadıncağz birkaç kez baygınlık geçirince, pek bir şey konuşamadılar. Sonraki buluşmalarda, annesi malum hikâyeyi kendi açısından anlattı:

"Oğlum, sen doğduğunda 17 yaşında bir çocuktum. Kendimi koruyacak durumda değilken, sana nasıl sahip çıkabilirdim? Kaderim böyleymiş dedim, razı oldum."

Aslında konunun özeti buydu. Babası bir tercih yapmıştı ve bunun sonucu en çok zarar görenlerden biri de annesi idi. Sonrasında görüşmeleri uzun aralıklarla olsa da devam etti. Annesinden olan iki kardeşi ile de diyalogları gelişti. Bir bakıma, hayatı normale dönüyor gibiydi. Her ne kadar babası ölmüş olsa da onun çocukları vardı, kendisinden esirgediği babalığı onlara verebilmiş miydi? Kardeşleri şimdi nerelerde, ne yapıyorlardı?

Zaman hızla akıp geçerken Ömer, üniversite, yüksek lisans, doktora derken artık bir akademisyen olmuştu. O sene hem deneme türündeki üçüncü kitabı yayımlanmış, hem de üniversiteden arkadaşı Lale ile evlenmişlerdi. Düğününde kimler yoktu ki? Geçen yıl rahmetli olan dedesi hariç, ona bakan babaannesi, amcaları, yenge ve yeğenleri, hayatına dokunan Serpil öğretmeni, annesi, iki kardeşi ve teyzesi... Fakat yine bir şeyler eksikti ve bu eksikliği bir şekilde gidermek artık tek amacı haline gelmişti.

Nihayet, Duisburg-Essen Üniversitesi'nde misafir öğretim görevlisi olarak gitme fırsatı doğunca, hayatında eksik kalan parçayı tamamlama imkânı buldu. Almanya'da ilk önce babasının mezarını buldu. Kızgınlık hissetmiyordu, sadece sorulması gereken soruları vardı. Kahve rengi mermerden kesilerek, blok halinde yapılmış mezarın, oldukça uzun mezar taşı vardı. Taşın üzerinde sade bir şekilde, Adı, soyadı ve ölüm tarihi vardı. Sorularını ahirete bırakarak, mezarın başına çömelerek ruhu için dualar etti. Mezarlık kayıtlarından babasının Alman eşinin adres bilgilerine ulaştı. Fakat kadın babasından sonra bir evlilik daha yaptığından, adres ve soyadı değişiklikleri söz konusuydu. Dolayısıyla yeni bilgilere ulaşmak biraz zaman almıştı. Bir bakım evinde kalıyordu Hanna Wagner, görünüşte babasından en az 5-6 yaş büyük olmalıydı. Alkol bağımlılığı tedavisi görüyormuş. Başta pek sıcak davranmadı, Ömer'e sorularını cevapsız bıraktı. Sonraki ziyaretlerin-

de Ömer, hediyelerle gelince kadın yumuşadı. Babasını iş yerinde tanıdığını ve çok sevdiğini, onun için ilk kocasını terk ettiğini söyledi. İki çocukları olmuş: 1966 yılında Noah, 1969 yılında Suzanne doğmuş. Suzanne 18 yaşına gelince evi terk etmiş, üvey babası ile anlaşamıyorlarmış. Şimdi kesin olmamakla beraber Bavaria-Ausburg'ta yaşadığını düşünüyor. Noah'ın annesi ile ilişkisi yokmuş, madde bağımlılığı olduğunu tahmin ediyor. Bir kafeteryada garsonluk yapıyormuş. Ömer, Hanna'dan Noah'ın iş yeri adresini alarak bakım evinden ayrıldı. Ertesi gün verilen adrese gittiğinde, kafeterya girişinde kasiyere Noah'ı sordu, yüzü dövmeden neredeyse görünmeyen, uzun saçlı, masaları silen adamı işaret etti. Ömer yanına giderek,

"Merhaba, ben Ömer Faruk Şimşek. Noah, seninle özel bir konuda görüşebilir miyiz?" dedi.

Noah, Şimşek soyadını duyunca başını kaldırıp Ömer'in yüzüne baktı.

"İşim saat 5'te bitiyor, o zaman gelin." dedikten sonra masaları silmeye devam etti. Ömer:

"Tamam o halde, saat 5'te görüşürüz." dedi. Kafeteryadan çıktı.

Bu buluşmadan Ömer'in aklında kalan, Noah'ın kaşında ve burnundaki piercinglerdi. Saat 5'te tekrar kafeye geldiğinde, Noah'ı arka masalardan birinde oturur halde buldu.

"Merhaba, nasılsın?" dedi.

Noah çok soğuk bir şekilde,

"Buyurun, ne istiyorsunuz?" dedi.

Ömer duymamış gibi yaparak karşısına oturdu. Bir süre sessiz kaldı. Sonra:

"Bak Noah, ben de senin gibi Mehmet Şimşek'in oğluyum, senin için bir anlamı var mı bunun?" diye sordu.

Noah gülümseyerek:

"Bakın beyefendi, tam olarak benden ne istediğinizi bilmiyorum. Sanırım Hanna ile görüştünüz. Bakın, öncelikle benim size verebileceğim bir şey yok. Ben Tanrı'ya, aileye, devlete, yani aidiyete inanmam. Bir adam senin ve benim dünyaya gelmemize sebep olmuş, hepsi bu kadar. Bunun ötesinde bir anlam ifade etmiyor bana varlığınız. Eğer dersiniz ki, ben zengin bir adamım sana yardım edeceğim, işte o zaman seni kardeş olarak kabul edebilirim." dedi ve kahkaha attı.

Ömer şaşkınlıkla dinledi Noah'ı, sonra bir şeyler anlatmak istedi fakat o sırada peş peşe alkollü içecek sipariş etmekte olan Noah, gelen bardakların her birini tek seferde bitirmekle meşgulken onu hiç dinlemedi. Sonunda Noah:

"Bak bay Şimşek, benim mal almam lazım, senin bana mark uçlanacağın yok. Hesabı öde ve git,

beni meşgul etme.” dedi.

Ömer masadan kalktı ve hesabı ödedikten sonra Noah’a doğru son bir kez baktı. Kafeden çıktı, hafif bir yağmur yağıyordu. Hemen bir taksi çevirdi, oteline giderken içini bir huzur kaplamıştı. Sebebini bilmediği bir rahatlama hissediyordu, içten içe bu duygularından utandı. Kendisinin tatmadığı baba sevgisini Noah’ın da tatmadığını görünce mi, ya da kendisini ondan daha şanslı bulduğundan mı? Anlayamadı.

Çalışma odasının kapısı aralandı, elinde kahve fincanıyla Lale içeri girdi. Masadaki soğumuş yemekleri görünce gülerek, “Yine yememişsin yemeğini, Ömer Faruk hocam, bozuşacağız seninle,” dedi. Kahveyi masaya bıraktı, “Anlaşıldı, yine derin okyanuslarsın. Kahveyi bırakıyorum, yemekleri ısıtıyorum; yazıdan sonra yersin,” diye ekledi. Ömer, mahcup bir tebessümle, “Hakkını ödeyemem canım,” dedi.

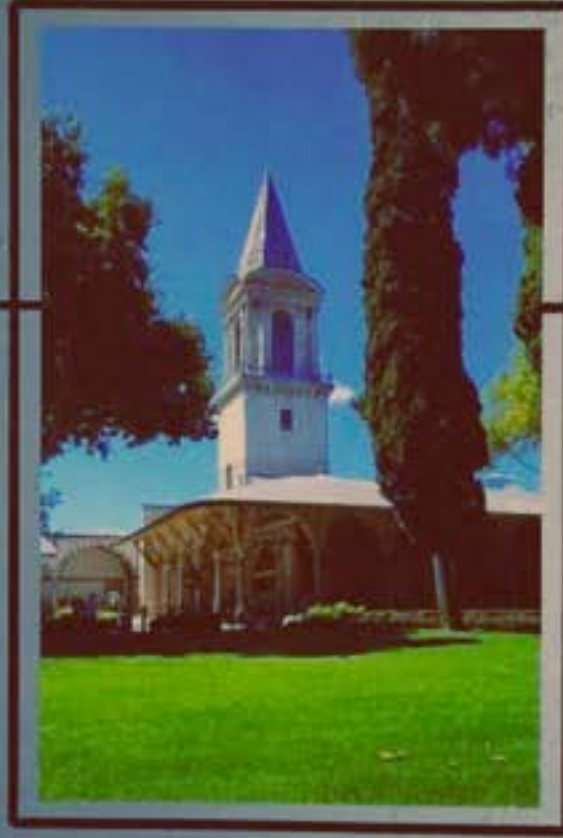
Kahveden bir yudum aldıktan sonra tekrar yazının başına döndü. Bu kez hızlıca yazıyı tamamladı. Son olarak makalesini şu şekilde bağladı:

“Dijitalleşen dünyada artık uzun mesafeleri, birkaç saat uçuşla aşmak mümkün. Görmek istediğiniz kişiler dünyanın öbür ucunda olsa da telefon ya da bilgisayar ekranında, yüz yüze görüşmek çok kolay. Kısacası kıymetli dostlar, gurbet kavramının bir kez daha değiştiğine şahitlik ediyoruz. Mesafenin ve zamanın aşılması zor hedefler olmaktan çıkması, fiziki olarak insanları yakınlaştırsa da artık gurbet insanların kalbinde ve gönlünde.”

SATIR ARASI YAZILARI

Recep ŞEN

DENEME

Tüm kitap satış noktalarında!

BAYRAMI GURBETTE YAŞAMAK BAYRAM ALİ PARLAK

Anadan, sıladan ırakta olmak
Yüreği tetikte merakta olmak
Her vakitte her dem firakta olmak
Bayramı gurbette yaşamak bayram.

Bayram olmaz bayram zor olmayınca
Yürekte bir avuç kor olmayınca
Yanında sevgili yar olmayınca
Vuslatı, sevinci boşamak bayram.

Yelkovan akrebin gerisindedir
Kulak dışarıda zil sesindedir
Umutlar dağların gölgesindedir
Hasreti yüklenip taşımak bayram.

Buz kesen odada duyulmaz seda
Odanın içine ışık dolsa da
Güneş tam tepede sıcak olsa da
Hasret rüzgârıyla üşümek bayram.

Bal koysan da tuza tatlanır mı hiç
Balıklar merada otlar mı hiç
El öpmeden bayram kutlanır mı hiç
"Evladım"... Sesine susamak bayram.

YIKILDI SEVDA OTAĞIM ALİ AĞIR

Sen gittin, dünyam karardı,
Tek derdimi yüz eyledin!
Yeşil yapraklar sarardı,
Baharımı güz eyledin!

Bir yangın sardı bedeni,
Göğsümde hasret dikenini,
Gurbette bıraktın beni,
Yetim ve öksüz eyledin!

Ellerimden tuttu ölüm,
Karanlıklar düğüm düğüm,
Yüzümde soldu tebessüm,
Meltemi, ayaz eyledin!

Aklım çıkmaz sokaklarda,
Uykum sürgün uzaklarda,
Zaman kayıp şafaklarda,
Ferdamı sensiz eyledin!

Akmaz artık düş ırmağım,
Yıkıldı sevda otağım,
Bir sonsuz hüzne tutsağım,
Gönlümü enkaz eyledin!

YÂRİM İSTANBUL'U MESKEN Mİ TUTTUN CAFER TAYYAR TAŞYÜREK

“Gurbet... Bir Yanımız Hep Eksik”

Gurbet... Söylerken bile insanın içini burkan kelime. İçinde ayrılık var, özlem var, umut var ama en çok da bir boşluk. Kendi halinde yaşayıp giderken bir anda bir türkünün ortasında yakalar insanı gurbet. Öyle bir yerde, öyle bir anda gelir ki... Ne sesin çıkar, ne gözyaşına hâkim olursun. İçinde büyüyen o boşluğu tarif edecek bir kelime bulamazsın. Çünkü gurbet, sadece bir yer değildir. Gurbet, biraz hasret, biraz yoksunluk, biraz da sessizce yutkunmaktır.

Eskiden gurbet deyince aklımıza uzak şehirler, memleketten kopan yollar, bir de gidenin ardından bekleyen analar gelirdi. Şimdi her yer gurbet. Kalabalıklar içindeki yalnızlık, evdeyken bile ev hasreti, çocukken büyüüp de bir türlü kavuşulamayan o eski sıcaklık... Belki de en derin gurbet, artık insanın kendi içine düştüğü uzaklıktır. Hepimiz her yerde gurbetteyiz. Belki de her yeri gurbet yapan da biziz.

Bizim türkülerimiz var ya... Onlar gurbetin dili, gözyaşı, bazen de tek yoldaşı olmuştur. Mesela “Kara tren gecikir, belki hiç gelmez” der bir türkü. Bunu ancak peronda saatlerce tren bekleyen bir Anadolu annesi veya kalbi kırık yüreği yanık bir sevdalı anlayabilir. Ya da Almanya’ya gitmiş oğlunun, İrlanda’ya gitmiş kızının mektubunu eline alıp defalarca okuyan bir baba, bir evlat... Çünkü o mektuptaki satırlar, evladının, babasının değil, gurbetin sesidir artık.

Neşet Ertaş’ın “Gurbet elde bir hal geldi başıma” türküsünü bilmeyenimiz var mı?

Gurbet elde bir hal geldi başıma
Ne anam var ne bacım var soranım...

Bu sözler sadece avrupa’daki gurbetçileri değil, İstanbul’da bir bodrum katta çalışan işçiyi de anlatır, Ankara’da yalnız bir bankta oturan yaşlıyı da...

Bir de gönül sazımızın telini titreten “Ayrılık, ayrılık aman ayrılık / Her bir dertten alâ yaman ayrılık...” türkümüz var.

Bu türkü ne zaman çalsa, içimizde bir şey titrer. Çünkü her ayrılık biraz gurbettir zaten. Bazen

gidenden çok kalan gurbettedir. Giden hayatın koşturmacasıyla kendinin meşgul ederken kalanın aklı sadece gidendedir. Her yerde onu görür, her sözü o olur. Ne acısını yüreğine gömer ne gözyaşına hâkim olabilir.

Eskiden insanlar doğup büyüdükları toprakları terk ederken, yanlarına bir parça toprak alırlardı. Biliyor musunuz neden? Gurbetin kokusu yoktu çünkü. Toprağı koklayınca biraz memleket kokusu duyarım diye... Şimdi biz, şehir şehir dolaşıp sosyal medyada "özledim" yazıyoruz ama kimse kimi özlediğini açıkça söylemiyor. Çünkü gurbetin şekli değişti. Kalabalıklaştıkça yalnızlaştık.

Eskiden bir türküyü gözyaşı dökerdik, şimdi kulaklıkla dinleyip içimize atıyoruz. Mesela bir sabah işe giderken otobüste "Yârim İstanbul'u mesken mi tuttun?" çalsa, gözün doluverir. Çünkü bilirsin; o İstanbul, sadece bir şehir değil, senden çalınan bir şeydir. Belki gençliğindir, belki çocukluk yazların, belki de aramadığın biri... Birden bir kırgınlık hissedersin gidemediğin ve sevdiğini göndermeyen şehre.

Modern çağın gurbeti daha sessiz. Kimse "gurbet eldeyim" demiyor, ama kimse de tam "evimdeyim" diyemiyor. Herkes biraz eksik, herkes biraz yolcu. Bir bavul var içimizde, her sabah omuzlanıyor, her gece bir kenara bırakılıyor. Sahi nerelisin sorusuna hiç düşünmeden şuralıyım diye tek il ismi söyleyen kaç kişi kaldı. "Dedem şuralı, ninem şu ilden; babam bu ilde doğmuş, annem uzak bir ilden; ben doğduğum ili hiç hatırlamıyorum ama çok il dolaştım." diyenlerin sayısı her gün artıyor. Bir de ülke bile söyleyemeyen psikolojik olarak haymatlos olarak yaşayanlar var. Yani sıla neresi gurbet neresi nereden bilsinler. Ama ne zaman ki bir türkü duyarız, işte o an anlarınız hâlâ köklerimizde bir şeylerin kaldığını.

"Gurbet" çalar bir yerde... "Ben gurbette değilim / Gurbet benim içimde..." O anda telefonun ekranına değil, içimize bakarız. Ne çok şey birikmiş, ne çok şey içimizde kalmış...

Bazen sadece bir kuş sesi, bazen simitçinin, bir sokak satıcısının bağıışı bile hatırlatır sana gurbette olduğunu. Çünkü "gurbette olmak" bazen bir semtin kokusunu unutmak, bazen sevdiğin bir yemeği bulamamaktır. Bazen de herkesin gülüp eğlendiği bir sofrada sessizce oturmaktır.

Ve hepimizin dilinde aynı dua olur:

"Allah kimseyi gurbette bırakmasın."

Ama yine de...

Gurbetin bir güzelliği vardır. Çünkü gurbet, sevmenin kıymetini öğretir. Hasretle beklediğin her şey daha değerli olur. Annenin sesi, memleketinin rüzgârı, çocukluk sokakların... Hatta bazen bir cami ezanı bile seni ağlatabilir. Oluğundan kana kana su içtiği çeşmeden ayrı kalmayan için sıradan hatta düşünölmeye bile değmez bir yerdir çeşme, çeşme başı sohbetleri sadece vakit öl-

dürülen yerdir. Yaşadığı yerden hiç çıkmayanların önem vermediği, kıymetini bilmediği her şey ne kadar da değerlidir. Gurbette insan şair olur, yazar olur, şarkıcı olur. Şiir yazar, hikaye yazar, türkü yakar sılanın her taşına, suyun her damlasına. İşte bu yüzden, her gidenin bir gün döneceğine inanırız. Belki bedenen değil, ama bir şarkıda, bir duada, bir hatıradan döner insan.

“Gurbet... İçimizdeki Uzaklık”

Bir çanta, biraz ekmek, bir yudum su, bir de annenin yüreğiyle sarıp sarmaladığı dua... Gurbet yolculuğu böyle başlar bizde. Türk milletinin tarihine bakınca, gurbet sanki kaderle yazılmış bir kelime gibidir. Kimi zaman geçim için, kimi zaman savaş için, kimi zaman umut için çıkmış yollarda hep bir “arkada kalan” olmuştur. İşte o geride kalanın, bekleyeninin, özleyeninin dilidir gurbet.

Orta Asya bozkırlarından kopup gelen atalarımız da bir nevi gurbet yolcusuydu. Ardında uçsuz bucaksız bozkırları, yurt bellediği toprakları bırakıp Anadolu’ya yürüdü Türk. Her adımda biraz hüzün, her menzilde bir umut vardı. Zaman değişti, yurtlar değişti ama gurbetin içimizde açtığı o boşluk hep aynı kaldı. Edebiyatımız bu duygunun belki de en çok yankılandığı sahnedir. Yahya Kemal Beyatlı’nın “Sessiz Gemi”sinde bir gidiş vardır, ama bu gidiş sadece ölüm değil, bir ayrılığın, geri dönmemenin sızısıdır. “Artık demir almak günü gelmişse zamandan / Meçhule giden bir gemi kalkar bu limandan...” dizelerinde gizli bir gurbet yankılanır.

Ve şairler yaralı yüreklerin dili olanlar... Ahmet Arif’te “Hasretinden Prangalar Eskittim” derken, o hasret, sadece bir sevgiliye değil, belki bir şehre, bir dostu, memlekete duyulan özlemdir. Ne zaman bir şehrin otogarına baksak, orada Behçet Necatigil’in dizeleri gelir aklımıza:

Gurbet bir de şu demektir:
Oturduğun odada bir yabancı gibisin,
Bir tuhafılık vardır camlarda,
Kapılarda bir garip esinti.

Bu satırlarda şehirlerde yalnızlaşan Anadolu insanının yüreğini duyarız.

Türkülerimiz zaten gurbetin dilidir. “İki keklik bir kayada ötüyor” diye başlar, ama sonunda bir gidenin, bir dönmeyenin yüreği sızlar. “Ayrılık da sevdaya dâhil” der Atilla İlhan, çünkü bizde her gidiş, her uzaklık bir sevdanın devamıdır. Gidilen yerdeki yabancılik duygusu, kalan yerdeki bekleyişle birleşir; bir halk türküsü olur, bir bozlak olur, bir uzun hava...

Ve sonra 1960’ların Almanya’sı... “Gurbet” kelimesi orada başka bir anlam kazandı. Giden işçilerimizin yazdığı mektuplar, gönderdiği resimler, çekilen hasretler bir kuşağın kolektif hafızasına kazındı. Neşet Ertaş’ın, “Gurbet elde bir hal geldi başıma / Ne anam var ne bacım var soranım” dizelerinde o yalnızlık tüm çıplaklığıyla durur. Bir yandan “Zahidem”e ağıtlar yakılır, bir yandan “Alamancı” olmak, yeni bir kimliktir artık. Alamancılar orada da gurbette, burada da....

Şarkılar da gurbetin izini taşır. Sezen Aksu'nun sesiyle içimize işleyen "Gurbet" şarkısı, her ayrılışa tekrar tekrar dinlenir: "Gurbet içimde bir ok / Her şey bana yabancı / Her şey uzak, hayat öyle boş ve anlamsız..." Bu şarkı, yıllar sonra hangi şehirde, hangi ülkede kulaklıklarımızda yankılanırsa yankılansın gözlerimizi nemlendirir.

Ama belki de gurbet, sadece fiziksel bir uzaklık değildir. Bazen insan kendi evinde bile gurbeti yaşar. Kalabalıklar içinde yalnız olmak, anlaşılmamak, eski sıcaklıkları bulamamak... İşte asıl gurbet de budur belki: İçimizde taşıdığımız o büyük yalnızlık. İnsana en fazla dokunan da bu olsa gerek.

Bugün gençler bir başka gurbetin yolcusudur. Büyükşehirlerin, başka ülkelerin ışığına, daha iyi eğitim imkânlarına ya da iş hayallerine doğru çıkan yolların sonunda yine bir ayrılık, bir özlem vardır. Tatil dönüşleri, annelerin gözyaşları, küçük çocukların "Ne zaman geleceksin?" sorusu... Zaman geçer, gurbet büyür. Ama biz gurbetin dilini unutmayız. Çünkü biz, gittiği yere memleketini götüren bir milletiz. Gurbetin içinde bile memleket havası taşırız. Bir türküyle, bir şiirle, bir yemekle... Ve dönmeye hep hazır bekleriz. Kulağımıza Türkçe bir kelime geldiğinde, birisinin birisine bizim selamımızı verdiğini duyduğumuzda heyecanlanırız. Mecnunun sözü hep Leyla'ya getirdiği gibi söz yerli yersiz dönüp dolaşır sılaya gelir. O söz bitmesin isteriz. Çünkü biliriz ki, gurbetin sonu sıladır. Gurbetin en güzel yanı, sılaya döndüğü andır, hiç olmazsa hemşerilerimizle sıra muhabbetidir.

Hani Sezai KARAKOÇ diyor ya:

Bir gün dönersem, ki döneceğim
Ne bir sevda, ne bir gurbet kalacak.

Gurbetler bitsin. Özlenenler, özleyenler özledikleri yere kavuşsun ve kendilerini öz vatanlarında gurbette hissetmesinler.

DEVRIK HAYATLAR ALİ HAVAN

Gözlerimin önünde sızlayan bir mazi var
Dünlerimin içinde gırpınıyor yarınlar
Yorulduğum seyretmekten pütürlü duvarları
İlk yağmurda terk ettim ışıklı bulvarları
Kaçtım kendi içime hiç kimseler görmeden
Güneş yüzünü açıp gölgemi süpürmeden
Bir odanın içinde kaç kez döndü mevsimler
Küllendi hatıralar soldu canlı resimler
Takvimsiz yarınları tükettim birer birer
Hüznümü yolcu ettim henüz sönmeden fener
Sokaklar tenhalaşıp el ayak çekilince
Keder valizi tuttum yola düşmeden önce
Yüreklerdeki hüznün beslenir büyür kat kat
Devrik düşüncelerle akıp giderken hayat

Rıhtıma yönelirken ağır adımlar ile
Her adımda gözyaşı her damlada bin çile
Merdivenler pas tutmuş güverteye yok bakan
Solgun perdeler ile çevrelenmiş camekân
Yolcular çeşit çeşit hepsi sevdadan firar
Bu kimsesiz limana günde kaç yolcu uğrar
Yüklerinden ziyade hasret taşıyan gemi
Hangi meçhul ülkeye doğru taşır gölgemi
Bacaları of çeker dumanlar kıvrım kıvrım
Hırçın dalgalar vuran cümle hayatlar yarım
Sahilden uzaklaşan gemi sanki boşlukta
Hiçbir mekâna sığmaz mesafeler ufukta
Her şey bir yolculukta ömür gün kadar kısa
Dinmez kirpiklerde yaş bitmez gönülde tasa

QARAÇI QURBƏTİ SAXAVAT İZZATİ

İllərdi ki, bir itiyin dalınca,
Zəncir salıb yerə, göyə gəzirəm,
Gecə, gündüz qara üzlü taleyi
Qarqışlayıb, söylə- söylə gəzirəm.

»Qaraçı«yla uca dağlar aşıram
»Qurbəti«ylə yad ellərdə yaşıram
Həsətilə sözü- sözə qoşuram
Ağı üstə deyə- deyə gəzirəm.

Yol gedirəm ömrüm, günüm uzun
Geyinmişəm yollarımın tozunu
Bu yollarda bir sevdanın ızını
Dəmir çariq geyə-geyə gəzirəm.

Dərin, dayaz, dərə, təpə gedirəm,
Ələnsə qar, oçsa şəpə gedirəm,
Gül çiçəyi öpə -öpə gedirəm,
Tikanlara dəyə -dəyə gəzirəm.

Axşamını çoxu səhər unudub
Sevdiyni çox sevənlər unudub
Bəlkə mənə o bəxtəvər unudub
Heç bilmirəm nədən niyə gəzirəm.

»Əndəlib« yox yolda qalmış ərəbəm
Susuz çöldə bir yorulmuş ərəbəm
Məndə belə» dəvəsi ölmüş ərəbm «
Öz başıma döyə -döyə gəzirəm.

BİR İSTANBUL YOLCUSU

Alparslan KILINÇ

"Kendimiz dışında nereye koştusak, gurbette kaldık."

Lev Tolstoy

O eski terminalde, yorgun birkaç sandalye ve harap olmuş tek katlı yapılar arasında, ilçe otobüslerini bekleyen küçük bir topluluğun arasında oturmuştum. Terminalin yıpranmış beton zeminindeki çatlaklar, sanki geçmişin sessiz hikâyelerini taşıyordu. Tahta sıralar, oturmuşların yükünü taşıyan sabırlı bekçiler gibi duruyordu. Duvardaki eski bir saat, zamanı yaşlı bir bilgenin sakin nefesiyle ölçer gibiydi. İşte buradan İstanbul'a gurbete gidip geleli tam altı yıl olmuştu. Geçimini toprakla yoğurarak sağlayan bir ailenin en büyük çocuğu olarak hikâyem, o terminalin sessizliğinde yeniden canlandı gözlerimde. Ben, Muhsin... Babamın kulağıma üflediği ismim, "iyilik eden" anlamına geliyordu. Annemle birlikte karar verip ismimle kaderimi şekillendirmişlerdi belki de. Küçük kız kardeşim Fatma ise yüreğimizin neşesi, ailemizin ışığıydı. Ellerimiz nasır tuttu, ama yüreklerimiz merhametle doldu. Biz, Anadolu'nun kalbinde yaşayan o klasik ailelerden biriydik.

Köyümüzde yalnızca bir ilkokul vardı. Henüz o günlerde, babamın okula ilk başladığımda söylediği o cümle yankılanıyordu zihnimde: "Benim oğlum okuyacak, büyük adam olacak ve memleketine hizmet edecek!" Bu sözler yüreğime bir meşale gibi düşmüştü. İlkokuldan sonra devlet parasız yatılılık sınavını kazandım ve ortaokul ile liseyi ilçede yatılı okuyarak tamamladım. Tatillerde köyüme döndüğümde, babama yardım eder, annemin maharetli ellerinden çıkan nefis yemekleri tadardım. Kardeşim Fatma ile oyunlar oynar, çocukluğun kıymetli anılarını biriktirirdim.

Zaman, kanatlı bir kuş gibi hızla geçip gitmiş; ben, lise son sınıfa gelmişim. Hayallerim büyüktü; doktor olacaktım, ama sadece doktor olmak değil, tıp eğitimi alacağım yerin İstanbul olması gerektiğine inanıyordum. Çocukluk hayalim, gecelerimi uykusuz bırakan bu hedefimdi. Sınavlarım nihayet sona erdi ve hayalini kurduğum başarıya ulaştım. İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'ni kazanmışım. Bu haber ailemi sevince boğdu, ama bir parça hüznün de getirdi. Çünkü artık ilçe ile köy arasındaki kısa mesafeden daha uzağa gitmişim. Gurbetin yolu uzun, masrafı ise yüksekti.

İstanbul... Bir zamanlar yalnızca hayallerimde yer eden bu şehir, şimdi gözlerimin önünde tüm ihtişamıyla yükseliyordu. Karmaşık ama bir o kadar cezbedici caddeleri, baş döndüren trafiği ve boğazın eşsiz güzelliğiyle beni büyülüyordu. Boğaz'ın ihtişamlı görüntüsü bir ressamın fırçasından yeni çıkmış bir sanat eserini andırıyordu. İnsanların bir telaş içinde koşturduğu, vapur düdüklelerinin yankılandığı sokaklarda, bir Anadolu köyünden gelen genç bir delikanlının kalp atışlarının hızlanmaması mümkün değildi. O anda korku ve heyecan bir arada ruhumu sarmıştı. İstanbul, bana başka bir dünyanın kapısını aralamıştı. Bu büyük şehirde, kendime bir yer bulmam ve hayallerime ulaşmam gerektiğini biliyordum.

Daha önce böylesine kalabalık bir insan seli, nefes kesici araç trafiği görmemiştim. Çok katlı binalar ise göğü delerek tüm dünyaya meydan okuyordu. Onlara uzun bir süre bakmaya cesaret edemedim. Gurbet zor da olsa insan zamanla her şeye alışılıyormuş meğer. Karşılaştığım zorlukları aşmak için okuluma ve arkadaşlarıma tutundum, hayalimden güç aldım. İyi bir doktor olup köyüme dönmek, insanlara faydalı olmak istiyordum. Babamın kulağıma üflediği isminin hakkını vermek, en büyük borcumdu.

İstanbul'da geçen yıllar kolay değildi. Köyümün sakinliği, ailemin şefkatli dokunuşları, kardeşim Fatma'nın neşesi... Hepsi bazen bir özlem dalgası olarak gelip beni kucaklıyordu. Ancak zamanla bu şehir benim ikinci yuvam haline geldi. Cerrahpaşa'nın tarihi duvarları arasında, bilginin kutsal dokusunu içime çekerken hayallerime bir adım daha yaklaşıyordum.

Okul yıllarım, sadece akademik bilgiyle değil, aynı zamanda yaşamla ilgili pek çok dersle de doluydu. İlk günlerimde yabancılık çeksem de zamanla sınıf arkadaşlarımla dostluklar kurup birlikte büyümeyi öğrendim. Yatılı okulda geçen akşamlar, kimi zaman kitaplara gömülerek kimi zaman da arkadaşlarla yapılan samimi sohbetlerle doluydu. Derslerin yoğunluğu arasında, bazen küçük molalarda futbol oynar ya da yıldızların altında gelecekle ilgili hayaller kurardık. O günlerde öğrendiğim dayanışma, azim ve paylaşma, bugün beni ben yapan temel değerlerim haline geldi.

Mezuniyet günümde, üzerime giydiğim cübbe yalnızca bir kumaş parçasından ibaret değildi. O cübbe; terimin, uykusuz gecelerimin ve ailemin dualarının vücut bulmuş haliydi. Ailemle birlikte çekildiğimiz bir mezuniyet fotoğrafında, annemin gözlerindeki gururu, babamın yorgun ama mutlu yüz ifadesini hiç unutmuyorum. Artık sadece bir hayale sahip genç değil, idealist bir doktor olmuştum. İşte o an, başarmanın verdiği huzurun ne kadar kutsal olduğunu anlamıştım.

Memleketime dönüşüm, yıllar önce hayalini kurduğum günlerden çok daha anlamlıydı. İlçemizde bir sağlık merkezinde göreve başladım. İnsanların hastalıklarına çare bulmak, onların gözlerinde yeniden umut ışığını görmek, bana her şeyin ötesinde bir mutluluk ve gurur veriyordu. Babam, bir gün odama geldiğinde, yüzünde gurur dolu bir ifadeyle "Oğlum, sen bizim dualarımızın kabul olmuş halisin," dediğinde, yüreğimde yıllardır taşıdığım emeklerin meyvesini almış olmanın huzurunu hissettim.

Ve ben... Artık yalnızca bir İstanbul yolcusu değildim. Kendimi hayalleri ile yola çıkan, şimdi ise bu hayallerin meyvesini insanlarla paylaşan bir hikâye yazarı gibi hissediyordum. Hayatımın gurbet yolculuğu sayfaları, geçmişin o harabe terminalinden başlayan ve İstanbul'un ihtişamından alınan ilhamla harmanlanan bir masal gibiydi. Ancak bu masal burada bitmiyordu. Çünkü gerçek yolculuk, hayallerin peşinden gitmekle başlar ve insan, öğrendikleriyle, gördükleriyle, hissettikleriyle her an yeni bir hikâye yazmaya devam eder. İstanbul bana bilginin gücünü, gurbetin sabrını ve memleketin sıcaklığını öğretti. Şimdi, bu bilgilerle dönüp köyümde iyiliği yaymak, babamın kulağına üflediği isminin anlamını tüm hayatımla yaşamak için buradaydım. Ve anladım ki yolculuk sadece bir şehirden diğerine değil, insanın ruhunun derinliklerinden, hayatın anlamına uzanan bir yürüyüşü.

TIPKI ZEYTİN AĞAÇLARI GİBİ... CİHAT BARIŞ

Dükkânın önünde birkaç tabure, bir de küçük bir masa vardı. Masa dediğime bakmayın, birkaç çıkma kerestenin birbirine eklemlenmesinden müteşekkil bir sehpa. Dengede dursun diye ayaklarının altını karton kâğıdı ile beslediği sehpanın üzerini komşudan temin ettiği, daha önceden kullanılmış olan, vişne çürüğüne yakın bir boya ile boyamış, alt kısmına gazete, dergi, kitap vb. ihtiyaçları koymak için bölme yapmıştı Berat usta. İşinin olmadığı zamanlarda, dinlenme molalarında istediğini çıkarıp okuyor, vaktin bereketine talip oluyordu.

"Ne diyor Arif Ay" diye sordu Berat ustanın elindeki kitabı işaret ederek.

"Kuşlar da mı küstü ne
Konmuyorlar sensiz
Çarpan yüreğime
Döküldüm yapraklar gibi yoluna
Güz geldi
Sen gelmedin" diye cevap verdi.

Latifeyle "geldim, geldim" diyerek selam verip oturdu karşısındaki tabureye Cevahir Bey. Tıraş olmaya gelmişti. Her geldiğinde berber koltuğuna oturmadan önce bir gelenek haline getirmişlerdi dükkânın önünde sohbet eşliğinde çay içmeyi Berat ustayla. Devamında çok sevdiği

"Bir karınca gördüm
Rüyamda
Gazze'ye su taşıyordu
Uyandım
Utandım
Kendimden" şiirini okudu ezberden.

Cevahir Bey'in, "Ârif Ay, şair olduğu kadar âriftir de. İsmiyle müsemma bir şair. Şiirlerini okuduğunuzda, her kelimesinde, mısrasında irfana rastlarsınız, hikmet görürsünüz. Toprağa tohum ekilir ya, kilime nakış dokunur ya, gönüle öyle düşüyor cümleleri" fikrini; "Ârif Ay'ın şiir(ler)i bu çağa bir gömlek fazla" şeklinde destekler mahiyette mukabele etti Berat usta.

Çaycı, komşudaki boşları toplarken göz göze geldi Berat ustayla. Sağ elinin şahadet parmağını aşağıya doğru tutup saat yönünde döndürerek, yüzünde tebessümü bir eda ile çay rica etti. Çaycı "eyvallah" der gibi başını sağa ve aşağıya doğru eğerek talebi alıp boş bardakları tepsiye dizmeye devam etti.

Manşetinde "Tıpkı zeytin ağaçları gibi burada kalacağız" diye haykıran Gazzeli çocuğun gazetedeki fotoğrafına takıldı gözleri Cevahir Bey'in. Çaylar bardakta kaldı öylece.

GURBET SALMADI BENİ MEHMET GÖZÜKARA

Gün gelince döneceğim diyerek
Gittiğim bu gurbet salmadı beni
Saatteki akrep gibi dönerek
Yattığım bu gurbet salmadı beni

Geçemedim kaderimin önüne
Hesap kitap ettim günü gününe
Kürek çekip akıntının yönüne
Battığım bu gurbet salmadı beni

Bir gülüşün derman idi bin derde
Birlikte kurulan hayâller nerde
Sensizliğin acısını bu yerde
Tattığım bu gurbet salmadı beni

Dönüşü olmayan yolculuk gibi
İçine çekilen bir soluk gibi
Bostan da dikili korkuluk gibi
Tuttuğum bu gurbet salmadı beni

Tadı varsa artık çıkıp gel dersin
Bunun zorluğunu sen de bilirsin
Ümit yeşerdikçe iyileşirsin
Tüttüğüm bu gurbet salmadı beni

Sakın umut kesme aman ha aman
Gün gelir ay döner dağılır duman
Gözükara'm dönsün diye bir zaman
Çattığım bu gurbet salmadı beni

GURBETİN ADI BATSIN BEKİR OĞUZBAŞARAN

Nice ciğeri söker
Gurbetin adı batsın
Gözden inciler döker
Gurbetin adı batsın

Dağdan dağa aşırır
Ateş olup pişirir
Yataklara düşürür
Gurbetin adı batsın

O bir çile yoludur
Cehennem yelidir
Çâresizlik dilidir
Gurbetin adı batsın

Türkülere konudur
İstirâbın yönüdür
Garip nasıl unutur
Gurbetin adı batsın

Anası ayrılığın
Sancısı gayrılığın
Sebebi sayrılığın
Gurbetin adı batsın

Ayrılık yamandır pek
Garibin hâli ürkek
Tansiyonu hep yüksek
Gurbetin adı batsın

Garibin kalbi kırık
Gönül hânesi yıkık
Hasretlik bitsin artık
Gurbetin adı batsın

Garipleri kavuştur
Gelsin mutluluk, huzur
Hem Rahmansın, hem Gafûr
Gurbetin adı batsın

Âşık Oğuz duâcı
Rabbim garibe acı
Zakkumdan daha acı
Gurbetin adı batsın...

GURBET-İ DÜNYA VE RABITA-İ MEVT

FAİK KUMRU

dünyayı gurbet bildik ölümü de hakikat
günahın önü serbest sevabında barikat

Insani kökümüz gurbet diye bilip inandığımız şu fani dünyaya öylesine yayılmış ki koparıp çıkarabilene aşk olsun. Bu garip dünya bir gurbet diyarı ve bir sürgün yeri olması hasebiyle ehemmiyeti ölçüsünde önem verilmesi gereken bir mekân ama her şeyimizle yapışıp kalmışız, bırakmaya da pek niyetimiz yok galiba. "Dünya, ahiretin tarlasıdır." Nebevî hakikati değerler üstü bir kıymete sâhip fakat bu gerçeğe tam vâkıf olduğumuzu söylemek zor. Gurbete gurbet kadar, asli memlekete de asli memleket gibi değer vermek elzem bir husus. Gurbet illerde yaban kalan insan, kendi gerçek hüviyetine ve kimliğine bir türlü kavuşamıyor ancak ölüm gerçeği başına geldiğinde gözü açılıyor lâkin iş işten çoktan geçmiş oluyor maalesef.

Gurbet diyarının farkında olarak yaşayan her insan, bu gerçek etrafında fikirlerini örgülemesi ve gönül gergefine en mutena ve özenli manevi işlemeyi işlemesi oldukça mühim bir konu. Her şeye maddenin gözlüğüyle bakan şaşkın beşerin, geçici bir konaklama yeri olan bu koskoca konukevi ve renkli misafirhaneyi, hakiki vatanına tercih etmesi izahı zor bir mesele. Gelip geçenlerin, konup göçenlerin, gidip gelmeyenlerin hatıralarını işittiği halde hiç gitmeyecekmiş gibi bir fikir seline kapılıp öyle davranması akıl kârı bir mülâhaza ve düşünce tarzı değildir.

En mamur yerlerin bile yerle yeksan olup unutulduğu, sayısız insanın uğurlandığı bir mekânı ebedi sanma bir şaşkınlıktır. Sayısız insanı mezarlara ve kabirlere boşaltan ölüm, yaşayanların gözünü açamıyor ne yazık ki. Uyuyanı uyandırmak için sala sesleri bile yetersiz kalıyor. Ah insanoğlu, ah âdemoğlu ne çabuk unutuyor, ademi ve yokluğu ne çabuk zihninden atıyorsun. Ecel celladı başına dikilmeden gözün açılmayacak mı? İnadin da hududu ve sınırı yok mu?

Ölüm her daim yanı başımda. Doğduğumdan beri arkadaşız. Can evimde misafir desem de tek başıma ayrılıp gitmek elimde değil. Zaman dolunca sonsuzluk yolunda yarenlik edecek belli. Her an ve her saniye varlığı kaim. Nefsim unuttursa da kendini hatırlatma babında epey usta. Her sızlanışında hafif çimdikliyor ve "Kendine gel!" diyor. "Yalnız olduğumu zannetme, doğduğundan beri sana yoldaşlık ediyorum." diyor. Kendini hatırlatmada epey mahir. Nefis kendini cingöz bilse de başına musibet tokmağını yiyince hemen geri adım atıyor.

Ah aldanişlarım. Ne çok yalan yere beni yanıltıyor, ne çok canımı yakıyorsunuz. Her köşebaşında tuzak kurduğunuz yetmiyormuş gibi beni dipsiz kuyulara atıyorsunuz. İşte o Yusuf kuyularından beni çıkartan rabita-i mevt halatı ne güzel kurtarıcısın ki ebedi hüsrana düşmekten azade oluyorum. İyi ki kendini bana hissettiriyor, "Gece gündüz beraberiz." diye devamlı ikaz ediyorsun. Her adım başı, başım döndüğünde seni hissediyorum. Kalıcı olmayan şeyler hakkında her ümidim kırıldığında baki meyveleri hatırlatıyor ve gözümün tam önüne getiriyorsun. Ne de

güzel arkadaşlık ediyorsun. Rabbani bir taam, ilahi bir lezzetsin.

Geçtiğim bütün dikenli yolların sonunda büyük gül bahçelerinin olduğunu haber veriyorsun. Kırılan dallarımı sarıyor, beni tedavi ediyorsun. Hazık ve usta bir tabip gibi gönül yaralarım merhem sürüyorsun. Gözlerin dehşete kapılacağı kıyamet sahnelerini hatırlatıyor, o dehşetin içinde ne rahmani esintiler olduğunu kulağıma fısıldıyorsun. Ne olur çok da uzağıma gitme, hep yanımda olduğunu hissettir. Yoksa, ne çok yalnızım diyerek müthiş içim sıkılıyor, kalbim daralıyor, bütün genişlikler küçülüp kendi sığılığına beni hapsediyor. Her zaman yanımdasın ama nefis ne çok "Unut, aldırış etme!" diye fısıldıyor.

Ah doymaz nefis, ah şımarık nefis, şeytanın yol arkadaşı olmaya hevesli şımarık çocuk. Oysa Rabbim seni, dünya misafirhanesinde bir kıyas aracı olası diye bana yoldaş eyledi. Rabbim, her şeyde aciz olduğumu hissediyor, bu ahvalimi Sana arz ediyorum. Gerçekten kendi başıma kaldığım vakitler, ne çok yalnız hissediyorum kendimi. İyi ki ölüm denilen yol arkadaşımın olduğunu içime duyuruyorsun. Allah'ım senin rahmet esintilerini her zerremde hissediyor, büyük bir bahtiyarlık olan ölümü ve ölüm hakikatini bütün hücrelerimde her an yaşıyorum.

Sonsuzluk yolundaki dirilişin, dünya gurbetinin imtihanından ve ölüm kapısından geçtiğini ne çok mukaddes Rehber haber verdi. En son Kutsi Rehber, Hz. Peygamberin mübarek diliyle kulaklarımıza üflendi, cansız bedene ruh üflenir gibi. Ta içimde, kalbimin en ücra köşelerinde dahi bu duygu ritminin attığını hissediyorum. Gönül memleketimin bütün şehirlerinde ölüm ânının bir düğün misali şehrayın ve şenlik olduğunu biliyorum. Bu hakikati her an yaşamak ve bu gerçeği her an duyumsamak her kula nasip olmuyor. Bizi bundan mahrum etme Ya Rabbi.

Aciz kullarının tutunacak o kadar dala ihtiyacı var ki hele de şu ahir zaman hengâmında. Her şeyin birbirine girdiği, doğrunun ve yalanın yer değiştirdiği, bütün manaların anlam kaybına uğradığı ibretlik zaman dilimleri ki biz de bunun acı soluklarını ensemizde hissediyor ve derin bir ıstırap eşliğinde şahit oluyoruz. Tut ellerimden, tut ellerimizden; beni bana, bizi de kendi halimize bırakma ne olur. Eğrilen kalbimize hidayet, gönlümüze içtenlik, dilimize istikamet ver. İnayetine, ihsanına, lütfuna, iyiliğine ve yardımına muhtacız Tanrım. Bizi yalnız bırakma.

Bu öyle bir hercümerç ki bütün kuvvetimiz sıfırlandı. Dayanacak gücümüz kalmadı. Ölüm olmasa, bu garip ülkede ve gurbet memleketinde ruhen çürüyüp gideceğiz. Ne büyük nimetler veriyorsun ki her adım başı bu nimetleri yanı başımızda buluyoruz. Ne kadar şanslı kullarız. O kadar günah ziftini kalplerimize sürdüğümüz halde, bir iki damla nedamet ve pişmanlık gözyaşı ile yuyup yıkıyorsun cümlemizi. Ne çok merhametin, ne çok rahmetin var ki biz baş aşağı giderken tutup kaldırıyorsun. Ne çok hataları görmezden geliyorsun, ne çok mühlet veriyorsun ve ne çok da affediyorsun. Ölüm gibi bir armağanı bize meccanen ve bedava ikram ediyorsun. Az bir ölüm acısı karşılığında ne muhteşem hediyeler bağışlıyorsun.

Buradaki geçici nimetlerin hakikisini öbür tarafta vereceğini söylüyor, bütün acılaştı ne varsa hepsini şeker şerbet ediyorsun. Ey merhameti sonsuz Rabbim, asıl memleketin gölgesi bu gurbet memleketi, her latifeyi doyurmaya yetmiyor. Bu realiteyi içinde hisseden kutluların diliyle bu ger-

çekleri dinliyoruz. Yüreğimizin en mutena ve özenli yerinde muhafaza ediyoruz. Biz aciz kullar ki her daim inayete ve yardıma muhtaç bir haldeyiz. Bu acizlik ki aslında en muhkem istinat ve sağlam dayanak noktamız. Bu hisle yüce huzuruna durduğumuzda, bu dünyadaki en yüce makam olan secde makamına yükseliyoruz. Kalbimizin derinlikleri bu nağmelerle coşarken, ezeli ve ebedi esintileri ruhumuz anında hissediyor, kendinden geçiyor.

Ya Rab, yoldaşımız olsun hayırlı ölüm. Onu düşünmenin yolu rabıta-i mevt ise bize verilen ne güzel armağan. Hissetmek, o hisleri bilerek yaşamak ve bu gerçeğin gölgesi altında ruhumuzu dinlendirmek ne harika. Her şey aslına icra edecekse, biz de bu zamanı iştiaqla bekliyoruz. Kapımızı çalana kadar, misafirimiz olan bu dostu seviyoruz ve el ele yüceler yücesi huzuruna geleceğiz. İmandan kanatlarımızı takarak pervaz edeceğiz. Bu kanatlar ki her bahtiyar insanın yükselip arşa varması için olmazsa olmaz vasıtası. Kutsi vasıta, Büyük Rehber'in (sav) kılavuzluğunda sana ulaşmak en büyük sevinç. Bu mutluluğu içimize her daim duyur Ya Rabbi. Son nefeste imanla perdeyi kapatmayı ve ulu katına iştiaqla içinde varmayı nasip eyle.

Gözlerimi kapattığımda, gurbetin acılığını ve ölümü derinden hissediyorum. Öyle günahlar içimden geçmiş, öyle günahların ortasında yüzmüşüm ki içim ürperiyor ve müthiş derecede korkuyorum. Sonra, "Allah'tan ümidinizi kesmeyin!" ilahi beyanı imdada yetişiyor ve kalbim sükûna eriyor. Ne büyüksün Allah'ım, ne çok merhametlisin, ne çok affedicisin. Yüreğim ellerimde ve bir kuşun kalbi gibi atıyor; pır deyip uçacak gibi. Korku değil de merhametin tecellisi yüreğime konuyor. Üzerime sekine yağıyor. Rahmet yağmurlarının diriltici ıslaklığını tenimde hissediyorum. Teşekkür ederim Rabbim diye avaz avaz sessizce çığlık atıyorum. Azgın insan, çılgın beşer, laf anlamaz ahmak kişi, benliğini bulamamış meçhul şahıs; her hitap doğrudan bana edilmiş sanki. Bundan hiç mi hiç gocunmuyorum. Su, bütün kirleri nasıl temizliyorsa, ikaz sağanağı da ruhumdaki lekeleri silip süpürüyor.

İlahi inayet ve ihsan bu olsa gerek. Ölüm diyarı neresidir? Oradaki mevsimler nasıldır? İklimi ve havası ne haldedir? Bir sürü sual ama tarifi imkânsız cevapların dönüşü olmayan çıkmaz sokağı. Kendi kendime naçar kaldığım her şartta, Peygamberî nefes imdada yetişiyor. Yeter ki kulağımı açayım. O kutsi nefes içime nasıl doluyor ve cana can katıyorsa, ulaştığı her yere de diriliş muştuları gönderiyor. Kurban olayım o müjdelerin her harfine. Çırlıçıplak geldiğimiz dünya gurbetinden, ayrılık zamanı dolunca, yine anadan üryan gideceğimiz aşikâr bir gerçek. Her hakikati gönülde hissederek yaşamak, hayatı anlamlı kılmak ve yaşanan her hadiseyi hesap defterinin artı hanesine yazabilmek ne güzel netice, ne güzel mutlu son. Şu koca âlem ve şu muhteşem kevn ü mekân, hemen her şey bir denge üzerinde dönüyor.

Perde kapanırken veya kapanmadan önce terhis tezkeresi için herhangi bir haberci gelmiyor desek de bu konu kişiden kişiye değişen bir bilinmez. Uyarı okları bize değse bile rengârenk dünya macerası bunları pek fark ettirmiyor. Fark edip tedbir alana, onu da hayatına rehber kılana ne mutlu. O kadar isyan dolu bir hayat yaşadığım halde, ne çok rahmet eseri var ömür sahnemde. Gözümü yumduğumda, her işaret, ayan beyan gönül kalesinin burçlarına bayrağını dikeyyor. Kimi seziyor, kimi de bilmezliğe vuruyor. Seni tanıyıp seviyorum ey ölüm ve ölüm düşüncesini kalbime mihlayan his. Yüreğime perçinlenen bu imanı hissetmek ne güzel duygu. Ne

mutlu o bahtiyar insana ki isyan bayrağı yerine huzur sancağını taşımaya gayret ediyor.

Her şey için minnettarım Rabbim. Ne çok beladan, ne çok musibet dolu olayların içinden sağ selamet çıkardın beni. Bu gerçeğin farkındayım. Aklımdan çıkmadığı gibi her ışık yandığında sonsuz minnet hisleriyle ve teşekkür edebiyatla yüce katına baş eğiyorum. Sonsuz güzellikleri vereceğin âni, nefsi değil, ruhi bir olgunlukla görmek ve tanımak istiyorum. Güzele ulaşmak için temiz kalmak ve dürüst yaşamak ne kadar önemli. Nezih olan, nezihe erer. Bu niyet ile gurbetten asli vatana yola revan talihli insan olabilmek en büyük isteklerimden bir tanesi.

Ölümü ve ölüm meleğini çirkin bir şekilde tasvir eden düşünce ve kişilerden fersah fersah uzak durup, sonsuz affına iltica edip sığınıyorum. Ölüm ki can yoldaşım. Ölüm meleği ki en has kullarından biri. Onu görüp tanışmayı samimiyetle talep ederim. Senden gelen her şeyin üzerinde muhakkak güzellik mührü vardır. "Güzel gören, güzel düşünür; güzel düşünen de hayatından lezzet alır." parolasını eline alan mesut gönüller bunu bilir ve fark eder. Ne mutlu o bahtiyar ruhlarla ki rahmet yağmurlarında ıslanıp rahmetin şifasını tadarlar.

Aczim, fakrım, kusurum, hatam, eğişim ve bütün günahlarımla sonsuz affına, yüceler yücesi rahmetine sığınıyorum Ya Rabbi. Sen affedicisin, affetmeyi seversin, biz günahkâr kullarını affeyle. Yüceler yücesi huzuruna kabul eyle. Günahlarımızı affet. Bizleri insan eyle. Bizleri yalnız bırakma. "Bizleri nefsimizle göz açıp kapayıncaya kadar, hatta ondan kısa bir süre olsa dahi baş başa bırakma." Kendi hatalarımızdan ve günahlarımızdan dolayı, bakışlarımızı bulandırma, ayaklarımızı kaydırma ve bizleri şaşırtma. "Ey kalpleri evirip çeviren Allah'ım, kalbimi ve kalplerimizi dinin üzerine sabit kıl." Ayaklarımızı sırat-ı müstakim yolunda sabitkadem eyle. Alınlarımızı secdesiz bırakma asla. Ağzımızı, dilimizi, dudağımızı, yüreğimizi, kalbimizi, sinemizi, sadrımızı, göğsümüzü, gönlümüzü, içimizi duasız ve imansız bırakma.

En içli gözyaşlarını teheccüd sofralarında bulan fani kullarının arasına katılmayı arzuluyor, o muhteşem sini etrafında muhabbet etmeyi murat ediyoruz. Fani misafirhanenin fani kulları olarak, asli memleketin sırlı kapısı aralanana kadar konukluğun adabını bilerek edep içinde yaşamayı ve her mekânın gereğini anlayarak nefes almayı talep ediyoruz. Kabalık eder isek, nezaket abidesi büyük ruhların rahle-i tedrisinde bizleri terbiye et. Ekstra lütuf ihsan eylersen, o da senin rahmetinin büyüklüğü. Edebi de adabı da Büyük Rehber'den öğrenen, Onun kutsi tilmizleri ve talebeleri her çağda, talep eden talebeler yetiştirmiş, muallim olarak da herkese doğru hayatı uygulamalı göstermiştir. Onların çoğuyla bir arada olamasak da kalbi bağımız ve gönül sevdamız, onların öğretilerini bir ömür yaşamaya azimli. Bu niyetle adım atıyor ve günahın lekelediği her şeyi yuyup yıkamaya kararlıyız.

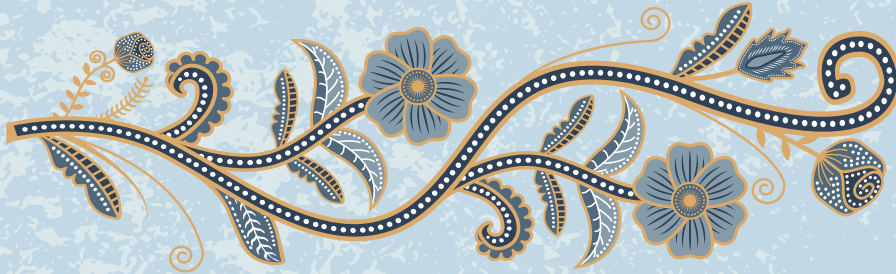
Hangi şartta olursa olsun, bu yemini, niyetimizin en temiz nişanesi olarak Sana sunuyoruz. Bütün bir dünya kirini, pasını, günahını ve Senin hoşnut olmadığın bütün her şeyi bırakıyor ve Sana sığınıyoruz. Dünya esaretinden kurtulup kutlu iklimlerin asude mevsimlerine yelken açmak istiyoruz. Bu kutlu yolculukta en büyük kılavuzumuz Büyük Rehber'in izinde ve onun kutsi çıraklarının izdüşümünde yol almaya gayretliyiz. Dikenli yolları temizleye temizleye yol alabilirsek, arkadan gelenlere de yad-ı cemil olma talihini yakalayabilirsek ne âlâ. Her şeye güzel bakan göz-

ler ver ki en ufak sendelemede gözümüz şaşsı olmasın. Mazideki kirleri temizlemek için her ânı güzel yaşamayı ve istikbali de muhkem bir şekilde inşa etmeyi nasip eyle bize. İstemek bizden, vermek ise Senin lütfuna kalmış.

Bu gurbet diyarında güzel bir hayat yaşayıp, hak olan ölümü her daim yüreğimde hissettir. Dönen fani güneşlerin etrafından bizleri uzaklaştır. İki cihanın serveri ve güneşi, başımız tacı, gönlümüzün sultanı, canlarımızın canı, Efendiler Efendisi Kutlu Nebiye akli, kalbi ve ruhi bağımızı muhkem eyle. En büyük temennimiz bu. Çünkü imanın en büyük şubesi Büyük Rehber ki canlarımız ona kurban. Onun özlemi ve hasretiyle yüce huzuruna baş koyup aman diliyoruz. El pençe divan ile halimiz pür-melal. Vermek Senin şanındandır. Biz de Seni ve Senin rızanı talep ediyor, sonsuzluk yolunun bahtiyar yolcuları olmak istiyoruz. Efendiler Efendisinin yüzü suyu hürmetine bizleri affeyle ve yüceler yücesi huzuruna kabul eyle.

Ey Rabbim, gurbet sürgününden hakiki vatanına avdet eden birinin iliklerine kadar yaşadığı sevinci ve huzuru biz aciz kullarına bahşet. Demimize ve damarımıza bir virüs gibi bulaşıp perişan eden dünya sevgisine karşı bizi agâh ve uyanık eyle. Bütün zerrâtiyla secdeye varan ve kul hakkının zerre miktar vebalini taşımadan huzuruna eren bahtiyar kullarının arasına cümlemizi dâhil eyle. Bu talep ile Sana sığınıyor ve halimizi arz ediyoruz.

“dünyayı gurbet bildik ölümü de hakikat günahın önü serbest sevabında barikat”

İNCE HAKAN İLHAN

Vadetseler tacı tahtı, geçme şerrin sokağından
Hakla batılı ayıran sıratlar var kıldan ince
Rehavete kapılıp da şu feleğin durağından
Takvimleri alıp göçmüş asırlar var yıldan ince

Yüz çevirip de vuslata, şerh düşse aşk izharına
Gönül okuntu çıkarır, teslimiyet mazharına
Kapanmamış yaraların sükût bürümüş harına
Vefa ile tutuşmamış, volkanlar var külden ince

Çelik bedenler büküldü, ayakla baş arasında
Taze ömürler tükendi, baharla kış arasında
Meğer çöldeki serapmış kundakla taş arasında
Türlü renklere bürünen makamlar var hâlden ince

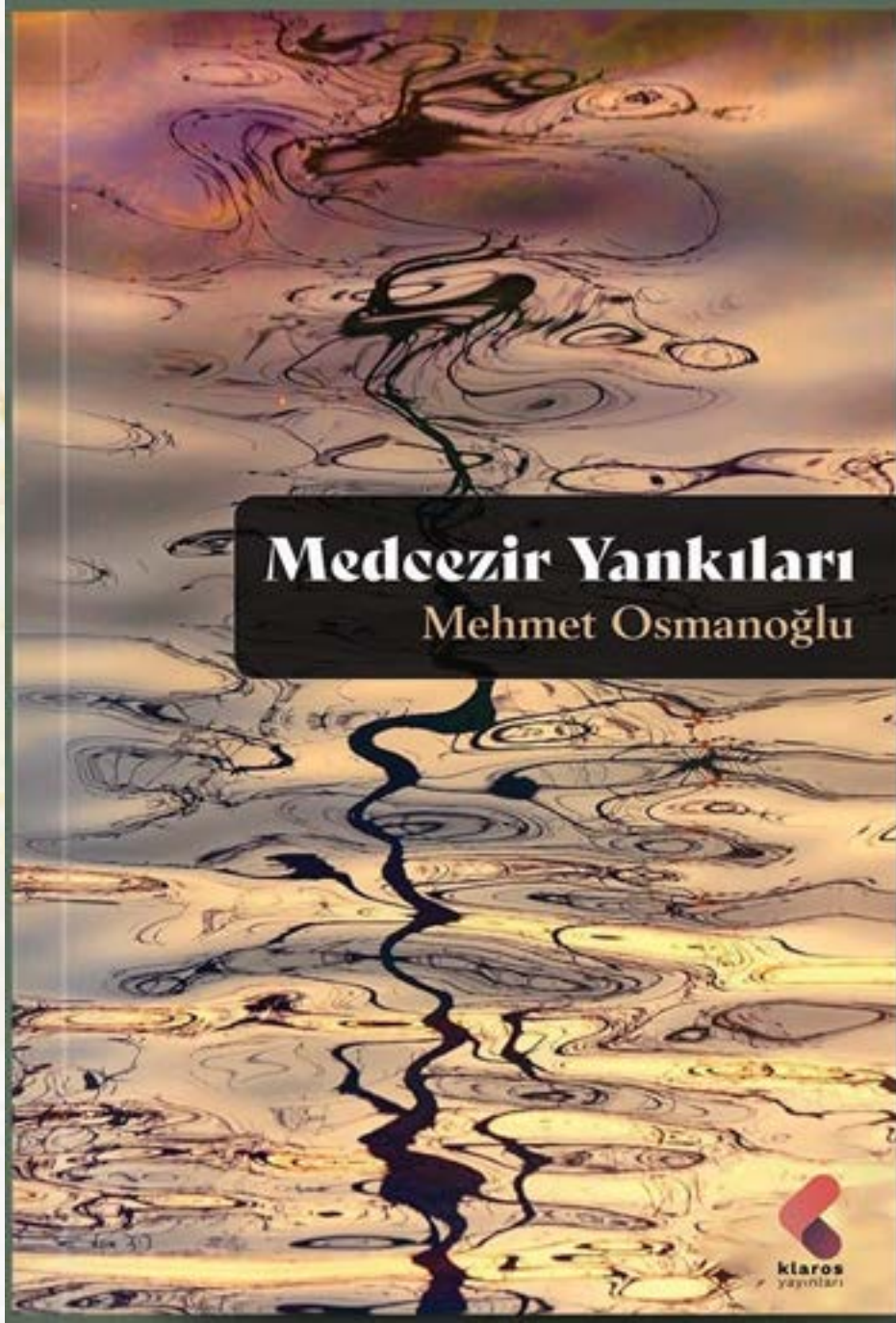
Can kuşanır bin bir hilkat, rahmetin ihtişamında
Bin kez dirilir bir tohum, her mevsimin encamında
Baharda yetişen bağın, hikmet saklı endamında
Bir aşıyanı çok görmüş, baltalar var daldan ince

Batmaya kabil her güneş, yalçın dağlar arkasından
Gönlü yüceler giyinir, tevazuluk hırkasından
Yerle göğü sahiplenene enaniyet fırkasından!
En tepelere dokunmuş kartallar var paldan ince

İğneyle kazıp dünyayı, ihtiraslı çıkarıyla
Aşarak tamah haddini, çatlak damarda arıyla
Bir saltanatlık mirasın, doğarken ölmüş varıyla
Karun'un da bilmediği, servetler var puldan ince

Görünene aldanıp da gördüğünün eli deme
Âlemden âleme geçen her meczuba deli deme
Sır saklı sırrın içinde, her dervişe veli deme
Sureti haktan görünen hırkalar var çuldan ince

Namı yürümez zalimin, titretse de er meydanını
Revan olup adalete, masumiyet kervanını
Medet yüküyle kuşanıp sulhun gönül fermanını
Menziline götürmeyen atlılar var naldan ince

Tüm kitap satış noktalarında!

HAYAL KİRAZ BAYRAM

Atlarımı nalladım bilinmez diyarlara
Dörtnala koşuyorum imkânsız hülyalara

Gönlümde o düşlerin azgın yilkı atları
Avucumda kırılır arsız yansımaları

Tanrıya bakar gibi dalarak yansısına
Düştüm şedid bir hızla o nobran kucaklara

Arşınlayıp yolları ülkeme varacağım
Hayallerden bir kucak yıldız toplayacağım

Yorulup usanmadan zorlu yolları teptim
Düşlerime dalarak ab-ı hayatlar içtim

Renksiz karanlığıma gökkuşağı serpildi
Hülyalarla benliğim sonsuzluğa ekildi

Âlemler ırgalandı düşlerin beşiğinde
Ruhumun pası aktı âlemler eşiğinde

Asi bir tohum gibi başkaldırıp toprağa
Varoluşum islandı hülyalardan sularla

Saldım uçurtmasını en vahşi kısırakların
Artık dönüşü yok kaçışsız yazgıların

Hayallerin göğünde kısıraklarım kişnedi
Düşlerimin soluğu etlerimi dişledi

Diş izlerinde öter davetkâr çığlıkları
Vurulsa da susmuyor nazlı kanaryaları

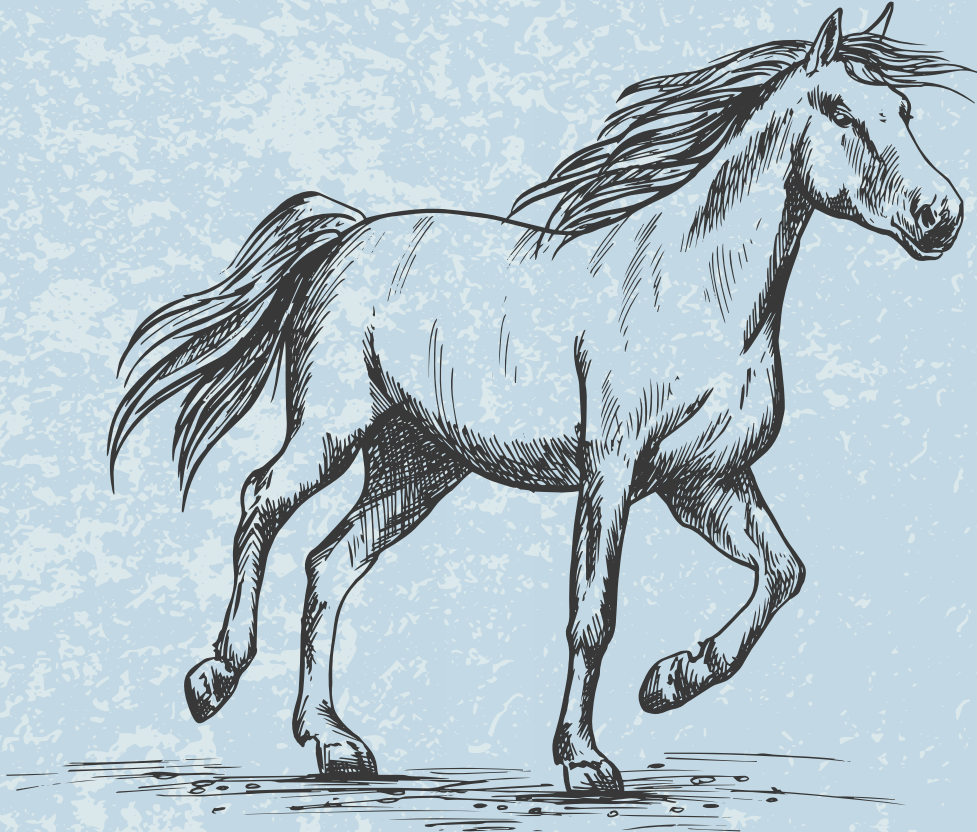
Nalladım yıkları koşturdukça koşturdum
Ben o engin düzlükte ciğerimi kusturdum

O rüzgârda savrulup aldım gemi azıya
Peşlerinden koşarken döndüm cılız taziya

Hülyaların kanadı gerçeklerle kırıldı
Birir birir küstüler o güzelim kuşları

Savurdu attı beni Don Kişot sahnesine
Yelelerden düştüm yıkları terkisine

Göğsüme batıverdi keskin yel değirmenleri
Kaldı bana düşlerden ıssız baş dönmeleri...

GURBET ELE DÜŞTÜ BİZİM YOLUMUZ

ŞİFANUR ÖZÇELİK ŞİRİN

"Yine mi gurbete düştü yolumuz
Seyrettim bizim dağlar görünmez
Aşk elinden çok perişan halimiz
Divane gönlümü eyler bulunmaz"

...

"Korkarım gurbette kalır ölümüz
Garip ölüsüne ağlar bulunmaz"

Gurbet, sanatın her alanında farklı perspektiflerden ele alınarak insanın iç dünyasını ve toplumsal değişimleri yansıtan güçlü bir tema olmuştur.

Türkiye’de şehirlerarası yolculuklar esnasında şöyle durup bir bakınca gurbet türkülerinin ruhumuzu sarıp sarmaladığı anlaşıyor. Özellikle Kırşehir, Kırşehir deyince de ilk olarak akla, halk ozanımız, abdallık geleneğinin son temsilcilerinden olan Rahmetli Neşet Ertaş geliyor. Rahmetli ağırbaşlı sesiyle "Nerede bir türkü duyarsan korkma otur dinle, çünkü kötülerin türküsü olmaz." diyordu. Yaşar Kemal, Ertaş'ı "Bozkırın Tezenesi" olarak adlandırmıştı. Bu sözler nasılda üzerine güzel yakışmıştı rahmetlinin. Anadolu’nun yanık bağrından kopup gelen, sıcak insan motifleri ile süslenmiş ve bazen de serin kasvetiyle seslenmiş bir türkü severdi, Rahmetli Ertaş.

Ercan Kesal, Peri Gazozu öykü kitabında; Neşet Ertaş, sazlarını yapan Tavşancı Hüseyin'den düz göğüslü bir saz istemiş. Usta da "sazın göğsü bombeli olur" diyerek yapmayı reddetmiş. Neşet Baba bunun üzerine istediği sazi, Hüseyin ustanın çırağına yaptırmış. Ortaya müthiş bir saz çıkmış. Herkes o sazın aynısından istemiş. Gün olmuş sormuşlar Neşet Ertaş'a, "göğsü bombeli saz dururken nereden çıkardın bu düz göğüslü saz merakını?" diye. Babanın yanıtı şöyle: "Göğüs çökünce daha içli daha derinden bir ses geliyordu. Oradan hatırlayarak düz göğüslü saz istedim." diye anlatır. Etkileyici gelmişti.

Gurbet ve hasret duygusunu iliklerimize kadar işleyen "Neredesin sen" türküsünün hikâyesini rahmetli kendi dilince şöyle anlatır. "1960'lı yıllarda TRT sanatçılarıyla Almanya'ya gitmişim. Otomobilim vardı ama ne ehliyetim vardı ne de araç kullanmayı layığıyla biliyordum. Bazıları dö-

nünce mecburen ben kullandım otomobili. Dönüşte Yugoslavya'da kaza yaptık. Benim kimliğim öndeki araçtaydı. Öndekiler gidince beni kimliksiz olduğum için cezaevine koydular. Üç ay hapis yattım. Kâğıt kalem de vermiyorlardı. Bu türkünün sözlerini sigara kâğıtlarının üzerine kibrit çöpünün barutlu kısmını tükürükle ıslatarak yazdım."

"Acem Kızı", "Gönül Dağı" gibi birbirinden güzel türkülerle geniş bir müzik yelpazesine sahip Kırşehir, hiçbir müzik eğitimi almadıkları halde Türk Halk Müziğine unutulmayacak eserler kazandıran, Âşık Said, Muharrem Ertaş, Ali Çekiç ve Neşet Ertaş gibi ozanlar diyarıdır.

Kırşehir'e ve rahmetli Neşet Ertaş'ın türkülerine sinmiş sesiyle uçurulmuş gurbet olgusunu, edebiyatçılarımızda şiirlerine, öykülerine ve romanlarında konu edinmişlerdir.

Gurbet temasını işleyen birçok yazar var. İşte bazıları:

Orhan Kemal'in "Gurbet Kuşları" adlı romanında köyden şehre göç eden insanların yaşadığı zorlukları ve mücadelelerini anlatır. Refik Halid Karay'ın "Gurbet Hikâyeleri" adlı kitabı, gurbetin getirdiği özlem ve duyguları etkileyici bir şekilde anlatıyor. Kitapta, sürgün yıllarında yaşadığı olayları ve gurbetin insan üzerindeki etkilerini içeren öyküler bulunuyor.

Şiirlerinde, Kemalettin Kamu, Fazıl Hüsnü Dağlarca gibi şairler, gurbetin getirdiği özlem ve yalnızlığı, göç ve gurbetin insan üzerindeki etkilerini derin bir şekilde ele alır.

Gurbet teması, Türk edebiyatında derin bir yer tutar ve farklı dönemlerde farklı anlamlar kazanmıştır. Klasik Türk edebiyatında, özellikle Divan şiirinde, gurbet genellikle ilahi aşk ve sevgiliden ayrılık bağlamında işlenmiştir. Şairler, vatanlarından uzak kalmayı, sevgiliden ayrı düşmeyi veya ilahi sevgiden kopmayı gurbet olarak görmüşlerdir.

Modern Türk edebiyatında ise gurbet, göç, sürgün, özlem ve yalnızlık gibi kavramlarla iç içe geçmiştir. Özellikle Cumhuriyet dönemi edebiyatında, köyden kente göç eden insanların yaşadığı zorluklar, yabancı bir ülkede yaşamaya çalışan bireylerin hissettiği yalnızlık ve memleket özlemi sıkça işlenmiştir.

Türk sinemasında gurbet, özellikle göçmenlerin yaşadığı zorluklar ve yabancı bir ülkede tutunma mücadelesi üzerinden işlenmiştir. Filmler, gurbetin getirdiği yalnızlık ve kimlik arayışını dramatik bir şekilde ele alır.

Görsel Sanatlar perspektifinden baktığımızda, ressamalar ve fotoğrafçılar, gurbet temasını genellikle yalnızlık, uzaklık ve özlem duygularını yansıtan eserlerle işlerler. Göçmenlerin yaşadığı zorlukları anlatan fotoğraf sergileri ve tablolar, gurbetin görsel sanatlardaki yansımalarına güzel örneklerdir.

Ezcümle, "Mevla'm ayrılık vermesin gökte uçan kuşa Leylam..." / "Dünyayı gönlümce olacak sandım..." sözleriyle yüreklerimizi dağlayıp göçtü gitti bu âlemden rahmetli Ertaş ancak giderken üzerimize gurbet sancısını vasiyet olarak örtüp gitti sanki...

Brazavil... Kongo Nehri'nin kıvrıla boyadığı ufukta devasa palmye ağaçlarının gölgesi yükseliyordu. Şehrin boğucu sıcaklığı, yağmurun bıraktığı nemle birleşiyor, asfalt bazen buhar-dan dolayı net olarak seçilmiyordu. Egzoz kokusu ve yerel pazarın baharatlı, dünyevi kokuları arasında Türkiye Cumhuriyeti Brazavil Büyükelçiliği olanca asaletiyle duruyordu. AŞTİ'de otobüs firmaları önünde kimin nereye gideceğini hemen bilmek isteyen çığırtkanlara benzeyen yerlilerin seslerindeki akisler havayı doldururken, bu debdebeli hareketliliğin ortasında, yüksek duvarların ardında asil ve vakur çehresiyle ay yıldızlı al bayrak, o yabancı semalarda, korkusuz ve kedersiz bir gururla dalgalanıyordu. Rüzgârın esintisiyle kumaş hışırdıyor, bazen sert bir şekilde gerilerek "çat!" diye bir ses çıkarıyordu. Bu ses ve bu görüntü, gurbetteki her Türk vatandaşı için, özellikle de Büyükelçilik çalışanları için, uzaktaki vatan toprağına duyulan özlemin sessiz ama güçlü bir ifadesi gibiydi. İklimin yabancılığına rağmen, ay yıldızlı al bayrağın gölgesinde olmak kendine mahsus hüviyetiyle her Türk evladına evlerinde olmanın sıcaklığını hissettiriyordu.

Türkiye'den binlerce kilometre uzakta, dünyanın bir ucu diyebileceğimiz bir mesafede bulunan bu elçilikte, görev bilinciyle gayretle koşturan diplomatlar Altay Hanoğlu ve Murathan Öztürk'ten başkası değildi. Sabahın erken saatlerinden itibaren Altay Bey, Büyükelçilik binasının yoğun temposuna ayak uyduruyordu. Masası pasaport başvuru formları, vize evrakları ve bölgedeki Türk vatandaşlarının talepleriyle doluydu. Telefon hiç susmuyor, mailler ardı ardına geliyordu. Her bir evrak, her bir telefon görüşmesi, Türkiye ile Kongo arasındaki bağın görünmez ipliklerinden biriydi. Altay Bey, titizlikle ve sabırla her bir işi hallediyor, vatandaşların sorunlarına çözüm odaklı yaklaşmaya çalışıyordu. Yan masasında oturan Murathan Bey de benzer bir yoğunluk içindeydi.

Öğle saatlerine yaklaşırken, Altay Bey derin bir nefes aldı. Biraz olsun dinlenmek, bu sıcak havada serinlemek ve günün yorgunluğunu atmak iyi gelecekti. Murathan Bey ile göz göze geldiler. İşaretleştiler ve elçiliğin bahçesine çıktılar. Bahçedeki plastik sandalyelere oturup, yanlarında getirdikleri sıcak çayları yudumlamaya başladılar. Altay Bey, her zamanki gibi düşünceliydi. Elinde telefonunu tutuyor, ekranda bir şeylere bakıyordu.

"Yine neye dalıp gittin Altay Bey?" diye sordu Murathan Bey, çayından bir yudum alırken. Altay Bey gülümsedi. "Öğle vakti yaklaşıyor. Namaz vakitlerine bakıyordum." Telefonun ekranını Murathan'a çevirdi. Brazavil için ayarlanmış öğle namazı vakti görünüyordu.

Tam o esnada, Altay Bey'in telefonundan, ayarladığı ezan vakti girmiş olmalı ki, huzur dolu bir ezan sesi bildirim olarak yükselmeye başladı. Afrika'nın derinliklerinde, palmye ağaçlarının gölgesinde yankılanan bu ulvi ses, ikisini de bambaşka âlemlere götürmüştü. Çevrelerindeki kuş sesleri bile bir anlığına susmuştu sanki.

Murathan'ın gözleri nemlendi. Altay Bey'e baktı. Sesi yumuşamıştı. "Bak görüyor musun Altay

Bey? Her ne kadar namaz kılmasam da, bu sesi duyunca içim bir hoş oluyor. Bir anlığına memleketin o huzurlu sokaklarında gibi hissediyorum kendimi. Tarif edemediğim bir duygu... Sanki o anda her şey ayrı bir anlam kazanıyor."

Altay Bey, ezan sesi eşliğinde derin bir iç çekti. "İşte gurbet tam olarak da bu anlarda kendini daha çok hissettiriyor Murathan Bey. İnsanın eşinden, evladından, alıştığı, sevdiği şeylerden uzak kalması... Ama bilir misin, ben asıl gurbetin ne olduğunu zamanla daha iyi anladım." Murathan merakla Altay Bey'e döndü. "Neymiş asıl gurbet?"

Altay Bey, gözlerini ufukta, batan güneşe doğru çevirdi. Sesi sakindi ama sözleri derin ve içtendi. "Memleketinden, evinden, sevdiklerinden uzak kalmak gurbettir elbette. Ama bu bakıldığında coğrafi bir uzaklık. Asıl gurbet, insanın kendi özünden, Yaradan'ından uzak kalması değil de nedir?"

Altay Bey devam etti: "Biz burada kilometrelerce vatanımızdan, ahabap ve akrabalarımızdan uzaktayız. Gerçekten bakınca birbiri içinde ne gurbetler var. Hele akşamları bir başına çorbasını yudumlarken insan, nasıl bir burukluk hissediyor bilirsin. Fakat asıl gurbet başka... Eğer kalp Allah'tan uzak düşerse, o zaman insan dünyanın neresinde olursa olsun, en lüks köşklere bile yaşasa, kalbinde hisseder o boşluğu, o derin hissi..."

Ezan sesi artık dinmişti. Ortamı kısa bir sessizlik kapladı. Murathan, Altay Bey'in sözleri üzerine düşünüyordu. İkisi de atase yardımcısı olarak dünyanın farklı yerlerini görmüş, farklı kültürleri tanımışlardı. Ama Altay Bey'in bu tespiti, gurbete dair insana bambaşka bir boyut katıyordu.

"Haklısın Altay Bey," dedi Murathan, yavaşça. "Hiç böyle düşünmemiştim. Biz hep somut şeylerin hasretini çekiyoruz sandık. Evimizin, sokağımızın, ezan sesinin... Ama en büyük hasret, en büyük gurbet, kalpteymiş aslında..."

Altay Bey tebessüm etti. "O yüzden nerede olursak olalım, kalbimizi diri tutmaya çalışmalıyız Murathan Bey. Bu ezan sesi gibi, küçük de olsa, bizi O'na yaklaştıran vesilelere sınıksız tutunmalıyız."

Çaylarını bitirip ayağa kalkacakları sırada, bahçenin köşesinden gelen cılız bir miyavlama sesi dikkatlerini çekti. Sese doğru ilerlediklerinde, birkaç iri bahçe kedisinin aralarında sıkıştığı, korkudan titreyen minicik bir yavru kedi gördüler. Yavru kedinin kulağı kanıyordu ve oldukça hırpalanmış görünüyordu.

Altay Bey, hemen yavru kedinin yanına koştu. İri kediler, Altay Bey'in yaklaşmasıyla dağıldılar. Altay Bey, narin yavruyu avuçlarının arasına aldı. Kalbi hızla çarpıyordu. "Ah canım benim... Ne yapmışlar sana böyle?" dedi şefkatle. Yavru kedi, Altay Bey'in sıcak avuçlarında biraz sakinleşmiş gibiydi.

Murathan Bey de yanlarına geldi. "Çok kötü görünüyor Altay Bey. Ne yapacağız?"

Altay Bey, yavru kediye dikkatle kucağına bastırıldı. "Onu burada bırakamayız Murathan Bey. Büyük kediler tekrar saldırırlar. Tedavi ettirmemiz lazım. Ben eve götüreceğim onu."

Elçilikteki işleri bitirdikten sonra Altay Bey, minik yoldaşıyla birlikte evine doğru yola çıktı. Brazavil'in sıkıcı trafiği ve sıcak havası altında eve varmak yorucuydu ama kucağındaki minik canlının varlığı ona farklı bir duygu veriyordu.

Evine geldiğinde ilk iş yavru kedinin yaralarını temizledi ve ona su ile mama verdi. Ardından basit bir yemek hazırladı. Güzelce çayını demledi ve oturma odasına geçti. Telefonundan bir türkü açtı. Neşet Ertaş'tan "Gönül Dağı" çalıyordu:

Gönül dağı yağmur yağmur boran olunca
Akar can özümde sel gizli gizli
Bir tenhada can cananı bulunca

Sinemi yaralar yar oy
Dil gizli gizli dil gizli gizli

Dost elinden gel olmazsa varılmaz
Rızasız bahçenin gülü derilmez
Kalpten kalbe bir yol vardır görülmez

Gönülden gönüle gider yar oy
Yol gizli gizli yol gizli gizli

Seher vakti garip bülbül öterken
Kırpiklerin oku yar yar cana batarken
Cümle âlem uykusunda yatarken

Kimseler duymadan yar oy
Gel gizli gizli gel gizli gizli

Türküdeki hasret ve gurbet teması, gün içinde Murathan Bey ile ettikleri sohbetle zihninde birleşti. Kucağına yerleşen ve mırıldanarak uyuklayan yavru kediye baktı. Gurbetteydi evet, ailesinden, dostlarından, alıştığı topraklardan uzaktaydı. Kalbinde memleket hasreti vardı. Ama yanında, hiç beklemediği bir anda hayatına giren bu minik yavru vardı artık. Gurbette, insanın ruhuna iyi gelen, varlığıyla yarenlik eden bir canlı olması ne güzel bir şeydi... Belki de en büyük gurbet, etrafında hiç yarenin kalmamasıydı. Hem fiziki hem de manevi olarak yalnızlık... Ama şimdi, kucağındaki bu minik yoldaş, Brazavil'in boğucu akşamlarında kendine mahsus şirinliğiyle ona bir nebze olsun eğlence olup, yarenlik ediyordu. Altay Bey, minik kediye okşarken, gurbetin farklı yüzlerini düşünüyordu. Bazı gurbetler zorunluydu, coğrafiydi. Bazı gurbetler ise kalpte yaşanıyor, daha derindi. Ve bazen, beklemediğin anlarda karşına çıkan minik bir can yoldaşı, o derin gurbetin yalnızlığını bir parça olsun hafifletebilirdi. Telefonundaki ezan sesi, dinlediği bir

türkü, yabancı o memleketlerde nasıl ki ona manevi bir yarenlik ediyorsa, kucağındaki bu minik kedi de bu yabancı şehirde ona başka bir tarzda yarenlik edecekti. İki farklı yarenlik, tek bir gurbet hikâyesinde kesişiyordu.

Telefonundaki türkü hâlâ usulca çalarken, Altay Bey başını geriye yasladı. Gün batımının kızıla boyadığı gökyüzünün yerini, yavaş yavaş lacivert ve mora çalan, yıldızların seyreklediği, nemli bir karanlık alıyordu. Dışarıdan, gün boyu süren korna seslerinin, insan uğultusunun yerini, cırcır böceklerinin kesintisiz ötüşleri ve uzaktan gelen, ne olduğu belirsiz, ritmik davul sesleri alıyordu. Ağır, sıcak hava ciğerlerine dolarken, Altay Bey pencerenin kenarına ilişen iri bir çekirgeyi fark etti ve usulca zarar vermeden dışarı attı. Bu yabancı coğrafyanın, kendine has, bazen tekinsiz hissettiren yegâne canlılığıydı...

Kucağındaki minik yavrunun sıcaklığı, Altay Bey'i bu yabancı atmosferin ortasında bir sığınak gibi sarıyordu. Şefkatli bir kucağı bulan kedi, derin uykulara dalmıştı. Düzenli nefes alıp verişleri, odanın sessizliğinde huzurlu bir musiki nağmesi gibiydi. Altay Bey onu okşarken, gün içinde Murathan Bey ile yaptıkları sohbet tekrar yankılandı zihninde. Evet, fiziki gurbet zorluydu. Memleket yemeklerine, Ankara'nın ayazına, tanıdık yüzlere duyulan özlem hiç dinmiyordu. Ama Altay Bey biliyordu ki, asıl çoraklık, kalbin kimsesiz kaldığını sanmasıydı. Allah'tan uzak düşmek, ruhun en derin gurbeti olarak fazlasıyla ağır bir yükü.

Telefondan bildirim şeklinde bile olsa ezan sesi, binlerce kilometre uzakta, kalbi asli vatana, daha da önemlisi Yaradan'a bağlayan görünmez bir köprü olmuştu. Ve şimdi, kucağındaki bu minik can, Brazavil'in bu nemli, yıldızsız akşamında, ona başka bir yarenlik sunuyordu. Beklenmedik bir teselli, sessiz bir dostluk hikâyesiydi bu...

Altay Bey, buruk bir gülümsemeyle "gurbet" dedi. "Birbiri içinde ne gurbetler var" diye iç geçirdi. Bir yanı ayrılıktı, hasretti. Bir yanı da, insanın kendini yeniden keşfettiği, manevi bağlarını güçlendirdiği bir yolculuktu. Bu yolculukta, bazen bir ezan sesi, bazen bir türkü, bazen de küçük, tüylü bir dost, insana yalnız olmadığını hatırlatıyordu. Brazavil akşamının boğucu sıcaklığına, cırcır böceklerinin sesine ve uzaktan gelen davullara rağmen, Altay Bey'in kalbi, kucağındaki minik yavru ve zihnindeki memleket hasretiyle, o an olması gerektiği yerde hissediyordu kendini. Gurbetin içinde, kendine ait küçük bir vatan kurmuş gibiydi. Ve biliyordu ki, asıl vatan da, asıl yaren de, insanın kendi kalbindeydi. Yeter ki kalp, gurbete düşmesin... Minik kedi kucağında mırıldanmaya devam ederken, Brazavil gecesi tüm gizemiyle çökmüştü şehrin üzerine...

İNCİNMIŞ YÜREKTEN ARİFE ÖZDEN

Karanlık sokaklarına açılan
penceresinde gönül hanemin
dünyanın bütün acılarına
nice ağlamalar biriktirdim

bin düşüncenin araladığı
kırpılmamış kirpiklerin dibine
aymayan sabahlarda
incinmiş tebessümler yerleştirdim

yaşanmış yaşanmamış
eksik olan ne varsa
tamamlayıp heybemde
kimi acı, kimi hasret
kimi mutlu son çizen
şiiirler dizdim

bir sözün gebe bıraktığı
ışıltılar büyüdü gözbebeklerimde
yine bir sözün döküntüleri ardından
suskunluklar oturdu boğazıma yumru yumru

altın kasede sunduğum
sesimi duymayan herkese
bir bir kapattım kapılarımı
küsün kabulleniş
kırgın vazgeçişlerle
ve
anladım
yaşamın sancılı gerçeğini

GURBET KUL KOZAKÎ

Ateş olup çöller gibi kavuran
Diyardan diyâra, gezdiren gurbet
Bir o yana bir bu yana savuran
İnsanı canından, bezdiren gurbet

Yaban elde olmak nasıl da zormuş
Sanırsın yıldızlar sanki bir kormuş
Yüreğim her gece yârini sormuş
Bağrımı çiğneyip, ezdiren gurbet

Bilmem nasıl geçti gençlik çağlarım
Kararan bahtıma durmaz ağlarım
Sıla hasretiyle yürek dağlarım
Kanayan yaramı azdıran gurbet

Sıladan ayrıldım yıkıldı çatı
Yüreğim buz kesti oldu kaskatı
Yakalayamadım kaçan fırsatı
Elimle mezarı kazdıran gurbet

Bilmez oldum artık yattığım yeri
Kalakaldım iki kemik bir deri
İçimde biriken gamı kederi
Kırık testi gibi sızdıran gurbet

Bilmem ne gün rahat eder sol yanı
Rahatlık bir yana, yanıyor canım
Seneler geçse de tüter dumanım
Bağrımdaki külü kızdıran gurbet

Süzülür yaşlarım düşüp melâle
Bilmiyorum çâre nedir bu hâle
Yıllardan beridir dalıp hayâle
Boşluğa resimler çizdiren gurbet

Yârdan ayrılalı gülmedi yüzüm
Yollara çakıldı bu iki gözüm
O sordu ben sustum, kalmadı sözüm
Lafı boğazıma dizdiren gurbet

Kul Kozâkî nispet etme sen Nil'e
Tüm cihan derdini getirir dile
Ayrıp seveni çektirip çile
Adına şiirler yazdıran gurbet
Kazmayla mezarı kazdıran gurbet

NE/DENSİZDİR HAYAT M.NİHAT MALKOÇ

ne/densizdir hayat!
bir çarşaf salımı mesafesidir biteviye
kesif bir kara duman kadar muğlak
bir karbondioksit döngüsü
pimi çekilen bir âhın infilâkı

ne/densizdir hayat!
bir kar bozumu ertesinde...
acılar sığmaz göğüs boşluğuna
bu kar bolluğunda (k)ardan nasipsizlik
lirikten satiriğe bir can bozumu

ne/densizdir hayat!
papirüsleri tutuştururken ağıtlar...
nereden çıktı bu mevsimsiz ateşböcekleri?
her şey tepetaklak, hiçbir şey yerinde değil
ayaklar kokuşmuş yüzleri taşımaktan müşteki

ne/densizdir hayat!
yutakta kılçığa dönüşürken sözcükler...
tuzdan sonra (k)ar da kok(uş)muş vesselâm
...bu şahsiyet çöplüğünde
kokuşmuşluk alabildiğine...

ne/densizdir hayat!
her ihmal kötülüğün süt annesidir
o ki güllerden arda kalan küller gibidir
kötücül meyvelerin bağ bozumu
katran karası gök, ay yerinde değil

ne/densizdir hayat!
kendini öğütüyor değirmen
farkında değil tuz buz olan taşlar
buğulu ve puslu aynalarda...
bu kuru gürültüde herkes (s)ağır abi rolünde

ne/densizdir hayat!
bir ömür boyu oynanan körebe
mizanın sağ kolu kırık
izanın sol gözü bağlı
herkes körse nerde ebe?

ÇİÇEĞİN GURBETİ OLUR MU HIÇ? TUANA ZAİM

Bir tohum belirdi toprakta vakti geldiğinde, "Ol" (Bakara /117) dendi ona ve renk cümbüşü bir çiçek var oldu. Zaman geçti döktü yapraklarını, bitmişti bu diyarda görevi. Var olduğu bu toprakları bırakıp gitti. Renklerini bu diyara teslim etti belki ama ne içindeki hakikatten ayrıldı, ne de yüzlerde bıraktığı gülümsemelerden. Bir çiçeğin hikâyesinin ta kendisiydi bu satırlar, belki renkler içinde değil beyazlar içinde bir çiçektir ama yine de hikâyesi, aynı başlangıç ve sondan ibaretti...

Yaşanılmış olan yerden uzak yer: "Gurbet"... Bizler topraklarımızı bırakıp gittiğimizde evimizden ayrıldığımızda gurbetçi oluyoruz. Peki ya size desem; aslında tüm canlılar olarak gurbetteyiz, diye. Demezler mi "Çiçeğin, böceğin gurbeti olur mu hiç?" Gurbet sadece somut yerlerden uzaklaşmak olmamalıydı bizler için. Gurbet; ait olmadığımız bir gönül de olabilirdi, evimizi bırakıp gittiğimiz bir şehir de, ait olmadığımız satırlar da ama gurbet en çok neydi biliyor musunuz? Misafir olduğumuz fakat buraya aitmişiz gibi yaşadığımız "Dünya". Evimizden daha yola çıktığımızda anlıyoruz gurbetçi olduğumuzu ya da bir gönülde yerimiz olmadığını, anlaşılmadığımız da. Peki ya Dünya'da birer gurbetçi olduğumuzu ne zaman fark edip ona göre yaşayacağız? Ne zaman geçici zevkler için birbirimizi kırmayı, burada kalacak üç beş miktar mal için hak yemeyi, ufak konular için bile ağızımızdan yalan çıkmasını ne zaman bırakacağız, ne zaman? Bir gün anlayacağız bir insanın yüzündeki gülümsemenin cebimizdeki kuruşlardan daha değerli olduğunu. Bir gün o çiçek gibi yanımıza renklerimizi değil de kalbimizdeki doğruluğu, secdede yer bulan alınlarımızı, yüzlerde bıraktığımız gülümsemeleri, adımın geçtiği duaları götüreceğiz. Sahi bir çiçekle bir insanın hikâyesi aynı olabilir miydi?

Çiçek ve insan nasıl aynı sona sahip olabilirdi ki? Diyebiliriz belki ama her şey çok basitti aslında; var oluyoruz, yaşıyoruz ve "Her canlı bir gün ölümü tadacaktır." (Al-i İmran/57) diyerek fani hayattan göçüp gidiyoruz. Ciddiyetle yaşadığımız bu hayatta birer gurbetçiyiz aslında. Emanet olan yerlere sahip çıkmalı, ehl-i sünnete riayet ederek, inançlı kullar olarak göçüp gitmeliyiz bu fani diyardan.

Gariptir insanoğlu, evine gelecek misafire hazırlar vitrindeki tabakları, pırıl pırıl temizlenmiş odaları ama ölümüne hazırlık yapmaz. Ne olur vitrininde alınmış duaları, pırıl pırıl amel defteri olsa? Nasıl misafirin geleceğini biliyorsak, ölümün de bir gün kapımızı çalacağını bilmeliyiz. Niye bu misafire hazırlık yapmıyoruz, bize lütfedilen bu ömrü niye israf ediyoruz? Bedri Rahmi Eyüboğlu ne güzel demiş " Ne tohumda keramet, ne toprakta, ne başakta marifet yaşamakta." Yaşamayı bilirse, sınırlarımızı aşmadan, yarınımızı bilerek ne bir intihar kalır bu dünyada, ne bir isyan, ne bir kötülük. Fitratımızı unutmadan, hakikatimizi unutmadan yaşamak bize bu fani dünyada hayatı öğretecektir. Üzmeden, kırmadan terk edelim buraları. Pişmanlıkla, keşkeyle değil de, iyi ki ile şükür ile. Her şeyin gelip geçici olduğunu bilerek yaşayalım, mutlu olalım ama ebedi mutluluğu da hatırlayalım, üzülelim ama bunun ebediyete uzanmayacağını bilelim. İtidaldir esas olan, her şey gider yanımıza defterimiz ve Cenab-ı Hakk'ın rızası kalır. Ne demiş Hz.Ebubekir (r.a.) : "Birkaç günlük ömre aldanıp da yarın Cenab-ı Hakk'ın huzurunda mahcup olmayalım." Temiz kalple, imanla geldik, o şekilde göçüp gidelim bu diyarlardan...

Kapı' dedi babası... Kapiya doğru gideceğiz. Kapi, yeni dünyalara açılan bir perdeydi belki gözlerdeki... Ama bu öylesi bir kapı mıydı acaba? Çünkü zoraki bir gidişti bu kapiya gidiş... Oysaki evlerin kapısı olur zannetmişti sadece veya bahçelerin... Kapi, evi dışa açan, dış dünyayı bize kapatan bir sırdı. Neden aliecele toplanmaya çalışıyordu hepsi de? Yanlarına taşıyabilecekleri eşyaları almaya çalışıyorlardı. Hani 'yükte hafif pahada ağır' denilen cinsten. Pahada ağır neleri kalmışsa artık...

Kapiya doğru gitmeyi algılayamıyordu bir türlü küçücük çocuk zihni. Oysaki kapı evde olurdu, bahçede olurdu. Bazıları süslemeli, güzel boyalı ve albenili olurdu hem de... Bazıları özel olarak süslerdi kapılarını. 'Hoş geldiniz, güle güle' gibi yazılar yazarlardı bazıları ise kapılarına. Gördüğü kapılar hep içe açılırdı. Çünkü bahçe kapısı da evin kapısı da hep evin içine doğru açılıyordu. İçe açılan kapılar bahçeye veya eve gelenlere de içini açardı, mahremini emanet ederdi belki de...

Kapiya gitmek ne demektir? Neden herkeste korkulu bir telaş vardı? Ve neden herkes toparlanmaya çalışıyordu? Sadece kendilerinin değil mahalledeki herkesin toparlanmaya çalıştığını duymuştu ablasından. Ve komşuların sesleri gelmeye başlamıştı sokaklardan. Çocuk ağlamaları ve annelerin feryatları bastırıyordu adamların homurdanmaları. Neden dolmaya başlamıştı sokaklar? Neden herkes eşyalarını toplamıştı?

Onlar da çıktılar sokağa ailesiyle. Kimse kalmıyordu geriye. Herkesin ağzında babasından duyduğu o söz vardı hep: Kapi... Kapiya gittiklerini, zorla gönderildiklerini söylüyordu herkes. Evler tek tek boşalıyordu, herkes evlerini terk ediyordu. Ve şehrin sokakları yavaş yavaş boşalıyordu. Onlar da çıktılar evlerinden ve terk ettiler sokaklarını. Ya evleri ne olacaktı? Kimse kalmamıştı evlerinde. Ya bahçelerindeki meyveler? Kim sulayacaktı onları? Hem sulanmazlarsa kurumazlar mıydı? Arkadaşlarıyla beraber oynadığı sokaklar... Ya oralarda kimler oynardı şimdi? Tüm arkadaşları da gidiyordu. Ya sokakta onlara arkadaşlık eden kedi? Kim beslerdi şimdi onu mesela? Koşarken ayağının takılıp düştüğü ve dizinin yaralanmasına sebep olan arkadaşlarını da özler miydi acaba?

Artık uzaklaşmışlardı iyice evlerinden. Büyüklerin konuşmalarından yaklaştıklarını anlıyordu o kapı denilen yere. Uzunca bir yürüyüş olmasına rağmen halen anlayamamıştı bu kapının ne olduğunu. Zaman zaman uçak sesleri geliyordu uzaklardan. Bazen de silah sesleri... Bu sesleri doğduğundan beri duyardı zaten hep. Bu seslere alışmıştı. Bu seslere alışmak ne kötü!

Uçak sesleri yaklaşınca hemen bir yerlere gizlenmeye çalışıyorlardı. Oysaki uçak sesi duymak, uçak görmek, gökyüzünde nazlı nazlı süzülen ve bazen arkasında izler bırakarak çeşitli şekiller oluşturan uçakları izlemek çok güzel olmalıydı. Ama buradaki hiçbir çocuk heyecanlanmıyordu uçaklardan ve hiçbirisi "Gökyüzünde acaba uçağı görebilir miyim?" heyecanını taşııyordu. Zira burada uçaklar umut, heyecan, mutluluk değil sadece bomba getiriyordu, sadece ölüm oluyorlar-

dı. O nedenle burada uçak sesi, sadece ölümü hatırlatıyordu.

Uçak sesleri uzaklaşıp, silah sesleri kesilince yeniden yürümeye başlıyorlardı. Çok yaklaştıklarını söyledi, içlerinden biri kapıya. Çok yorulmuştu, acıkmıştı da. Mümkün olduğunca duraksamadan yürümeye gayret ediyorlardı. Bomba ve silahların hedefi olmadan bir an önce kapıya salimen ulaşmak istiyorlardı. O nedenle yemek için bile mola verilmemişti. Atıştırmalıklarla bastırmaya çalışıyorlardı açlıklarını. Zaten yiyecek alabilmek için dahi fırsat bulamamışlardı. Sadece yanlarına giysilerini alabilmişler, birkaç parça hariç eşya da alamamışlardı. Ama evlerinin kapılarını kilitlemişlerdi ve anahtarları da ceplerindeydi. Bir gün yine dönecekler, anahtarları ile kapılarını açacaklar ve evlerinde oturacaklardı.

Kapıya gelmişlerdi artık. Bu kapı denilen yer daha önceden hiç görmediği hiç bilmediği bir şeydi. Buraya neden kapı denildiğini de bir türlü anlayamadı. Bu kapı denilen yerin etrafı tel örgülerle çevriliydi. Tel örgülerin arasındaki açık olan alandan geçmişlerdi. Babası artık güvende olduklarını, artık ölüm korkularının olmayacağını, yeni bir hayata başlayacaklarını söylüyordu. Bu kapı denilen yerden geçince neden güvende olacaklarını bir türlü anlayamıyordu. Ve sordu ablasına bu kapının ne olduğunu dinlenmek için mola verdikleri bir yerde. Ve öğrendi sonra... Şehirlerin, ülkelerin de kapısı olurmuş. Oysaki o, sadece ev kapısını, bahçe kapısını görmüştü. Hep içe doğru açılan kapılardı bildikleri. Etrafı tel örgülerle çevrili o aralığın adı da kapıymış. Dışa açılan bu kapı ülkeleri birbirinden ayırmış. Dışa açılan bu kapıdan bir daha asla geri dönemeyeceğini, babasının cebinde olan evlerinin anahtarını ömrünün sonuna kadar saklayacağını fakat kullanamayacağını ne o, ne ablası, ne de babası bilmiyordu henüz. Dışa açılan o kapının onları hep dışarıda bırakacağını yaşayarak öğrenecekti.

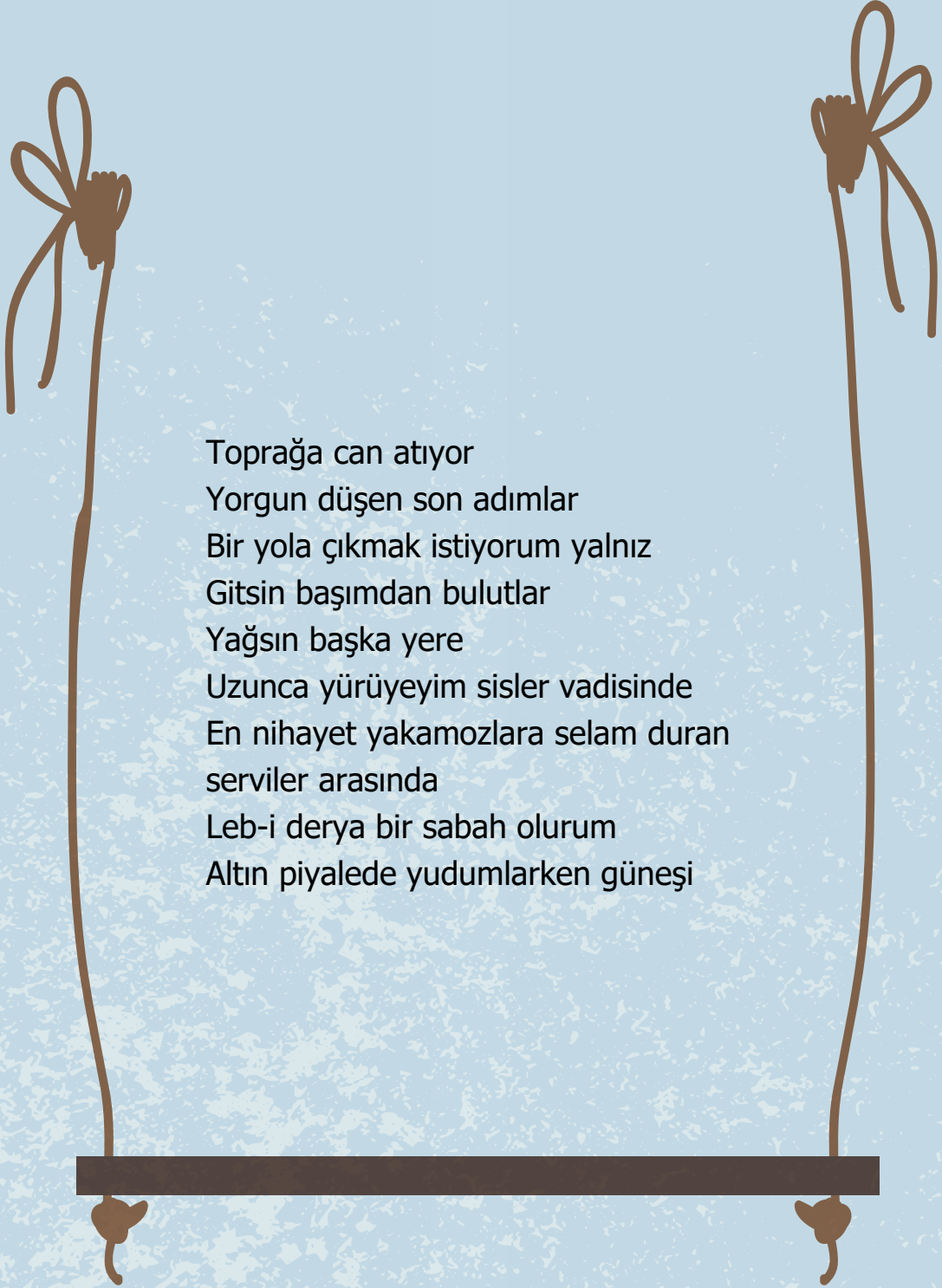
Yıllar geçmiş, büyümüş, genç bir delikanlı olmuştu. Öğrenmişti artık her şeyi. Neden evlerini terk etmek zorunda kaldıklarını, neden silah seslerinin çocukluğu boyunca kulaklarında olduğunu, dünyanın birçok yerinde çocukları heyecanlandıran uçak seslerinin onları neden korkuttuğunu, kapının ne olduğunu, o kapının neden dışa açıldığını ve şimdi neden kapandığını, o anahtarın neden sürekli ceplerinde olduğunu... Hepsini anlamıştı, hepsini biliyordu artık. O büyük felakete 'Nekbe' demişlerdi. O gün yaşadıklarının nekbe olduğunu bilmeden yaşamışlardı o felaketi. Hayatının geri kalanını mülteci kamplarında geçirecekti. Özlem'le hasretle ve öfkeyle...

Bir gün derginin birinde bir karikatür gördü. Ellerini arkasında bağlamış, ayakları çıplak, üstündeki elbisesi yamalı, küçük bir erkek çocuğu karikatürüydü bu. Çok sevdiği bu karikatürü daha sonra defalarca farklı yerlerde görecekti. Fakat hep sırtı dönüktü karikatürdeki 'Hanzala' isimli bu çocuğun ve diyordu ki karikatüristi: "Filistin özgür olana dek yüzünü göremeyeceksiniz Hanzala'nın." Kendini düşündü sonra, yaşadıklarını, çocukluğunu... Aslında evinden koparılan her bir Filistinli çocuk Hanzalaydı ve kendisi de küçük hâlâ büyümeyen, büyüemeyen bir Hanzalaydı aslında. Ve cebini yokladı birden. Oradaydı, rahmetli babasının kendisine emanet ettiği anahtar, o büyük felaket günü terk etmek zorunda kaldıkları evin anahtarı cebindeydi. "Ama bir gün" dedi "bir gün" kendi kendine "Filistin özgür olacak, Hanzala yüzünü dönecek ve biz evlerimize döneceğiz."

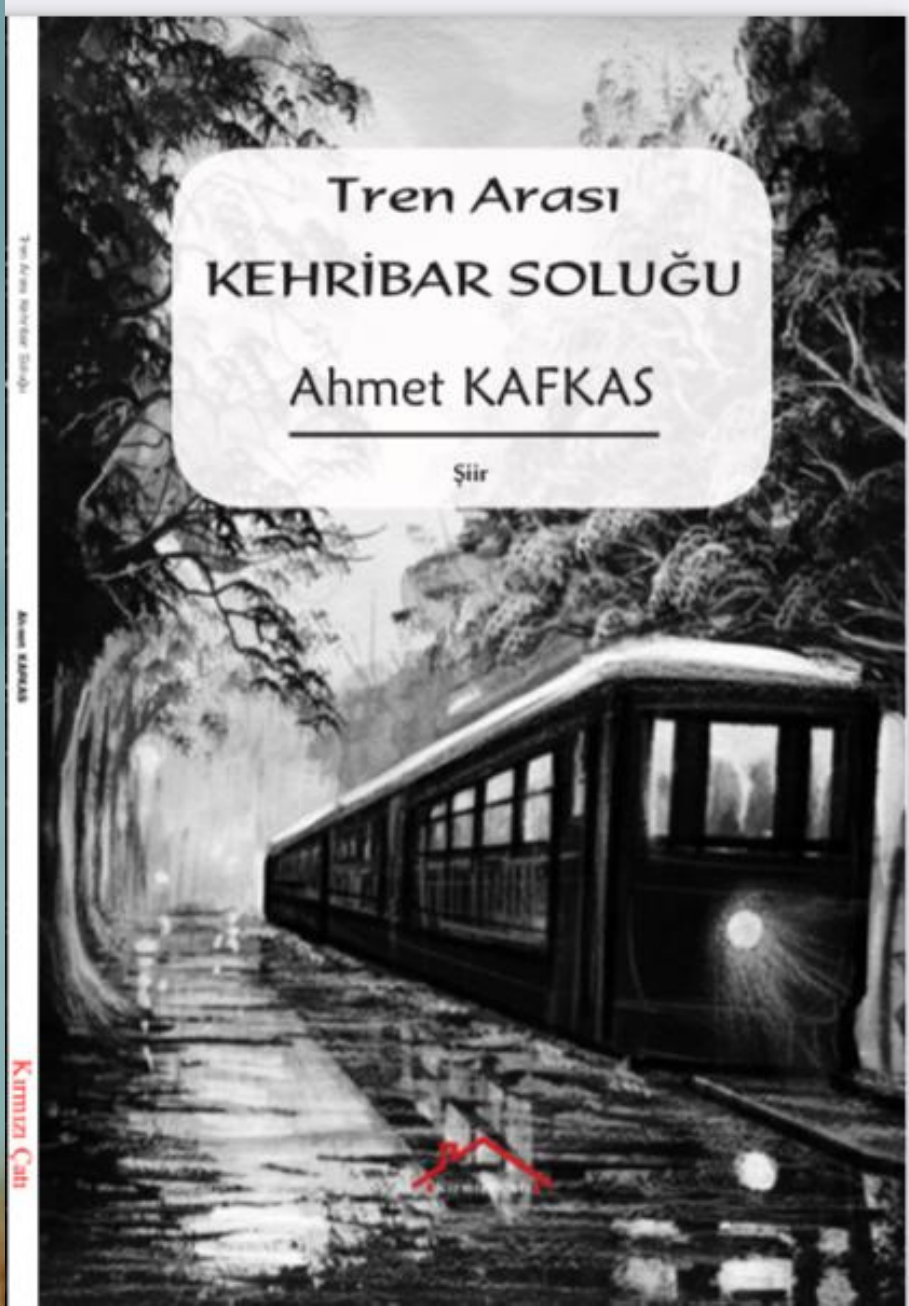
BİR BAŞIMA SELİM ERDOĞAN

Bir yola çıkmak istiyorum yalnız
Plakta
Rüzgar uğultusu
Gök gürültüsü
Mevsimlerle büyüyen
Gümüş rengi ırmağın kenarında
Bir resim olmak
İlkokul çocuklarının kaleminden
Çöpe atılsın buruşturulup sonra
Pastel boyalı parşömen kağıt
...
Hikmet aradığım yok
Ne hikmetse ile başlayıp
Palaspandıras biten cümlelerde
Dağlara çıkmak istiyorum
Buz mavisi bir kayaya oturmak
Keklik öten, kurt uluyan
Kekik kokan dağlara
...
Hazanı damıtmış
Hasat artığı meyvelerin kırgınlığı içimde
Şimdi kalkansız, şarapnel toplayan siperdir
göğsüm
Arkamızda derin çukurlar
Önümüzde süngülerle boy veren
Berrak yoklukların hayali
...

Toprağa can atıyor
Yorgun düşen son adımlar
Bir yola çıkmak istiyorum yalnız
Gitsin başımdan bulutlar
Yağsın başka yere
Uzunca yürüyeyim sisler vadisinde
En nihayet yakamozlara selam duran
serviler arasında
Leb-i derya bir sabah olurum
Altın piyalede yudumlarken güneşi

Tüm kitap satış noktalarında!

FERDÂM NİLÜFER AKINGÜL

Şafaktan sökölür yığınla
Gözümden gönle kazılı kızıl ötesi korlar
Adını koyamadım sen anla hadi Ferdâ
Bugün bende dile mahrem, limitsiz bir hüznün var
Öteden yankılanır devrik ahengi
Her davul sesinde halay başı ağıtta
Akar düşe düşe dokunamam gözyaşıma,
Vefasızın eli var onda, sen siler misin?
Ferdam, gün doğmadan bana gelir misin?
Yaktığım son gemiden beni indirir misin?
Yaz kış, ayda birer santim yağarken kar
Susmuyordum ki oysa bugün ağlayasım var
En fazla zaman çalınır, en güzel ömür alınır
Akvaryumda günlerdir unutulmuş tek balık
Aşk atar ölmeye de neden yeme bakınır?
Hırçın sularda açan, uysal çiçek olur mu?
Kalburumda kalanlardır, yüreğimde kamburum
Sevdayı azat ettim gitti semaya uçtu
Şimdi her gün yağıyor, fırtınalı yağmurum
Bakarken yağmurlara çekiliyor şu içim
Ben ona susamışım yoksa niye aksın ki gözlerim
Sen hâlâ sanma Ferda iki yudum su için
Sular içinde gülü Ayşe gibi sevmişim
Kül olmuşum saklı yangınlarımda
Bırak tütsü dumanı, ne dersin; ışığı gizlemişim
Kaç celladın elindedir kundaktaki yüreğim
Ölümlerin ardından ölümler izlemişim.
İki duvar arasında sıkışmak dört duvarda
Ya da çarpılmak, çarpılan kapıların önünde

Kendimi inkâr etmenin lezzetine ermişim
Anlasana Ferda, ben ne kadar sevmişim
Ben dahi anlamadım, yokluğuna sarılmışım
Uçuşurken tebessümün etekleri yüzümde
Hicranın çöllerine ne göller yamamışım
Neden gelmiştin peki diyesim var
Belki de neden gittin diyemeyeceğim kadar...
Sahi neden, nerden geldi ki?
Hüthütünü bulmuş Süleyman vari
Belkis'in tahtını taşımak kolay mıdır?
Aşk ehlinin elinde açılıp kapanırken gözleri
Tek kanatlı uçmaz aşk Ferda, uçmuyor
Sevmek seilmeye, çoğu zaman yetmiyor
Öyle bir kurşun çıkar ki çoğu kalpten
Ne ölürsün, ne kalırsın, yarası yaşatmıyor
Dikersin, ciğerinde kangren,
Koparsan kessen de, tövbe iyileşmiyor.
Ah o kuşlar yok mu, o endamlı beyaz kuşlar
Nispetteler sanki bana, ne o; ufka bakışlar?
Gökyüzünü sıvazlarken, alımlı kanatları
Kanadındaki gümüş, yere düşmüş, boşlukta bakışları
Ah Ferdam, iki kapak arasında tükenen harflerdeyim
Birbirine yapışmış dünle bugünün yaprakları
Boğazıma düğümlenen, hıçkırık elindeyim
Ayırısam kâğıt keser, tutunduğum gönlün şu dallarını
Gitse, geldi mi ki gitsin değmedi gözlerime
Kalsa, kaybolurum hasret hikâyesinde
Özlememiş beni Ferdâ, düşünsene, özlememiş
Ölümüne taşırken kalbimde kasasını
O benim adımı unutmuş aklında gizlememiş
Anladım nihayette, o beni hiç sevmemiş.
Peki, neden geldin hayatıma diyesim var
Neden gittiğini soramayacağım kadar.
İhtiyacım var sana, yaslanmalıyım omuzuna
Ferdam, gün doğmadan, bugün çıkıp gelir misin?
Son yaktığım gemiden, beni indirir misin?

İĞDE ÇİÇEĞİ MUSTAFA İMİR

Esirgense bile verimli toprak
Sanma ki tedirgin iğde çiçeği
Şafağın çiğini emerken yaprak
Direnci belirgin iğde çiçeği

Erkence dağılır kışın uykusu
Bozkırları bürür bahar coşkusu
Etrafı sarınca güzel kokusu
Gönül alır sevgin iğde çiçeği

Meyve bahçesinde çok göze batar
Mekânını kurak toprakta tutar
Kendini kenarda çitlere atar
Belki ondan gergin iğde çiçeği

Yeşille sarının uyumu gökçek
Dikeni efsane kokusu gerçek
Bana göre en hoş en masum çiçek
Tevazuda dingin iğde çiçeği

Muhteşem kokusu uzaktan sarar
İnsan hoş kokuyla esenlik arar
Kendisine çeker davetkâr ısrar
Doğa senle zengin iğde çiçeği

Kokunu tarife söz gücüm yetmez
Abartılı sözü sabrın söyletmez
Lakin vasıfların övmekle bitmez
Bozkırlarca engin iğde çiçeği

Takdir edilmedi senin değer
Bahçelerden sürgün olmak kaderin
Güllerle aynıdır gönlümde yerin
İlginç hayat çizgin iğde çiçeği

Çiçeklerin bahar eder baharı
Ferahlık doldurur kokun civarı
Sende abartısız en soylu sarı
Güneştendir rengin iğde çiçeği

Kokunu hissetmek ibadet gibi
İlahî bağıştan saadet gibi
Her ilkbaharda bir veladet gibi
Dalında hevengin iğde çiçeği

Ağaçlar içinde sürmezsın sefa
Dışlanıp gönüllü çekersin cefa
Yine de sunarsın insana şifa
İMİR' e az dengin iğde çiçeği

Çantasından kalpli anahtarını çıkardı, kapağıya taktı, yavaşça döndürdü. Kilit sesini duyunca içeri girdi. Kocasının hediyesiydi bu. Yıllar önce, liseli birer gençken ikisine de aynısından almıştı ve anlamını yitirmeden hâlâ kullanılıyordu.

Anahtarını anahtarlığa koyarken, piyanonun üstündeki çerçevede duran düğün fotoğrafları gözüne çarptı. Akşamları piyano çalan kocasının yanında şarkı söyleyerek ona eşlik etmek, çiftin en büyük zevklerinden biriydi. Daha evleneli bir yıl üç ay olmuştu; ancak tanışıklıkları ortaokula dayanıyordu. Mutlulukları sanki her geçen gün katlanarak artıyordu.

İmrenerek bakılan bir çift oldukları için Defne Hanım nazardan çok korkardı. Haksız da sayılmazdı. Eşi Ramazan Bey'in ona olan ilgisini görüp de kıskanmayan yoktu ya da Defne Hanım'ın kocasına aşkla bakan gözlerini fark etmeyen...

Bu düşüncelerle mutfağa, yemek hazırlığına yöneldi Defne Hanım. Kocasıyla birbirlerine armağan ettikleri şarkı olan "Hatıran Yeter" i açtı. Melodinin huzuruyla işine daldı ve ardından şarkının sözleri geldi:

Senden bir hatıra bana bu şarkı
Bir gün gitsen bile hatıran yeter

Masayı hazırlamış, son hamle olarak her zamanki gibi eksik olmayan kırmızı mumları da yerleştirmişti. Her günlerini ilk günkü sevgiyle yaşamayı çok güzel başarıyorlardı. Gözü saate takıldığında eşinin hâlâ gelmemiş olması, Defne Hanım'ı endişelendirdi. Hemen telefonunu eline aldı. Şarkı, fonda dönmeye devam ediyordu:

Unutmak mümkün mü böyle bir aşkı?
Bir gün gitsen bile hatıran yeter

Telefonunu çaldırdı hemen Ramazan Bey'in.

Bir... İki... Üç... Dört... Dıt... dıt... dıııt...

"Daha sonra tekrar deneyiniz."

"Belki mesaj atmıştır da görmemişimdir," umuduyla tekrar kontrol etti telefonunu Defne Hanım. Ancak hayır... Ne beklediği "Acil bir işim çıktı, eve gelince anlatacağım. Seni seviyorum." mesajı vardı, ne de başka bir açıklama. Hatta Ramazan Bey'den hiçbir mesaj yoktu.

Bir anda başı döndü; masaya çarparak bayıldı Defne Hanım. Beraberinde, masadaki mumların

devrilerek masa örtüsünü tutuşturması kaçınılmaz oldu.

Bir yanda yaşanan o güzel günler
Bir yanda anılar, bir yanda dünler

Yanındaki telefonda yükselen şarkı, Defne Hanım'ın baygınlık halindeki rüyalarını şekillendiriyordu. Alevlerin sıcaklığı değil, rüyalarının korkunçluğu uyandırdı onu. Rüyasında Ramazan Bey'e bir şey olmuştu... O düşünceyle gözlerini açtı. Durumun şokunu üzerinden atamadan çevresini saran alevlere baktı. Ağzını ve burnunu kapatarak kapıya yöneldi. Gözü, kapının yanındaki anahtarlığa, ardından çerçevedeki düğün fotoğraflarına kaydı. Oysaki işten geldiğindeki o sevgi dolu bakışıyla, şimdi ki acı dolu bakış aynı olabilir miydi? İçeriden yükselen şarkı sesini hâlâ duyabiliyordu:

Seni yaşatacak neler var, neler
Bir gün gitsen bile hatıran yeter

O an ile oyalanacak vakti yoktu. Duman onu zorlamaya başlamıştı. Bir hışımla kendini dışarı attı. Telefonu içeride kalmıştı. Dolu dolu bir yıl geçirdikleri, her köşesinde bir anı saklı olan evlerinin gözlerinin önünde alevlere teslim oluşunu izledi. Durumun şokundan yardım bile isteyemiyordu.

O sırada sokağın başında bir araba belirdi. Ve arabadan yükselen şarkı sesi:

Bilinmez neleri getirir zaman
Bilinmez neleri götürür zaman

Araba yaklaştıkça, Ramazan Bey'in her gün kullandığı siyah, büyük arabası olduğunu fark etti. Nasıl tepki vereceğini bilemese de, kocasının yanında olacak olma ihtimalinin verdiği güveni iliklerine kadar hissetti. Araba yavaşladı. Sanki her zamanki gibiymiş gibi sakince park etti Ramazan Bey.

Fakat... Arabadan inen Ramazan Bey hiçbir tepki vermeden, karısının yanından geçti. Gözleri boş, yüzü ifadesizdi. Bir şeyler gitmişti ondan. Hayatını sanki o çok sevdiği eşi hiç var olmamış gibi yaşıyordu o süreç boyunca. Evin durumuna bir an baktı, sonra aynı sessizlikle arabasına bindi ve gözden kayboldu.

Zaten şokta olan Defne Hanım, kocasının bu tavrıyla iyice kendine gelememi. "Nasıl olur da onca yaşamışlığı yok sayabilir?" diye düşünürken, evin kırılmış camından uçup gelen bir kâğıt parçası ayaklarının hemen önüne düştü. Bir adım attı, sonra bir adım daha... Eğildi ve kâğıdı eline aldı. Kenarları yanmış olan bu kâğıdı çevirdiğinde, onun bakmaya doyamadığı düğün fotoğraflarından biri olduğunu fark etti.

Sonra yürümeye başladı. Soğuk havada üzerinde kısa kollu bir tişört, ayaklarında sadece çoraplar, elinde kalbinin üzerine bastırıldığı fotoğraf... Geçtiği sokakların bile her köşesinde bir anı

vardı Ramazan Bey'le. "Acaba ona da bir şeyler beni, bizi hatırlatır mı?" diye geçirdi içinden. Ama ruhlarının arasındaki o güçlü iletişimin bitmiş olabileceğine asla inanmak istemiyordu.

Tüm bu yaşananları bir "yarım kalmışlık" olarak görüyordu. Fakat bir gün karşılaşırlarsa, birinin pişman, diğerinin kırgın olması ihtimali onu çok korkutuyordu. Yalnızca bir şeyden emindi: Şu an olmasa bile, geçmişte bir yerlerde Ramazan Bey onun için canını verirdi.

Yaşadıkları o kadar yoğun ve arka arkaya gelmişti ki, artık psikolog kimliğiyle düşünemiyordu. Zihni yorgun, duyguları karmakarışık. Ama fark etmeden gelmek istediği yere ulaşmıştı bile.

Yavaşça eğildi, toprağın üzerindeki soğuk mermerin kenarına oturdu. Dikili olan mermerdeki yazıyı içinden tekrar tekrar okudu:

"Ramazan Görmüş – Ruhuna Fatiha"

Ardından sessizce mırıldanmaya başladı:

Aşk bir hatıradır maziden kalan
Bir gün gitsen bile hatıran yeter
Hatıran yeter... Hatıran yeter...

Hatıran yeter...

TAYYİB ATMACA ŞİİRİNDE GURBET

M.ALİ ÖZDOĞAN

**“bir kirmende eğiririm umudu
sancım artar gün geceye dönerken
eski günler siyah beyaz fotoğraf
korkuyorum yeni pozlar vermeye
bir gül kadar dahi gülümsemeden
çaresiz kendime geri dönerim”**

Tayyip ATMACA

Tayyip Atmaca, günümüz hece şiirinin önemli isimlerindendir. Onun gerek biçim gerek içerik olarak bir ayağı geleneğin bir ayağı modern şiirin üzerinde durmaktadır. Atmaca; Yunus Emre, Karacaoğlan gibi halk şiirinin ustalarından beslenirken şiirlerinde kendinden önce kullanılan halk şiirinin ana temalarını modern dünyanın kalıplarını da hesap ederek yeniden kurgulamıştır. Bu bağlamda Atmaca'nın şiirinin ana temalarından birisi gurbettir.

Doğup yaşanılmış olan yerden uzak yer anlamına gelen gurbet kelimesi modernite ile insan yaşamındaki somut karşılığı erozyona uğramıştır. Ulaşım ve iletişim araçlarının sınırlı olduğu bir zaman diliminde gurbet kelimesi, uzak düşmeyi, hasreti, kavuşma isteğini, memleketi, ana babayı, ata ocağını çağrıştırırken içinde yaşadığımız hız çağında gurbet kelimesi sözlüklerimizden de yaşıttımızdan da çıkmış, çıkarılmıştır. Özellikle iletişim şeklinin ve dilinin değişmesi gurbet kelimesinin yeni nesildeki karşılığının tamamen yok olmasına neden olmuştur. 1962 doğumlu bir şair olan Tayyip Atmaca yaş itibarıyla gurbet özlemini hafifleten bir iletişim aracı olarak mektup olgusuna tanık olmuş günümüzde ise akıllı telefonların anlık sesli ve görüntülü iletişim imkanlarını deneyimlemiştir. Atmaca'nın bu tanıklığı şiirindeki gurbet kelimesinin içine sirayet etmiş ve söz konusu kavram yer yer metaforik göndermelerin adresi olmuştur. Haliyle Tayyip Atmaca'nın şiirlerinde “gurbet” imgesi; yalnızlık, hasret ve insanın kendine yabancılaşması gibi temalar gerçevesinde derin bir lirizmle bağdaştırılmıştır.

“Beni burda taşırdı kopardığın fırtına / Her dalga bir dağ olur üzerine yıkılır” Bu dizeler, gidenin ardında bıraktığı duygusal tahribatı anlatmaktadır. Öyle ki gurbet, sadece fiziksel bir ayrılık değil, ruhu kemiren bir yüküdür. Zira onun şiirlerinde gurbet, insanın kendisiyle yüzleştiği bir yalnızlık

mekânıdır. "Çoğu Gitti Azı Kaldı" şiirinde, "Bir başına kaldın insan içinde" dizesi, kalabalıklar arasında bile hissedilen derin bir yabancılaşmayı anlatmaktadır. Bu bakımdan gurbet salt memleket özlemi değil, aynı zamanda insanın kendi benliğine yabancılaşmasıdır. "Ruhum Gurbet Elde Tutsak Kalacak" şiirindeki "Nereye gidersem ora yalnızlık" ifadesi, bu duyguyu en keskin haliyle yansıtmaktadır.

Gurbeti ruhun sürgün edildiği bir duygu coğrafyası olarak dile getiren şair, "Gizli Sebep" şiirinde, dizelerini özlemle yoğrulmuş bir bekleyiş ve iç hesaplaşmanın derin sancıları üzerinden işlemiştir. Şiirdeki imgeler, gurbetin yalnızlık, çaresizlik ve sessiz bir isyanla nasıl iç içe geçtiğini göstermektedir. "Kaç gecedir uykusuz gezdim durdum sahilde/ Hatıralara çarptım içim dışım kanadı". Maraşlı şair için hayat bir denizdir ve hatıralar kıyıdaki kayalıklar gibidir. Onun için hatıralar (kim bilir belki de gençlik ve çocukluk yılları) onun sılası iken içinde yaşadığı dijital çağ bir gurbete dönüşmüştür. Gurbetin en acı tarafı, geçmişin "sahile vuran bir enkaz" gibi içe işlemesidir: Atmaca'nın şiirlerindeki bu bakış açısının zamanın insanı ve toplumu fitrata yabancılaştıran, kendi kültürüne yozlaştıran akışıyla bağlantısı söz konusudur. "Maraş Bana Gurbet Oldu" şiirinde, "Maraş bana gurbet oldu yaşıma yetmiş bulmadan" derken o, geçmişin anılarını taşıyan bir yolcuya dönüşür. Oysa gurbet dediği Maraş şairin yaşadığı memleketidir.

Ancak bu memleket geçmişle şimdi arasında manevi bağları kopmuş bir köprüdür. Bu köprünün altından çok sular akmıştır ve modernitenin tahrip edici vasfı bir kültür ve ahlak erozyonuna sebebiyet vermiştir. Şair benzer bir hayal kırıklığını "Dönerken" şiirinde yaşar: O geçmişi "eski günler siyah beyaz fotoğraf" dizesi ile hafızanın solmuşluğunu ve geri dönüşsüzlüğü hatırlatır.

"bir kirmende eğiririm umudu
sancım artar gün geceye dönerken
eski günler siyah beyaz fotoğraf
korkuyorum yeni pozlar vermeye
bir gül kadar dahi gülümsemeden
çaresiz kendime geri dönerim"

Atmaca, gurbet temasını doğa imgeleriyle zenginleştirir. "Kar ve Kor" şiirinde, "İçimizde bir volkan / Patlamaya hazırlanır" derken, bastırılmış öfke ve özlemi yanardağ metaforuyla anlatır. "Sema Kuşu" şiirinde ise gurbet, bir kafese hapsedilmiş kuş imgesiyle somutlaşır: "Bir gün sema kuşu uçar kafesten / Ten toprağın dişlerinde kaybolur." Kuş aynı zamanda bedendeki ruhu ve ölümü anlatır. Beden de ruhun gurbetidir.

"geçip gidiyorum yalan dünyadan
ikiye katladı gölgem boyumu" (Sema Kuşu)

Şair için bu dünya bir gurbettir. Bu dünya yalan dünyadır. Atmaca, kendini buraya yabancı hissetmektedir. Yine bu yalan dünyada zamanın hızla tükendiğini gölge boyunun gün batımına doğru uzamasıyla imgelemektedir. Ancak onun şiirde dikkat çektiği noktalardan birisi insanın bu

dünyanın gelip geçici olmasına rağmen haksızlıklara meyletmesidir.

“kendimi kaçırısam çıksam dağlara
bağırsam avazım çıktığı kadar
yankısını duyan olmaz sesimin
gurbete çıkmışsan yarım haymatlos
hele bir de evkafta bir memursan
ardında bir emmin bir dayın yoksa
on ikiden vurdukların sayılmaz” (Sema Kuşu)

Atmaca için haksızlığın, hukuksuzluğun kol gezdiği böyle bir dünya gurbet gibidir. O Kendisini yarım haymatlos olarak konumlandırmıştır. Bu nedenle toplumdan kaçıp dağlara sığınma arzusundadır.

Nihayetinde Tayyip Atmaca’nın şiirlerinde gurbet, sadece mekânsal bir uzaklık değil, insanın kendi içine attığı bir yolculuktur. "Dönerken" şiirindeki "ruhumu onaran bir usta gerek" dizesi, bu arayışın özünü yansıtır. Gurbet, bazen bir şehirde kaybolmaktır, bazen de kendi benliğine dönüş yolunda verilen bir sınav, bazen bireyin içinde yaşadığı dünyaya yaptığı bir itirazın sonucunda o ortamdan kaçma isteğidir. Atmaca’nın dizeleri, gurbetin hüznünü taşıırken, aynı zamanda onun insana kattığı derinliği de gösterir. Şiirlerindeki her bir mısra, gurbetin sadece bir yer değil, bir “ruh hali” olduğunu fısıldar. Atmaca’nın şiirinde gurbet, “terk edişin yükünü taşıyan, hatıralarla yaralanan, sessizliğe gömülen ve nihayetinde bir türküyle belki avunan bir ruh halidir. “Gizli Sebep”, gidenin ardında bıraktığı boşluğu değil, “o boşluğun içinde kıvrananların çılgınlığını” anlatır. Gurbet, bir cevap bekleyen soru, bir limana ulaşamayan dalga, kanadı kırık bir kuşun özlemi olarak karşımıza çıkar. Ve belki de gerçek gurbet, “insanın kendi içinde kaybolmasıdır.

ÖMÜR DESTANI CAHİT CAN (OZAN EBEDÎ)

Dokuz ay beklemek çok uzun geldi
Dünya merakıyla hemen tezlendim.
Bana ömür boyu yoldaş olacak
Kader güzeliyle o an sözlendim.

Büyük bir keyifle çıktım sefere
Ayak bastım dünya denen bu yere
İmrendim çocukken hep büyüklere
Tez büyüyebilmek için hızlandım.

Büyüdüm, genç oldum; eğlendim, coştum
Nerde eğlence var oraya koştum
Günümü gün ettim, çok fena hoştum
Şu fani dünyadan yaman hazlandım.

Kısmeti topladım, nasibi derdim
Gönlümce yaşadım, murada erdim
Ben de bir güzele gönlümü verdim
Bazen cilve yaptım, bazen nazlandım.

Yalnızlık Allah'a mahsus diyerek
Bizim de bir yuva kurmamız gerek
Arkasından bir de düğün ve dernek
Gün geldi evlenip oğul, kızlandım.

Kaçmak üzeredir hayatın tadı
Fanidir dünyanın diğer bir adı
Yaş kemale erdi, yol da kısaldı
Bahar geldi geçti, artık yazlandım.

Dünyanın haline akıl sır ermez
Yediğin, içtiğin bir lezzet vermez
Kulaklar sağırdır, gözlerse görmez
Bahar bitti, yaz da bitti güzlendim.

Her gün yeni illet musallat oldu
Dişlerimi döktü, saçımı yoldu
Gül benzim durmadan sarardı soldu
Şikâyetler arttı, dertten sızlandım.

Mesut yaşamayı isterdim fakat
Kalmadı dermanım, tükendi takat
Azalacak derken arttı meşakkat
Dünya ateşinde yandım, közlendim.

Şu fani dünyada var mı hiç baki?
Elbette vaktinde vaciptir terki
Altmış, yetmiş derken bir de baktım ki
Zaman geldi geçti, ne tez yüzlendim.

Kalmadı saçımda siyah hiçbir tel
Kabir çağırmakta, el eder ki gel
Kurtulmak ne mümkün, ensemde ecel
Sıkı takipteyim, her an izlendim.

Sandım ki dünyaya gelmişim yeni
Görmedim giderken asla güleni
İstedim Azrail bulmasın beni
Köşe bucak kaçtım, her gün gizlendim.

Hayatın kanunu, değişmez gerçek
Herkes bu köprüden bir gün geçecek
Dostlarım yanımdan ayrılır tek tek
Her geçen gün biraz daha azlandım.

Ömür sona erdi, bitti toy düğün
Ben hiç bugünleri düşünmedim dün
İmam teneşire uzattı bir gün
Aklandım, paklandım, hem de bezlendim.

Hiç hayra alamet değildir durum
Artık sözüm geçmez, ötmüyor borum
Eğildi ayaklar, çıktı kamburum
Musalla taşında ancak düzlendim.

Edebî, mekânım bir hayli dardır
Üzerimde toprak, önümse yardır
Baş ucumda her an bir dostum vardır
Sevenlerim çokmuş, hemen özlendim.

Ziyaret sonrası aradaki buzlar erimiş, hızla sağlığım ve neşem yerine gelmişti. Ertesi gün, öğle vakti eve geldiğimde annem yüzünde tatlı bir tebessümle: "Sabah kayının Sebahattin geldi. Dünürler akşama yemeğe bekliyorlarmış." dedi. Okul çıkışı pastaneye uğrayıp hediye bir paket yaptırıp. Fakat sevdiceğime özel, ayrı bir hediye götürmeliydim. Ne olabilir diye düşünmeye başladığımda aklıma okuduğumda çok etkilendiğim bir kitap geldi. Halit Ertuğrul'un 'Kendini Arayan Adam' romanı. Romanın boş olan ilk sayfasına: "Ebedi bir alemde, ebedi bir hayatta daimî refika-i hayatım olacak eşime hediye'dir." yazıp imzaladım. Hazırlıkları tamamlamış salonda akşam ezanının okunmasını bekliyorduk. Dışarıda korkunç bir rüzgâr vardı. Kapı, pencere aralıklarında adeta şarkı söylüyor, baca deliklerindeki kapakları oynatıp uğul uğul uğulduyor, savurduğu yağmur iğneleri ise camları tırmalıyordu. Nihayet namazlarımızı eda edip, üstümüzü sıkı bir şekilde giyinip yola koyulduk. Annemle kol kola, sımsıkı kenetlenip çenelerimiz göğüslerimize gömülü bir vaziyette hızla ilerliyorduk. Çok uzaklardan bir köpeğin hiddetli havlaması duyuluyordu. Bu arada elektrik direklerinde asılı hoparlörlerden: "Dikkat! Dikkat! Emirdağ Belediyesi İtfaiye Müdürlüğü'nden uyarı; Şiddetli lodos nedeniyle soba kaynaklı baca zehirlenmelerine karşı tüm halkımızın dikkatli olması, yatmadan önce sobalara kesinlikle yakıt konulmaması önemle rica olunur." anonsları yapılıyordu. Nihayet müstakbel kayınvalidemin sokak kapısı önüne gelmiştik. Zile henüz basmamıştım ki kapı açıldı. Kayınvalidem mutlu bir tebessümle: "Dünür anne hoş geldiniz, Şabanım sende hoş geldin! Girin! Girin içeri! Dondunuz! Bu ne rüzgâr, adamı götüreceksin nerdeyse, hele bi yukarı çıkalım." dedi. Hızla merdivenleri tırmanıp odun sobasının yandığı sımsıcak odaya geçtik. Üzerimde uzun, gri renk bir palto, annemin üzerinde ise siyah bir manto vardı. Kayın validem üzerimizdekileri çıkarmamızı istedi. Sonra da onları alıp oda kapısının yanında bulunan demir ayaklı askıya astı. Sıdika ebe ve Sebahattin dede de oradaydı. Sebahattin dedenin üzerinde her zaman olduğu gibi gri renk, örme yün hırkası, altında yakalı oduncu gömleği, kahverengi kalın kadife bir pantolon, başında ise siperliği ardına dönmüş kırık kenarlı kasketi vardı. Muhtemelen akşam namazını eda etmiş, kasketinin siperliğini çevirmeyi unutmuş olmalıydı. Sıdika ebe ise yine kat kat soğan gibi giyinmiş, başında beyaz yazması, ayaklarında kara lastik lapçınlar, kulağında parıldayan iki inci küpe sedirdeki köşesinde oturuyordu. İkisi de bembeyaz birkaçı eksik dişlerinin arasından tatlı bir tebessümle: "Tekrar hoş geldiniz! Hoş geldiniz." dediler. Ellerini öpmek üzere onlara yöneldiğimde dede elini uzattı: "Hoş geldin oğlum, berhudar ol!" dedi. Ben de: "Sağ ol dedem, hoş bulduk." deyip hürmetle elini öptüm. O da yanaklarımdan öptü. Bu arada ebe elindeki tesbihini hırkasının cebine koydu. Ebenin ve kayınvalidemin de ellerini hürmetle öptüm. Annemle de tek tek güler yüzle selamlaşıp musâfaha yaptılar. Çok geçmeden iç odadan sevdiceğim geldi. Annemin elini hürmetle öpüp selamlaştıktan sonra, benimle tokalaştı. Tokalaşırken gülen gözleriyle: "Hoş geldiniz Şaban Bey, hastalığınız nasıl oldu? Atlattınız inşallah." dedi. Ben de tebessümle: "Teşekkür ederim Arzu Hanım, sizin ziyaretinizden sonra adeta manevi bir doping almış gibi oldum. Şimdi daha iyiyim." dedim. Selamlaşma faslından sonra kayınvalidem ve Arzum müsaade alarak yemek hazırlığı için mutfağa gittiler. Bu arada annem Sıdika ebeyle, ben de Sebahattin dedeyle koyu bir muhabbete koyulduk. Dede öğretmenlik yapmış olduğum Meslek

Yüksekokulu'nun okul olmadan önce halı fabrikası olduğundan, ebenin orada belli bir süre çalıştığından bahsetti. Ebe bizim konuşmamıza kulak kesilmiş olmalı ki: "Şaben oğlum, yeni evliyken çok kilim dokudum. Dedenin dediği gibi sizin okul o zamanlar dokuma atölyesiydi. Sıra sıra ahşaptan el dokuma tezgâhları vardı. Her tezgâhta çeşitli renklerde kök boyalarla boyanmış yumaklar hazır edilir, asılırdı. Benim elimin ayarı iyiydi. Kirkiti sıkı vurur, düğümleri asılarak indirir fabrika gibi çalışırdım. Evde de ıstar başında çok kilim, seccade dokudum. Onları pazarda satar, parayı şu kör herifin cebine koyardım. Kızlarıma, torunlarıma da birer kat kilim, seccade dokuyup çeyizlerine ta o zamandan hazır ettim. Arzumun çeyizine de hazır. Güle güle serip kullanırsınız." dedi. Ben de: "Sağ ol ebem, ellerine sağlık." dedim. Dedeye: "Kayınbabam yok mu evde? Göremedim." dedim. Dede de: "Şaban oğlum kayınbaban Emirdağ'ın uzak bir köyünden iş almış, iş bitene kadar orada kalacakmış." dedi. Bu arada küçük kayınbiraderim uykulu gözlerle içeri girdi. Ellerimizi öpüp selamlaştı. Sonra da yanıma oturdu. Kendisiyle biraz sohbet ettik. Ortaokuldan sonra okumadığını, pidede çalıştığını, bu sıralar işlerinin çok yoğun olduğundan ve yorulduğundan bahsetti. Her ne kadar kayınımla sohbet etsem de bir gözüm mutfaktaki hummalı çalışmadaydı. Önce kayınvalidem büyük bir sofra bezi getirip odanın ortasına serdi. Bezin üstüne de yuvarlak büyük bir sofrayı demir ayaklarını açarak yerleştirdi. Çiçekli basmadan yün minderleri sofranın etrafına sayıya göre dizdi. Kaşıkları, tabakları, yemek tencerelerini getirdiler. Sevdiceğim iç içe katlanmış iki deste yufkayı herkesin önüne gelecek şekilde dağıttı. Sonunda sofra mükemmel bir şekilde donatılmış bizi bekliyordu. Yemeklerin enfes kokusu herkesin ağzını sulandırmış adeta sulu sulu ağızımızda biriken tükürükleri yutkunuyorduk. Dedenin: "Hadin bismillah." demesiyle herkes sofraya geçti. Önce Emirdağ'a has nohutlu buğday çorbası ikram edildi. Çorba soğuktan katılaşmış göğsümü bir merhem gibi yumuşatmıştı. Ardından etli kuru fasulye, mercimekli bulgur pilavı, yaprak dolması, yoğurt, biber turşusu, erik hoşafı, çoban salatası, koyun yoğurdundan bol naneli cacık. Yemeğin sonlarına doğru Sıdika ebe: "Şaben oğlum bi' yemek duası et de sofradan kalkalım." dedi. Ellerimizi açıp: "Bismillahirrahmanirrahim. Hamd, alemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. Allah'ım! Kalplerin tabibi ve devası, bedenlerin afiyeti ve şifası, gözlerin nuru ve ziyası olan Peygamber Efendimize (S.A.V) ve onun mübarek nesline, ehli beytine ve ashabına salat ve selam eyle. Ya Rabbi! Yeryüzünde hareketli olan nice canlılar var ki, onlar rızıklarını kendileri taşıyamaz ve temin edemezler. Rızkı onlara da bizlere de ancak sen verirsin. Ey hadsiz nimet ve nihayetsiz ihsan sahibi Rabbimiz! Ey nimetlerine şükredenlerin ecrini veren ve ebedi olarak şükre layık olan Meşkur! Ey bütün canlılara ikram olunan tohum ve meyvelerin Rabbi. Verdiğin nimetler karşısında bizleri daima sana şükreden, seni zikreden, senden korkup emirlerine itaat eden kimseler eyle. Bizlere şu ihsan ettiğin nimetlere gerektiği gibi şükretmeyi ilham eyle. Âmin!" diyerek duayı bitirdim. Sonrasında herkes sofradan kalkıp sedirdeki köşesine çekildi. Sofra kalkmış, bulaşıklar yıkanmış, bardaklarda buğulanan mis kokulu çaylar gelmiş, herkes sakın sakın çayını yudumluyordu. Kayınvalideme birazda mahcubiyet içerisinde: "Anne yemekler çok lezzetli olmuş, iftar sofrası gibi hazırlık yapmışsınız, zahmet etmişsiniz, elinize sağlık." dedim. O da: "Zahmet de ne demek Şaban'ım. Sen asıl Arzuma teşekkür et. Yemeklerin çoğu onun elinin marifeti." dedi. Ben de: "Ya! Öyle mi?" diyerek sevdiceğime döndüm. Kendisine: "Ellerine sağlık Arzu Hanım, gerçekten çok zahmet etmişsin. Nohutlu çorbaya gerçekten bayıldım. İnan sırf o olsa yeterliydi. Yalnız ileride de hep böyle lezziz yemekler yaparsan vay benim halime!" dedim. Bu sözüm üzerine herkesin yüzünde tatlı bir gülümseme belirdi. Arzum ıslıl ıslıl gözlerinde sıcak bir tebessümle: "Öncelikle yemekleri

beğendiğin için çok teşekkür ederim. Annem ne kadar beni öne çıkarsa da inan onun emeği benden daha çoktur. O beğendiğin lezzetli çorbanın da ustası Hacı Sıddık'tır. Yazın malzemeleri alırız, anneannem karar, küçük poşetlerde buzdolabının derin dondurucusuna atarız, canın ne zaman isterse yirmi dakikada hazır olur. Sen geçen gün babamın dediğine bakma. Seni hiçbir zaman askılı donlu Mustafa gibi yapmam ama keçiboynuzu gibi de pörsümene razı olmam. Sağlıklı ve ölçülü yiyerek kilonu korursun. Hem şu an kilon iyi, bu halini koru yeter." dedi. Oda kapısı açık olmasına rağmen içerisi oldukça ısınmıştı. Hem temiz hava almak hem de sevdiğimle baş başa kalmak için, çaylarımızı alıp salondaki kanepeye geçtik. Tabi ki oturduğumuz kanepede büyüklerimizin kapsama alanı içerisindeydi. İki odanın ısı derecesi arasında en az on beş derece fark vardı. Öncelikle ikimizde: "Oh be dünya varmış!" diyerek serin ve bol oksijenli havayı tutkuyla derin derin içimize çektik. Uzun uzun konuştuk; geleceğe dair planlarımızı, umutlarımızı paylaştık. Konuştukça yüzlerimiz gülüyor, gönüllerimiz birbirine daha bir ısınıyordu. Ellerimiz çoktan buluşmuş ve bir kelepçe gibi bir daha ayrılmamacasına birbirine kenetlenmişti. Ona elbise almaya giderken ilk kez el ele tutuştuğumuzda hissettiklerimizden bahsettim. O ipeksi dokunuştan, içimin ürpermesinden, adeta bütün vücudumun elektrik çarpmış gibi titremesinden. O da aynı duyguları hissettiğinden söz etti. Ve şu anda da aynı duyguları hissediyorduk. Bu arada kayınvalidem çaylarımızı tazeleyip, tabakta elmalı kek, pasta, börek ikram etti. Açık oda kapısından ebeyle annemi görebiliyordum. Koyu bir sohbete dalmışlardı. Ara ara gülen gözleriyle bize bakıyorlar, keyifle çaylarını yudumluyorlardı. Dede ise yine her zaman ki oturuş stilini bozmadan sağ ayağını altına almış, diğerini onun üstüne çatmış, bir elinde ince belli bülbul yuvası bardağı, çayını yudumlarken televizyon seyrediyordu. Aklıma paltomun iç cebinde bulunan Arzum için hazırladığım hediye kitap geldi. Kendisine: "Sen otur, ben hemen geliyorum." dedim ve hızla pakete sarmış olduğum hediyemi alıp getirdim. Tebessümle hediyeyi kendisine uzattım. O da ışıldayan gözleriyle: "Aa! Canım çok nazıksın, teşekkür ederim." deyip paketi aldı ve heyecanla açtı. Kitabı eline alınca önce hafif sesle ismini okudu: "Kendini Arayan Adam" kitabını iki eliyle göğsüne götürüp: "Canım tekrar çok teşekkür ederim. Bana daha önce hiç kimse bir kitap hediye etmemişti ve inanıyorum ki bir insana verilebilecek en değerli hediye nedir diye soracak olursan? Kitap derdim." dedi. Sonra kendisine ilk sayfasını açmasını söyledim. O da açtı ve okumaya başladı: "Ebedi bir alemde, ebedi bir hayatta daimi refika-i hayatım olması dileğiyle eşime hediyemdir." Sonra ısıltı ısıltı gözleriyle, gözlerimin içine bakarak: "Canım" dedi ve boynuma sarıldı. O anda kendisine: "Ben seninle sonsuzluğu da yaşamak istiyorum. Sen benim hem bu dünyada hem de ebedi hayatta eşim olacaksın inşallah!" dedim. Sonrasında kitabı önceden okuduğumu ve çok etkilediğimi, okuduğunda kendisinin de beğeneceğinden bahsettim. Bir ara konu, gelecek ve kariyer planlarımız hakkında konuşmaya geldi. Ben doktora için önümdeki en büyük engelin Kamu Personeli Dil Sınavı (KPDS) olduğunu söyledim. İngilizcemin çok zayıf olduğundan, geliştirmem için çok çalışmam gerektiğinden bahsettim. Ayrıca çalışmak için şu an elimde herhangi bir kaynağımın olmadığını söyledim. O da: "Dur bir dakika, bizde birkaç tane İngilizce doküman vardı. Bir ara babam çalışmıştı, işine yarar inşallah!" dedi ve kitapları getirmek için yanımdan ayrıldı. Az sonra elinde birkaç kitapla döndü. İncelediğimden Fono yayınlarına ait gramer ve mesleki kitaplar olduğunu gördüm. Kitapları aldım ve çok teşekkür ettim. O da Sağlık Meslek Lisesi Hemşirelik bölümünü bitirdiğini, üniversite sınavlarına hazırlanmakla meşgul iken evlilik işinin araya girdiğini, ilk başlarda çok direnmesine rağmen, büyüklerin de ısrarıyla evliliğe razı olduğunu söyledi. Bu arada ben araya girdim: "Canım senin

eğitimine engel olduğum için çok üzgünüm. Fakat inan ki evliliğimiz senin eğitime engel olmayacaktır. Bu konuda her zaman yanında olacağımdan hiç kuşkun olmasın.” dedim. O da: “Buna eminim. Seni tanıdıkça ne kadar doğru bir karar verdiğimi şimdi daha iyi anlıyorum. İyi ki sen ısrar etmişsin, iyi ki hayatımdasın ve iyi ki varsın.” dedi. Sonra konuşmasına devam etti: “Biliyorsun Sağlık Meslek Lisesini bitirdim fakat hemşire olarak atanmam olmadı. Onun için önümde hazırlanmam gereken Devlet Memuriyet Sınavı (DMS) var.” dedi. Ben yine burada araya girdim. “Hayatım sen çalışmak zorunda değilsin, ailemizin geçimini sağlamak zaten benim görevim.” dedim. O da: “Seni anlıyorum fakat ben dört sene bu mesleğe emek verdim. Emeğimin karşılığını almanın hakkım olduğunu düşünüyorum. Ayrıca ne senin ailen ne de benim ailem varlıklı değil. Evimize çift maaş girmesi iyi olmaz mı?” dedi. Ben de: “Tabi ki daha iyi olur canım. Ben senin çalışmana kesinlikle karşı değilim. Sadece bu konuda kendini zorunlu hissetmemeni istiyorum. Öyleyse sınava hazırlanman gerekiyor. Bunun için sana acilen doküman tedarik etmeliyiz. Bu hafta yüksek lisans dersi için Afyon’a gittiğimde orada bu tür sınavlara hazırlık kitaplarının satıldığı kırtasiyeler var, araştırıp sana güzel bir sınav seti alayım” dedim. Bu arada içeriden Sıdika ebenin yüksek, tiz sesi duyuldu: “Arzuuu, Şabeeen ne konuşuyunuz saatlerdir orada, biraz da buraya gelin de yüzünüzü görelim. Vaaa bacım nedir bunların elinden çektiğimiz.” dedi. Ben de: “Hadi Arzum ebeyi fazla kızdırmadan içeri geçelim.” dedim. Ben anamın yanına sevdiğim de televizyonun yanındaki sandalyeye oturdu. Bir ara Arzum kahve yapmak için mutfağa gitti. İhtiyarlar kendi aralarında keyifle yarenlik ediyorlardı. Ben de masa üzerinde bulunan eski tarihli gazeteyi elime alıp sayfaları arasında gezinmeye başladım. Çok geçmeden Arzum elinde tepsiyle göründü. Bol köpüklü kahveleri tek tek bizlere dağıttı. Taze kahvenin o muhteşem kokusunu derin derin içime soluyup gözlerimi yumuyordum. İhtiyarlar bu sefer Arzumu lafa tuttular. Dede ise kahve almamıştı, oturduğu yerde uyuklamaya devam ediyordu. Ben, kayınvalidem ve Arzum’un tam karşısında oturuyordum. Çocukluğumdan kalma utangaçlığımdan olsa gerek sevdiceğimle çok sık göz göze gelemiyordum. Gazetenin sayfaları arasında dolaşırken bir hinlik geldi aklıma. Çaktırmadan gazetenin ilk sayfasında küçük bir delik açtım. Gazeteyi okuyormuş gibi kaldırıp o küçük delikten doya doya sevdiceğimi seyre daldım. Karşımda adeta resim gibi güzel aynı zamanda canlı bir tablo vardı. Üzerinde koyu mavi, ince, kolsuz bir süveter, altına da beyaz, boyunlu bir kazak giymişti. Süveterine uygun renkteki ipek pantolonuyla gayet şık ve zarif görünüyordu. Kulaklarında zümrüt damla küpeler, bal rengi gözleriyle ahenk içerisinde ara ara ışıırken, kıpırtırdığı kirpikleri adeta bir çiçeğin taç yaprakları gibi açılıp kapanıyordu. Saçlarını başının arkasında topuz yaptığı için anneannesine benzeyen oval siması hafiften gerilmiş, sevinçle ışıyan çekik gözlerinin tüm aydınlığını ortaya çıkarıyordu. Her gülümsemesi simasına ayrı bir renk ve ahenk katıyordu. Gökyüzünde parlayan ayı seyretmek nasıl ki insana bir sevinç bir keyif veriyorsa, sevdiğimi karşımda böyle temaşa etmek de gözlerime, gönlüme öyle ferahlık ve huzur veriyordu. Zeki, güzel ve kendinden emin bir duruşu vardı. Ahmet Ümit bir romanında: “Bir erkek için gerçek hazine bir kadın tarafından sevildiğini hissetmektir.” demiyor muydu? Benim onu sevdiğim kadar onun da beni sevdiğini hissediyordum. Karşımdaki güzellik birden beni üniversite yıllarıma götürdü. Kaldığım öğrenci evinin lavabo aynasının kenarına hiç unutamadığım güzel bir dua yapıştırılmıştı: “Allah’ım suretimi güzelleştirdiğin gibi siretimi de (ahlakımı da) güzelleştir.” Dış güzelliğimiz bir gül gibi elbet bir gün solacaktı. Baki olan bizi bakiye taşıyacak olan ise kalp ve gönül güzelliğimiz değil miydi? Bu duygu harmanı içerisinde Rabbime: “Allah’ım eşimin suretini güzel yarattığın gibi ahl-

kını da güzelleştir ve bana sevdır. Dünya hayatında olduğu gibi ebedi alemde de ebedi hayatta da bana arkadaş, dost ve eş eyle!” diye niyazda bulundum. Eşim ara sıra bana doğru bakıyor, beni süzüyor fakat gazete okuduğumu düşünerek tekrar ihtiyarlarla muhabbete dalıyordu. Bir ara sandalyesinden kalkıp üzerindeki kazağının buruşan yerlerini düzeltti ve otururken tekrar biraz daha dikkatle bana doğru baktı. Evet gazetedeki adeseği, adeseden bakan keskin nişancıyı fark etmişti. Dudaklarında şaşkın ve tatlı bir tebessümle işaret parmağını hafif sağa sola sallayarak: “Gördüm seni, benden kaçamazsın!” diyordu. Artık kaçır göçer bir tarafım kalmamıştı. Gazeteyi indirip, dudaklarımda kurnaz, mutlu bir tebessüm, teslim bayrağını çekip, iki elimi havaya kaldırıp sonra da işaret parmağımla: “Sus! Aman kimseye söyleme!” İşareti yaptım. Sevdiceğim durur mu? Fırsatı yakalamış. Yüzü sevinç içinde keyifli keyifli mızızlanarak anneme şikâyetle başladı: “Anne! Oğlunu görüyor mu? Yanında kuzu gibi sessizce duruyodu ya! Gasteye bi’ delik açmış, bak aha şurda, deminden beri gizli gizli beni gözetliyormuş.” Bu arada annem gülen beyaz dişleriyle bana yönelip: “Ulen! Öyle mi? Yaşı gara gelesice seni, kadın gelinimi ne diye rahatsız ediyon öyle? Seni muzip seni!” deyip, acıtmadan, şefkatle birkaç defa omzuma dokundu. Sevdiceğim bu arada acınası bir yüz ifadesiyle: “Annesi dövme, kıyamam ben ona!” dedi. Ardından Sıdika Ebe: “Vaa bacım! Hiç utanma, arlanma galmamış bunlarda.” diyor. Olanlara herkes hakır hakır gülüyordu.

TEBESSÜM AĞRIŞI MEHMET OSMANOĞLU

güneş gruba kaydı
bir yanımda hüznün
diğer yanımda sessizlik
düştüm
meçhul bir yola
avucumda titreyen
son ümitlerime
elveda diyerek
dilime tutuşturduğum bir kırık ezgiyle
ıradım
kızıl ufka gömülen hülyalarım
gülümseyerek

acı bir tebessümdü dudağımda beliren
"ağla" dedi kalbime, usulca eğilerek
dinledim
ruhumda kopan hâmuş bir feryadı
binbir vehimle sislenen gözlerimden
yağdım
bir hicran busesiyle
alnımdan öpen maziye
gülümseyerek

loş ışığında sokak lambalarının parıldayan kimsesizliğini
sırtlandım
sızılarla dokunmuş
elbisemi giyerek
yorgun omuzlarıma atıp onca gurbeti
ayrıldım
el ayak çekilince şehirden
ardımdan bakakalan kendime gülümseyerek

içimde kalan ne varsa
bir bir kalbime gömüp,
sönmüş bir yıldızın titreyen ışığında
yürüdüm
koyu bir karanlıkla sokakları
sessizliğin gürültüsüyle titreyerek
yanımdan ayrılmayan bir vefalı dosttu yalnızlık
durakladım
müşfik tebessümüyle
yine kapımı çalan yalnızlığa
gülümseyerek

bir çetrefil geceydi alışık olduğum
netâmeli gölgelerin izinde
sindim
bazı vakit bir kuytuya
rüzgârın ısığında sendeleyerek
bilmiyorum bana da doğar mı bu sabah güneşi
sustum
ensemde soluyan ölüme gülümseyerek

SEHERDE DÜZ KOŞU VE KUŞBURNU EZMESİ AHMET KAFKAS

İlkin aradım ayak izlerini dar ve karanlık sokaklarda
Geceyi dolunay aydınlatmadı her zamanki gibi
Sıklıkla iç geçirdim, üfledim, püfledim, yürüdüm
Kızdım kendimi görmediğim sırrı gitmiş aynalara
Bir ağaç dibinde biriken çöplerle bakıştım bir süre
Nefes aldım, kalktım ve direndim bütün suçlara
Gözümden kaçmadı ürkek bir güvercin korkusu
Yürüyüp yanından geçtiğim üveyikler
Ve kirli ceket
Usturasız tıraş ve taze badem ezmesi
Sıcak simit ve odun kokusu
İlkin yürüdükten sonra geldi tek tek

İçinden çıkamadığım içim kadar karanlık her yer
Sıklıkla iç geçirdim
Üfledim, püfledim

Sonra durdum, durakladım bir ara, bakındım öylece
Gördüm yolda bekleyen kurumaya yüz tutmuş çiçekleri
Uzattım elimi almak için, uyandım, kör oldum
Güneş üstümde doğdu çoğu sabah
Ben en çok güneş doğmadan uyanmaları sevdim
Örtüsünü yırtıp gecenin tertemiz sabaha uyanmaları
Serin solumalarla avuçlarıma sığdırdığım her ne varsa
Doğunca güneş püf diye uçuştüğünü gördüm
Penceremde bekleyen üveyikler
Ve kurumuş ekmek
Ocakta demlenen çay, fokurdayan yumurta
Yetmeyen battaniye ve kuşburnu ezmesi
İlkin uyandıktan sonra geldi tek tek

Dibini göremediğim bir çukur her yer
Sıklıkla ah dedim
Kendime benzedim

W Anne...

Çocuk dilinden türeyen bir kelime.

Eskiler "anne" dememiş, "ög" dermiş.
Bu yüzden annesini yitiren çocuğa "ög"süz, yani öksüz denmiş.
İlginçtir, "ög" aynı zamanda akıl demekmiş.
Demek ki eski insanlar anneyi akıl ile bir tutmuş.
Çünkü anne yoksa, öğretene de yok.
Anne yoksa, hayatın dili de susar".

Bu satırları ilk okuduğumda çocukluğum geldi aklıma.
Sonra, evlenip uzak bir şehirde geçirdiğim o yalnız yıllar...
Beş yıl süren gurbet.
Kalabalıklar içinde tek başıma kaldığım, taş duvarlara çarpa çarpa büyüdüğüm zamanlar...

Ama bilirim, ben hiçbir zaman ağlayarak anneme anlatmadım başıma gelenleri.
Anlatmış olsaydım da beni kimse galeye almazdı, kimse dinlemezdi.
Kendi hâlinde, evin külkedisi, değersiz bir kız çocuğuydum işte.

Komşu çocuklarıyla oynarken, sırf benimle oynasınlar diye evden onlara yiyecek taşırdım.
Saatlerce yalvarırdım, hadi biraz daha oynayalım diye.
Ama en sevdiğim arkadaşım Gül'ün bitmek bilmeyen nazlarıyla, küsüp darılmalarıyla doya doya oynayamadan akşam olurdu.

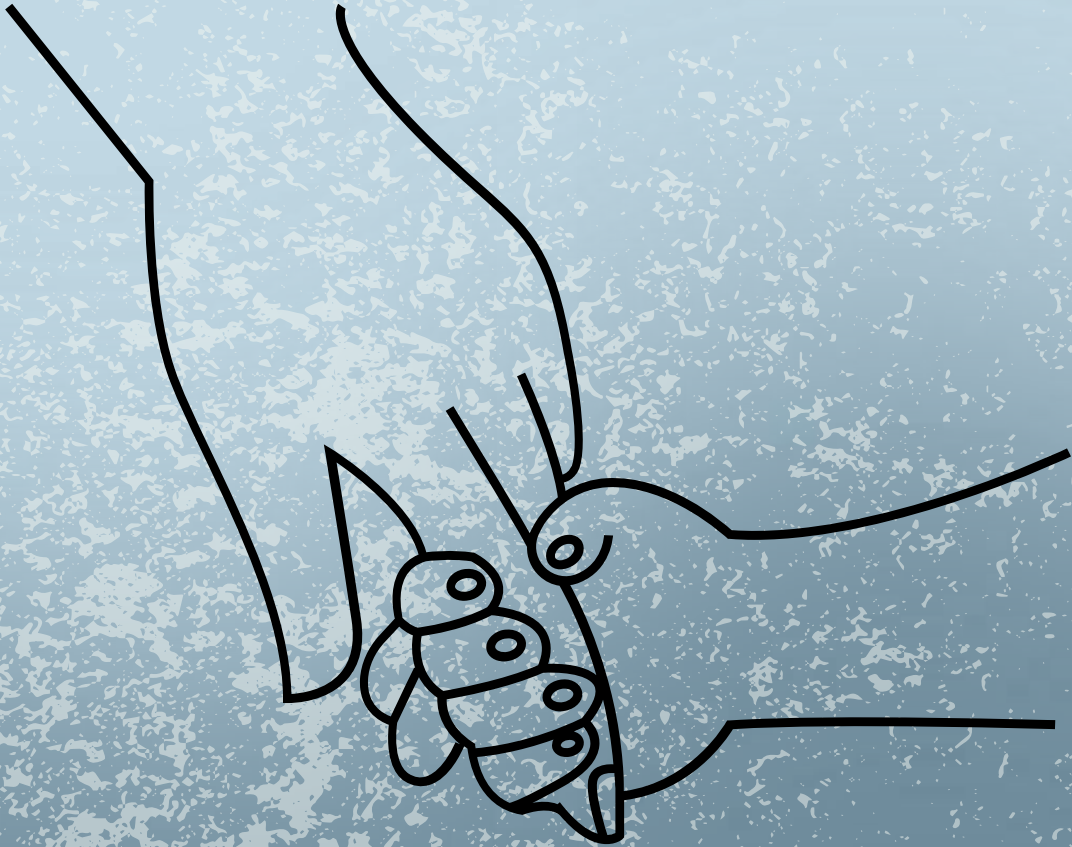
Bayram gelir, herkes yeni elbiselerini, pırl pırl ayakkabılarını bana gösterirdi:
"Bak biz annemle çarşıya gittik, neler aldık!" derlerdi.
Ben susar, dinlerdim.
Çocukluğum, başkalarının gezdiğini, giydiğini, yediğini izlemekle geçti.

Sokaklardan geçerken evlerin önüne bakardım;
Perdelerin ardında nasıl sofralar kuruluyor,
Kimler o sıcak odalarda toplanıyor,
Kaç çocuk bir arada kahkahalarla televizyon izliyor, merak ederdim.
İçimden:
"Şimdi ne güzeldir onların hâli," derdim.
İmrenirdim.

Sonra o evlerin zillerine basıp kaçmayı adet edindim.
Her gün...
Belki de fark edilmek isterdim.
Belki de sesimi başka türlü duyuramazdım.

Ama ne okulda, ne sokakta, ne evde...
Ne yaşadıysam, gidip anneme anlatmadım.
Ben hep evin görünmez kızıydım.

Dedim ya...
Gurbeti yaşarken bile, başım sıkışınca "Anne, yetiş!" diyemedim ben.
Çünkü ben o gün de, bugün de...
Öğ"süzdüm.

SEYR-İ ÂLEM KÖŞESİ Fatma SÜMER

Cacabey Gökbiilim Medresesi

İnsanın gördüklerini, bildiklerini kendine saklaması en büyük cimrilik diye düşünüyorum. Bu düşünceyle yazıyorum gittiğim, gördüğüm yerleri ve bana hissettirdiklerini. Yazdıklarımın meyvesi ilk kitabım, ilk fuar ve ilk heyecanım için, Antalya'dan başlayan ve yaklaşık dokuz buçuk saat süren yolculuğum bu kez de Kırşehir'e vardı. Kırşehir; ilk kez geldiğim, henüz çok kalabalıklaşmamış sakin, butik bir şehri Anadolu'nun. Otogardan fuarın da kurulduğu, şehrin en ünlü yeri olan Cacabey Meydanı'nın hemen kuzeyinde bulunan otele geçtiğimde vakit ikindiydi. Perdeyi açıp bana sunduğu Kırşehir manzarasına bakmak istediğimde meydanda kurulmuş fuar, güneyinde estetik mîmârisiyle dikkati üzerine çeken tarihî cami ve usul usul aydınlığını şehrin üzerinden çekmeye başlamış bir gün batımı karşıladı beni. Ertesi gün yapacağım ilk imza günü için yoğun bir heyecanla, yol yorgunluğundan kurtulup enerjimi taze tutmak için gecenin sükunetinde dinlenmeye çekildim.

**Emirliği döneminde
yaptığı büyük hizmetler
ve eserlerden dolayı
Caca Bey olarak nam
salmıştır. Bu
hizmetlerden biri de
Cacabey Medresesi'dir.**

Sabah gün aydınlanmış, yaşamın sesleri iyiden iyiye çoğalmıştı. Artık fuar alanına geçme vaktiydi. Mevsim normallerinin altında seyreden birkaç günlük yağmurlu havanın ardından yine normalin üzerine çıkan sıcak bir hava karşıladı bizi. Biraz da bu sıcak havanın etkisi ve çalışma saatleri olmasından kaynaklı olacak ki fuarın ziyaretçileri azdı. Biz de bu

sakinlikten faydalanıp yazar arkadaşlarla birbirimizi tanıma fırsatı bulduk. Kırşehirli yazarlarımız ev sahibi olarak bana şehrin yanı sıra meydana ve hemen yanındaki camiye adı verilen Caca Bey'i de anlatmayı ihmâl etmediler. Ben de yine bu sakinliği değerlendirip Kırşehir'e gelir gelmez otel penceresinden cazibesıyla beni selamlayan mâbedi hem kendim görüp hem de size anlatmak için ziyaret ettim.

Mâbedi anlatmadan önce camiyi yaptıran Kırşehir'in simge ismi Caca Bey'den bahsetmek istiyorum sizlere. Tam adı Cacaoğlu Nureddin Cebrail'dir. Ceceli aşiretinin beyi Emir Bahaddin Caca'nın

oğludur. 1240'da Kırşehir'de doğmuştur. Yetenekli ve başarılı olduğu için daha çocuk yaşta ileri gelenlerin ilgisini çekmiştir. Döneminde yaşayan Mevlana'nın övgüsünü almıştır. Emirliği döneminde yaptığı büyük hizmetler ve eserlerden dolayı Caca Bey olarak nam salmıştır. Bu hizmetlerden biri de Cacabey Medresesi'dir. Evet medrese diyorum çünkü bu cami ilk önce 1272 yılında dönemin Kırşehir valisi olan Caca Bey tarafından Gökbilim Medresesi olarak yaptırılmıştır ve tarihî kaynaklarda bu şekilde geçer. Caca Bey sadece bir yönetici değil aynı zamanda döneminin fakültesi olarak görülen bu medresede Türkçe eğitimi veren, Arapça

ve Acem dillerinde de eserleri olan bir muallimdi. Medresede hukuk, felsefe, tasavvuf, matematik, fizik, kimya gibi derslerinin yanı sıra mîmârisinden anlaşıldığı üzere astronomi gözlemleri de yapılmıştır. Bütün bu bilgiler zihnimden geçerken meydanın kenarlarındaki merdivenlerden iniyordum. Mâbede yaklaştığımda taş işçiliğinin en mahir örneklerinden biri olan görkemli kapı karşılıyor beni. Estetiğin ve zarâfetin somutlaşmış hali, Selçuklu süslemelerinin inceliğini en güzel biçimde yansıtan açık ve koyu renkte taşlardan oluşturulan desenler, daha mâbede girmeden gözümü ve gönlümü ihya ediyor. Kapıyı çevreleyen hat yazısında döneme ait emirnâme niteliğinde bir kitâbe, Nahl ve Âl-i İmran sûrelerinden âyetler tefekkür ve mânâ âlemine çekiveriyor hemen ruhumu. İlgi çekici şekillerden biri de kapının sağ ve solunda bulunan üzerine dantela gibi işlenmiş küreler. Caminin tarihiyle ilgili bir çok bilgi riva-

yetlere dayanıyor. O rivayetlerden biri de başta da söylediğim gibi buranın bir medrese, bir gözlem evi olduğu, bu kürelerin de ay ve güneşi temsil ettiği. Hatta köşelerine dikilmiş kulelerin ateşlenmiş bir roketi temsil ettiği söylenmektedir. Bu enteresan bilgilerin cezbettiği düşüncelerle taç kapının işlemeli ahşap kanatlarını aralayarak içeri giriyorum. İçeri girer girmez ferah bir aydınlık vuruyor yüzüme. Ve gözlerim hemen aydınlığın kaynağı kubbeye çevriliyor. Tavanı camla kapatılmış kubbeden süzülen ışık mâbedin içini aydınlatmaya yetiyor. Göğe açılan bu pencereye aydınlık feneri deniyor. Bu camlı kubbenin tam altında kubbeden yansıyan gezegen ve yıldızların incelendiği rasat kuyusu bulunmakta. Aslında bu alanın bir iç avlu olduğunu, medresenin camiye çevrilmesinden sonra cemaat yeri olarak kullanıldığını öğreniyorum. Bu alanın önünde iki basamakla yükseltilmiş mihrap, minber ve kürsünün bulunduğu çok geniş olmayan

ana eyvan yani cemaat yeri, sağ ve solunda kemerli, taş işlemeli, görüntüsüyle tarihin estetik ve sanatına yolculuk etme hissi veren dar koridorlarla geçiş sağlanan, muallim odası olduğunu düşündüğüm iki oda bulunmakta. Taç kapının kenarlarında olduğu gibi bu kemerlerin sütunlarına da, üst üste işlenmiş koni ve kürelerin güneş sistemindeki gezegenleri sembolize ettiği söylenmekte. Yine ana kapıya yakın bir sütuna birleştirilmiş, taş oyma stant üzerine yerleştirilen, kürsü ile benzer tasarımda küçük bir müezzin mahfili iç mekânı tamamlayan, camiye estetik katan ve dikkat çeken figürler arasında yer alıyor.

Taç kapının sağında ve solunda birer olmak üzere, mâbedin doğu ve batı yanlarında medrese olarak hizmet verdiği dönemde öğrencilerin kullandıkları sekiz adet hücre bulunuyor. Talebelerin saygıyı ve tevazuu özümsemeleri için hücrelere eğilerek geçilebilen

alçak kapılardan giriliyor. Tavana yakın ince uzun, küçücük pencereden süzülen ışık loş, tefekküre çağıran mistik bir hava katıyor hücreye. Girişin sağında kalan hücreye bitişik, etrafı ferforje trabzanla süslenmiş dört beş adet derin taş basamakla inilen, içinde Caca Bey'e ait kabrin bulunduğu türbeye duâ etmeyi de ihmal etmiyorum. Zîrâ toplum yararına hizmet etmiş, yüz yıllarca insanların faydalanacağı sadaka-i câriye bırakmış insanların hem bu dünyada hem de ahiret âleminde değer göreceğine inanıyorum. Türbenin yine beş altı adet taş basamakla çıkılan üst odası bulunuyor, ama kapısı kilitli olduğu için burayı gözlemleyemiyorum. Girişin hemen üstünde, yine ferforje trabzanıyla dikkati çeken, bir kişinin durabileceği yarım daire şeklindeki loca mimarının estetiğini zenginleştiren bir unsur olarak mâbedde yerini almış.

Taşa işlenmiş estetiği, emeği, tarihi, mâneviyâtı ve bu güne taşıdığı hatıraları tefekkür ettikten sonra, zaman yolculuğundan sıyrılır gibi görkemli taç kapının insana acziyetini hatırlatan kocaman ahşap kanatlarını aralayarak, yüzyılların üzerinden geçtiği taş sekisinden dışarı çıkıyorum. Kapının doğusunda türbenin dış duvarları taş işlemeli penceresi ve koni şekilde kubbesiyle yapıya sıra dışı bir estetik katıyor. Kuzeye düşen her iki köşede ve dış batı cephesinin ortasında bulunan, başta bahsettiğim gibi ateşlenmiş bir roketi andıran sütunlar görenin hayretini katlamaya yetiyor.

Camiinin dış avlusu yok denilebilir. Doğu kısmında yer alan tarihî şadırvan ve etrafında bulunan üç beş ağacın dışında caminin çevresi şehre entegre olmuş durumda.

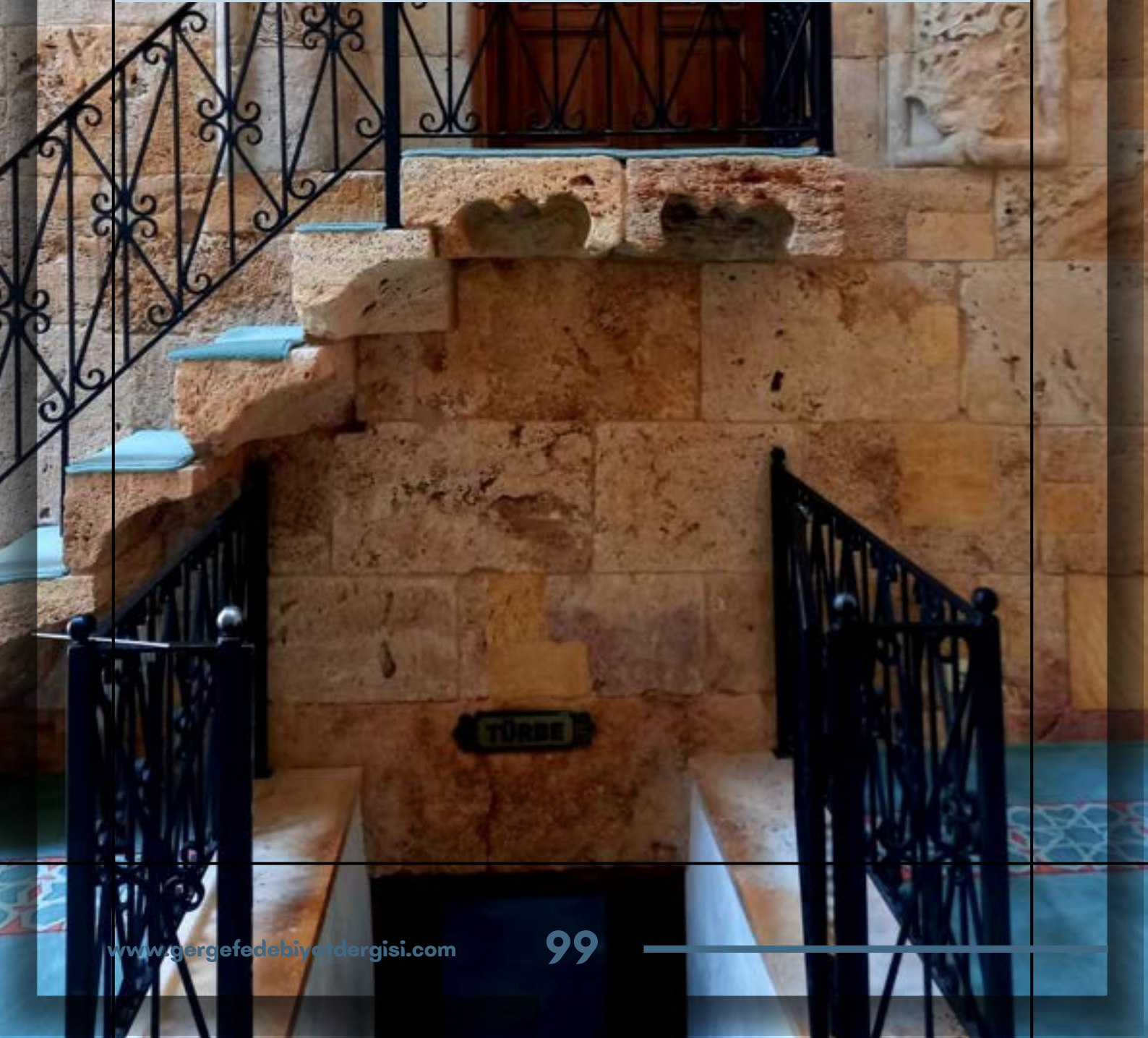
Camiyi tamamlayan en önemli öğelerden biri olan minare yapının güney batı köşesinde bulunuyor. Tarihi kaynaklarda 21 metre uzunluğundaki minarenin aslında bir gözlem kulesi olduğu belirtiliyor. Kulenin alt kısmı arasına turkuaz çiniler yerleştirilen düz dizilmiş kırmızı tuğlalardan yapılmış. Üst kısmı ise yine kırmızı tuğlalardan zikzak deseni verilerek inşa edilmiş. Bu görüntü yapının sanatsal ve estetik değerini taçlandırarak tamamlıyor.

Son olarak mâbedle ilgili medreseden camiye çevrilme serüvenin büyük ölçüde tahrip olmasından dolayı 1907'de geçirdiği tadilatın sonra gerçekleştiği ve 2014 yılında "Anadolu Selçuklu Medreseleri" başlığı altında UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi'ne alındığı bilgilerini verebilirim.

Ziyaretimi tamamlayıp fuarda beni bekleyen standıma dönerken, bende âdet haline gelen gittiğim her mekânda olduğu gibi burada da yaşadığım ilginç olayla ilgili düşüncemi aktarmak istiyorum. Zirâ anlatımdaki duygusal bütünlüğü bozmamak için bunu sona bıraktım. Caminin içine girdiğimde on-on iki yaşlarında üç erkek çocuk sessizce top oynuyordu. Hatta ben fotoğraf çekip cami hakkında yazı yazacağım dediğim zaman kültürel bir çalışmayı desteklemiş olmanın verdiği gururla bana cami hakkında bilgi verdiler. Bu esnada caminin bakım ve temizliğiyle görevli bir bayan içeri girdi. Görevini hakkıyla yerine getirdiği caminin temizliğinden anlaşıyordu. Görevli ile çocuklar arasında daha öncesinin olduğu anlaşılabilir bir diyalog başladı. Görevli çocuklara "Caminin içinde top oynanmaz dışarı çıkın." diyor. Çocuklar görevliye "Sen de

ay iiyordun, camide çay içilmez.” diyorlar. Aslında sorun ne çay ne top. Camide ikisi de yapılabilir. Sorun bizim toplumsal edep ve âdap yönünden bilinçsiz olmamız. Yetişkinler olarak bizi biz yapan değerlerimizi özümseyip sahip çıkmıyoruz. Hâl böyle olunca da çocuklarımıza aktaramıyoruz. Sonuç olarak toplumsal anlaşmazlıklar kaçınılmaz oluyor. Ebeveynler, eğitimciler ve toplumun büyükleri olarak sempatik, onore eden ve eğitici bir üslupla çocuklara değerlerimizi aktarsak, onlar da mâbedlerde nasıl davranması gerektiğini bileceklerdir.

“İki günü birbirine eşit olan ziyandadır.” diyerek bugünden de hisseme düşeni alıp Kırşehir’in güzel insanlarıyla kuracağım sıkı bağlar ve yapacağımız güzel muhabbetler için fuar alanına doğru yürüyorum...

Özlemenin Yorgunluğu

Öyle
yorgun ki uzak,
bir dağ yığını gibi
çoğalıyor kalbimde.
Ah...
devinip duruyor başımda
şu yalnızlığın
hasret bumerangı.
Hangi yana dönsem,
bir özlem histerisiyle
dönüyor dünyam.

Yasin MORTAŞ